

**ΑΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ  
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΔΑΦΙΚΟΥ ΚΑΙ  
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ  
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ  
ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ.(ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ)**

[ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΕΙΡΗΝΗ ΖΩΓΛΟΠΙΤΗ]

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: κ. ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

Καλαμάτα 2010

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία αυτή αναλύονται διεξοδικά οι μεταρρυθμίσεις που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ιδίως τα τελευταία χρόνια. Γίνεται δηλαδή αναφορά στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των Ευρωπαϊκών Κρατών, στις μεθόδους που ακολουθήθηκαν και τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη προσπάθεια της Ελλάδας για ανασυγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ γίνεται ειδική αναφορά στη περίπτωση του δήμου Στυλίδας. Οι μεταρρυθμίσεις, για τις οποίες γίνεται λόγος, αφορούν τις συνενώσεις Ο.Τ.Α., οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων της Τ.Α.. Στην Ελλάδα, οι μεταρρυθμίσεις αυτές προκάλεσαν πολλές αντιδράσεις και η εφαρμογή τους απέφερε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα, ονομάζεται «Καποδίστριας» και περιλάμβανε τις συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων. Το νέο πρόγραμμα που πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή στις 01/01/2011, είναι γνωστό ως πρόγραμμα «Καλλικράτης» και αφορά κυρίως την ανασυγκρότηση της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

*Λέξεις – Κλειδιά: Τοπική Αυτοδιοίκηση, Μεταρρυθμιστικές Προσπάθειες, Πρόγραμμα «Καποδίστριας»*

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία αυτή αναλύονται διεξοδικά οι μεταρρυθμίσεις που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ιδίως τα τελευταία χρόνια. Γίνεται δηλαδή αναφορά στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των Ευρωπαϊκών Κρατών, στις μεθόδους που ακολουθήθηκαν και τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη προσπάθεια της Ελλάδας για ανασυγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ γίνεται ειδική αναφορά στη περίπτωση του δήμου Στυλίδας. Οι μεταρρυθμίσεις, για τις οποίες γίνεται λόγος, αφορούν τις συνενώσεις Ο.Τ.Α., οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων της Τ.Α.. Στην Ελλάδα, οι μεταρρυθμίσεις αυτές προκάλεσαν πολλές αντιδράσεις και η εφαρμογή τους απέφερε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα, ονομάζεται «Καποδίστριας» και περιλάμβανε τις συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων. Το νέο πρόγραμμα που πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή στις 01/01/2011, είναι γνωστό ως πρόγραμμα «Καλλικράτης» και αφορά κυρίως την ανασυγκρότηση της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

*Λέξεις – Κλειδιά: Τοπική Αυτοδιοίκηση, Μεταρρυθμιστικές Προσπάθειες, Πρόγραμμα «Καποδίστριας»*

## Περιεχόμενα

<b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</b> .....	7
<b>ΜΕΡΟΣ Α΄</b> .....	9
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.</b> .....	9
1.1. Η Τ.Α. στην Ε.Ε.....	9
1.2. Ο χαρακτήρας των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών της ΤΑ στον Ευρωπαϊκό χώρο .....	12
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ</b> 18	
2.1. Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	18
2.2. Δημιουργία και ιστορική εξέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα.....	18
2.3 Η περίοδος 1912 – 2001 .....	20
2.4. Αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης .....	25
2.5. Η διοίκηση των δήμων και κοινοτήτων.....	28
2.6. Τα οικονομικά των Ο.Τ.Α.....	30
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»</b> .....	32
3.1. Στόχοι του προγράμματος « Καποδίστριας».....	32
3.2. Η ανασυγκρότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης .....	36
3.3. Αποτελέσματα του Προγράμματος .....	43
3.4. Αντιδράσεις της Τοπικής Κοινωνίας στις αναγκαστικές συνενώσεις Ο.Τ.Α. ....	46
3.5. Πρόγραμμα «Καλλικράτης».....	47
<b>ΜΕΡΟΣ Β΄</b> .....	55
<b>ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ</b> .....	55
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ</b> .....	55
4.1 Χωροταξική Θεώρηση του Νομού και η θέση του Δήμου Στυλίδας.....	55
Περιγραφή του Νομού και ο Δήμος Στυλίδας .....	55
4.2 Ιστορία Του Δήμου Στυλίδας .....	55
4.3 Η Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» στο Νομό.....	57
και ο Δήμος Στυλίδας .....	57
4.4. Η κατάσταση του δήμου Στυλίδας σήμερα .....	65
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ 1» ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΤΥΛΙΔΑΣ</b> .....	73
5.1. Οι απόψεις των αιρετών .....	73
5.2. Οι απόψεις των κατοίκων .....	78

<b>Συμπεράσματα.....</b>	<b>84</b>
<b>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....</b>	<b>86</b>
<b>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....</b>	<b>89</b>

## ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α.Τ.Α. Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Βλ. Βλέπε
- Ε.Κ.Δ.Δ. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- Ε.Π.Τ.Α. Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Ε.Σ.Π.Α. Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
- Ι.Κ.Α. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Ι.Τ.Α. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Κ.α. Και Άλλα
- Κ.Α.Π. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
- ΚΔΚ Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
- Κλπ. Και λοιπά
- Ο.Τ.Α. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Σ.Α.Τ.Α. Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Τ.Α. Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Τ.Ε.Δ.Κ. Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
- ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης  
Και Αποκέντρωσης
- Φ.Π.Α. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
- Φ.Ε.Φ.Ν.Π. Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων
- Ε.Α.Π.Α. Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης

## **ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ**

- ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Η Περιφερειακή Οργάνωση των Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σελ.8  
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Η Εξέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα σελ.21  
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Διοικητική Διάρθρωση της Ελλάδας πριν την Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» σελ.28  
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Διοικητική Διάρθρωση της Ελλάδας μετά την Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» σελ.29  
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας σελ.50  
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Σύνθεση του Δήμου Στυλίδας ανά φύλο, ηλικία και δημοτικό διαμέρισμα σελ.54  
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Απασχόληση και Ανεργία ανά Δημοτικό Διαμέρισμα στο Δήμο Στυλίδας  
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Απογραφή, Νομός Φθιώτιδος σελ.  
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Έργα Δ.Δ Αγίας Μαρίνας  
ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Έργα Δ.Δ Λογγιτσίου  
ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Έργα Δ.Δ Νεράιδας  
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Έργα Δ.Δ Ανύδρου  
ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Έργα Δ.Δ Αυλακίου  
ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Έργα Δ.Δ Στυλίδας

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία έχει ως θέμα τις μεταρρυθμίσεις εδαφικού και λειτουργικού χαρακτήρα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για ένα θέμα που έχει απασχολήσει ιδιαίτερα, τα τελευταία χρόνια, την ελληνική κοινωνία. Όπως θα γίνει αντιληπτό και παρακάτω, οι μεταρρυθμίσεις αυτές έχουν ως στόχο τη συνεργασία μεταξύ των Ο.Τ.Α., προκειμένου να φέρουν, αποτελεσματικότερα, σε πέρας τις ποικίλες αρμοδιότητές τους.

Σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει πολύ σημαντικό ρόλο, καθώς παρατηρείται μια προσπάθεια διοικητικής αναδιάρθρωσης στο εσωτερικό των Κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα όσον αφορά τα συγκεντρωτικά Κράτη. Έτσι, η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και η δημιουργία περιφερειακών αρχών αποτελούν συχνό φαινόμενο στα Κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Οι διαδημοτικές συνεργασίες κάνουν συχνά την εμφάνισή τους στον Ευρωπαϊκό Χώρο και θεωρούνται χωρίς υπερβολή ιδανικές, εφόσον προκύπτουν με τη σύμφωνη γνώμη των ηγετών των τοπικών κοινωνιών.

Οι συνενώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1999, ακολουθήθηκαν από ποικίλες αντιδράσεις από την πλευρά της τοπικής κοινωνίας. Αρχικά, οι συνενώσεις αυτές είχαν εθελοντικό χαρακτήρα, ενώ στη συνέχεια δημιουργήθηκαν υποχρεωτικές συνενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων. Οι πρώτες συνενώσεις, που είναι γνωστές ως πρόγραμμα «Καποδίστριας», απέφεραν τόσο θετικά όσο και αρνητικά αποτελέσματα. Εξαιτίας των δευτέρων από αυτά, επιχειρείται η πραγματοποίηση νέων συνενώσεων, οι οποίες αναμένεται να είναι πιο αποδοτικές από τις πρώτες. Πρόκειται για το πρόγραμμα «Καλλικράτης», για το οποίο γίνεται λόγος στα επόμενα.

Στην εργασία αυτή, πρόκειται να ασχοληθούμε με τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Πρόκειται να γίνει εκτεταμένη αναφορά στη περίπτωση του δήμου Στυλίδας, προκειμένου να ανακαλύψουμε τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων.

Αρχικά, διερευνήθηκε ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της ιστορικής εξέλιξης αυτής στην Ελλάδα. Με τη βοήθεια του διαδικτύου θα αντληθούν τα αληθινά ιστορικά δεδομένα, που αφορούν τις απόψεις και εμπειρίες των Ειδικών σε ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και απλών πολιτών.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο παραπάνω στόχος, διεξήχθη πρωτογενής έρευνα μέσω α) γραπτού ερωτηματολογίου που απευθύνθηκε, στους κατοίκους, τόσο της έδρας του Δήμου όσο και των Δημοτικών Διαμερισμάτων και β) μέσω προσωπικών συνεντεύξεων από τη Δήμαρχο Στυλίδας και μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

Πρέπει να αναφερθεί η χρησιμοποίηση των τεχνικών προγραμμάτων του Δήμου Στυλίδας, προκειμένου να δοθεί μια συνολική εικόνα των έργων που σχεδιάστηκαν και που τελικά υλοποιήθηκαν σε όλο το Δήμο μετά τη συνένωση που πραγματοποιήθηκε το 1997. Η λογική αυτού του εγχειρήματος είναι να διαπιστωθούν τα βασικά προβλήματα και οι ελλείψεις που εμφανίζονται σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα και να παρουσιαστούν οι αρμοδιότητες που έθεσε ο δήμος Στυλίδας. Με λίγα λόγια, κύριος στόχος μας είναι να ανακαλύψουμε εάν ο δήμος δίνει περισσότερη έμφαση στις ανάγκες της έδρας, παραμελώντας με αυτό τον τρόπο τα βασικά προβλήματα των δημοτικών διαμερισμάτων.

Η εργασία αυτή θα διαρθρωθεί σε 5 κεφάλαια. Το πρώτο από αυτά αναφέρεται στην τοπική αυτοδιοίκηση, έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα γίνει αναφορά στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των κρατών – μελών που πραγματοποιήθηκαν με στόχο την αποκέντρωση υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων.



Στο δεύτερο κεφάλαιο θα δοθεί έμφαση στην έννοια της τοπικής αυτοδιοίκησης και την ιστορική εξέλιξη του θεσμού στη χώρα μας. Επίσης, θα γίνει αναφορά στις αρμοδιότητες που διαθέτουν οι Ο.Τ.Α., ενώ θα αναλυθεί η διοικητική οργάνωσή τους, σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ). Φυσικά, δε θα παραβλεφθεί η παρουσίαση των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και ο τρόπος διαχείρισής τους.

Το επόμενο κεφάλαιο αφιερώνεται στην ανάλυση του προγράμματος «Καποδίστριας», στους στόχους του, στην εφαρμογή και τα αποτελέσματά του. Ειδική αναφορά γίνεται ως προς τις αντιδράσεις των πολιτών πριν εφαρμοστεί το εν λόγω πρόγραμμα. Επίσης, στο ίδιο κεφάλαιο θα συμπεριληφθεί και το νέο πρόγραμμα «Καλλικράτης», που θα τεθεί σε εφαρμογή το 2011.

Στη συνέχεια, το τέταρτο κεφάλαιο θα επικεντρωθεί στο δήμο Στυλίδας και θα περιγράψει την ιστορική εξέλιξη του δήμου και τη μετέπειτα πορεία του ως «Καποδιστριακού» πλέον δήμου. Θα πραγματοποιηθεί εκτενής ανάλυση των έργων που υλοποιήθηκαν στο δήμο μετά την εφαρμογή του προγράμματος, τόσο στην έδρα του δήμου, όσο και στα δημοτικά του διαμερίσματα.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο καταθέτονται οι απόψεις των αιρετών και των κατοίκων του δήμου Στυλίδας, σχετικά με τα αποτελέσματα που προέκυψαν με την εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» στην εδαφική τους περιφέρεια.

Κατά την εκπόνηση της εργασίας προέκυψαν ορισμένα μειονεκτήματα, καθώς τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα δεν είναι δυνατό να αξιολογηθούν εκτενώς, επειδή εμφανίστηκαν πρόσφατα. Επιπλέον, η ανασυγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης συνεχίζεται με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρξουν μελλοντικές έρευνες, οι οποίες θα δώσουν μια συνολική εικόνα της κατάστασης στην Ελλάδα.

## ΜΕΡΟΣ Α΄

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

#### 1.1. Η Τ.Α. στην Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται από 27 Κράτη-μέλη τα οποία εφαρμόζουν διαφορετικά Συστήματα Διακυβέρνησης. Έτσι, διακρίνουμε τα ομοσπονδιακά κράτη (Γερμανία, Βέλγιο, Αυστρία), τα «σπονδυλωτά» κράτη (Ισπανία), τα ενιαία αποκεντρωμένα κράτη (Δανία, Σουηδία), τα συγκεντρωτικά κράτη (Ελλάδα, Γαλλία, Πορτογαλία, Ιρλανδία).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ωθεί τα συγκεντρωτικά, κυρίως, Κράτη – Μέλη της να προβαίνουν σε διοικητικές μεταρρυθμίσεις, που περιλαμβάνουν την αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και τη δημιουργία νέων περιφερειακών αρχών στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει κίνητρα στις χώρες αυτές, τα οποία είναι κυρίως οικονομικά. Θα πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία ως προς το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόζει το κάθε Κράτος – Μέλος.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν κράτη στα οποία λειτουργούν τρεις βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης. Κάποια έχουν δύο ή και μόνο ένα βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

#### 1. Κράτη στα οποία παρατηρείται ένας βαθμός αυτοδιοίκησης:

- Βουλγαρία
- Κύπρος
- Εσθονία
- Λιθουανία
- Λουξεμβούργο
- Μάλτα
- Σλοβενία
- Φινλανδία

#### 2. Κράτη που εφαρμόζουν δυο βαθμούς αυτοδιοίκησης:

- Αυστρία
- Τσεχία
- Δανία
- Ελλάδα
- Ουγγαρία
- Ιρλανδία
- Λεττονία
- Ολλανδία
- Πορτογαλία
- Ρουμανία

- Σλοβακία
  - Σουηδία
3. Κράτη με τρεις βαθμούς αυτοδιοίκησης:
- Βέλγιο
  - Γαλλία
  - Γερμανία
  - Ιταλία
  - Πολωνία
  - Αγγλία

Από τα προηγούμενα, γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία ως προς το σύστημα διακυβέρνησης κάθε κράτους-μέλους.

Οι παραπάνω κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να συσχετίζονται με τη πληθυσμιακή ή γεωγραφική τους έκταση. Έτσι, τα κράτη με ένα βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης είναι κυρίως μικρές χώρες, στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν μεσαίου μεγέθους χώρες, ενώ στη τρίτη κατηγορία ανήκουν οι μεγαλύτερες από αυτές.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η περιφερειακή οργάνωση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.<sup>1</sup>

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Η Περιφερειακή Οργάνωση των Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κράτος	Διοίκηση	Διοίκηση	Διοίκηση
ΑΓΓΛΙΑ	39 Κομητείες (Α)	365 Περιφέρειες (Α)	
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	12 Επαρχίες (Δ)	650 Δήμοι και Κοινότητες (Α)	
ΕΛΛΑΔΑ	13 Περιφέρειες (Δ)	54 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (Α)	6.500 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΙΣΠΑΝΙΑ	17 Περιφέρειες (Α)	50 Επαρχίες (Α)	8.077 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΓΑΛΛΙΑ	26 Περιφέρειες (Α)	100 Νομοί (Α)	36.547 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΙΤΑΛΙΑ	20 Περιφέρειες (Α)	50 Επαρχίες (Α)	8.077 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	16 Ομοσπονδιακά Κρατίδια (Α)	452 Διοικητικές Περιφέρειες (Α)	16.068 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	305 Δήμοι και Κοινότητες (Α)	4.029 Ενορίες (Α)	

<sup>1</sup> Ιατρού Στ., Κουδούνη Αμ., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Στ., «Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», 2005

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3 Επαρχίες (Δ)	118 Δήμοι και Κοινότητες (Α)	
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	27 Κομητείες (Α)	85 Δήμοι και Κοινότητες (Α)	
ΒΕΛΓΙΟ	3 Περιφέρειες (Α)	9 Επαρχίες (Α)	589 Δήμοι και Κοινότητες (Α)
ΔΑΝΙΑ	14 Νομοί (Α)	275 Δήμοι και Κοινότητες (Α)	

Πηγή: Στ. Ιατρού, Αμ. Κουδούνη, Μ. Νικολακοπούλου, Στ. Χασομέρη, ΤΕΕ, Αθήνα Φεβρ., 2005, *Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*

Σημ.: (Α) σημαίνει βαθμός Αυτοδιοίκησης και όπου (Δ) επίπεδο Κρατικής Διοίκησης.

Επιπρόσθετα, σε κάθε κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η τοπική αυτοδιοίκηση διαθέτει αυτονομία και πρέπει να ασκεί ούτως ή άλλως τα παρακάτω είδη αρμοδιοτήτων:

- 1) «οικείες» αρμοδιότητες, που αφορούν τις τοπικές υποθέσεις
- 2) «δοτές» αρμοδιότητες, που αφορούν τη διοίκηση κρατικών υποθέσεων από δήμους και κοινότητες
- 3) «κοινές» ή «συντρέχουσες» αρμοδιότητες, που αφορούν συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης με άλλα επίπεδα διοίκησης (κεντρική διοίκηση, περιφερειακή διοίκηση κλπ)

Όμως, παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση σχετικά με τις οικείες και δοτές αρμοδιότητες σε κάθε κράτος. Η στάση αυτή οφείλεται στη χρηματοδότηση των δοτών αρμοδιοτήτων από τις κρατικές επιχορηγήσεις και στο γεγονός ότι οι οικείες αρμοδιότητες καλύπτονται από το προϋπολογισμό των δήμων.

Η τοπική αυτοδιοίκηση καθορίζεται συνήθως από την «αρχή της επικουρικότητας», που σημαίνει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση-γενικά-είναι υπεύθυνη για την κάλυψη των αναγκών του τοπικού πληθυσμού. Πολλές φορές, οι αρμοδιότητες κάθε βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης δεν είναι σαφείς, έχοντας ως αποτέλεσμα την ύπαρξη «αλληλοεπικαλύψεων και σύγχυσης στην αποτελεσματική άσκηση πολιτικών».

Γενικά, οι αρμοδιότητες που ασκούνται από τους τοπικούς αυτοδιοικούμενους οργανισμούς αναφέρονται στα παρακάτω:

- Δημόσιες αστικές συγκοινωνίες
- Προστασία του περιβάλλοντος
- Εκπαίδευση
- Υγεία
- Κοινωνική πρόνοια
- Αποχέτευση
- Στέγαση
- Συντήρηση υποδομών
- Πολιτιστικές δραστηριότητες κ.α.

Από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί<sup>2</sup>, παρατηρείται ότι στις χώρες του

<sup>2</sup> Βλ. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, «Μελέτη Αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας», 2010

βορρά, δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας και την εκπαίδευση, σε αντίθεση με τις χώρες του νότου, συμπεριλαμβανομένων και των μεσογειακών χωρών (Ισπανία, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία). Στις χώρες του νότου και των μεσογειακών χωρών εμφανίζεται μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση ως προς τη προστασία του περιβάλλοντος. Οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι άρτια συνυφασμένες με την οικονομική αυτοτέλεια κάθε Ο.Τ.Α. αλλά και τη δυναμική του. Όμως, οι Α.Τ.Α. κάθε χώρας ασκούν τις διάφορες αρμοδιότητες ανάλογα με τις εκάστοτε τοπικές ανάγκες κι εφόσον βέβαια υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές.

Εν συνεχεία, αξίζει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο προϋπολογισμός των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ξεπερνά τον προϋπολογισμό του κράτους. Πρόκειται για τη Δανία, Σουηδία, Βέλγιο, Ολλανδία, Φιλανδία. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες σε τοπικό επίπεδο, αφού απασχολεί τεράστιο αριθμό ατόμων στις ποικίλες δραστηριότητές της.

## ***1.2. Ο χαρακτήρας των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών της ΤΑ στον Ευρωπαϊκό χώρο***

Οι μεταρρυθμίσεις που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι συχνό φαινόμενο σε όλα τα δημοκρατικά κράτη. Ιδιαίτερα από τη δεκαετία του '70, έπειτα από την ισχυρή οικονομική κρίση που υπέστη η Ευρώπη. Οι δημοκρατικές χώρες της γηραιάς ηπείρου άρχισαν να πραγματοποιούν διαρκώς διάφορες μεταρρυθμίσεις σε τοπικό επίπεδο.

Οι συνεχείς αλλαγές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, είναι είτε διοικητικές, είτε πολιτικές. Από τη μια πλευρά, μεταβάλλονται τα εδαφικά όρια των τοπικών αρχών και από την άλλη πλευρά αλλάζουν οι τρόποι με τους οποίους οι πολίτες συμμετέχουν στα δρώμενα της περιοχής τους. Στόχος των μεταβολών αυτών αποτελεί η ύπαρξη διαφάνειας ως προς την άσκηση της τοπικής εξουσίας και η μεγιστοποίηση της διοικητικής αποκέντρωσης.

Αρχικά, παρατηρείται η εμφάνιση της διαδημοτικής συνεργασίας και των συνενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, είτε αυτές είναι εκούσιες είτε υποχρεωτικές. Σκοπός αυτών των μεταβολών είναι η ύπαρξη ισχυρότερων Δήμων, οι οποίοι θα είναι ικανοί να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις τοπικές τους υποχρεώσεις. Επειδή έπρεπε να ενισχυθεί η δημοκρατία στο εσωτερικό κάθε κράτους, αναβαθμίστηκε ο ρόλος των Τοπικών Συμβουλίων, προωθήθηκε η διοικητική και οικονομική αποκέντρωση και καθιερώθηκε η άμεση εκλογή των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.<sup>3</sup>

Μετά από αυτά, οι μεταρρυθμίσεις αφορούσαν την αναμόρφωση του δημοσιολογιστικού συστήματος των Ο.Τ.Α., προσαρμοσμένο στα πρότυπα των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Πλέον, οι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί θα διαθέτουν έσοδα και δαπάνες, τα οποία θα διαχειρίζονται μόνοι τους και φυσικά θα έχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες και λειτουργίες. Με τον τρόπο αυτό, διαχωρίζεται η πολιτική ηγεσία από τις διοικητικές υπηρεσίες, έχοντας ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της πολιτικοποίησης της διοίκησης και της γραφειοκρατίας.

Εκτός από τα παραπάνω, οι μεταρρυθμίσεις σχετικά με τη συμμετοχή των

3 Βλ. Kersting, N./ Vetter, A. (Eds.), *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Leske+Budrich, Opladen, 2003

πολιτών στα κοινά του τόπου τους, κάνουν εξαιρετικά αισθητή τη παρουσία τους. Με αυτό τον τρόπο, η πολιτική εξουσία θα αναγκαστεί να περιορίσει τη δυνατότητα επηρεασμού της τοπικής διοίκησης. Η συμμετοχή των πολιτών ασκείται μέσω λαϊκών πρωτοβουλιών και τοπικών δημοψηφισμάτων, τη χρησιμοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη δημιουργία φόρουμ νεολαίας, τα συμβούλια μεταναστών και τις επιτροπές γειτονιάς κ.α.

Οι παραπάνω μεταρρυθμίσεις προωθούνται με αργό ρυθμό και στην Ελλάδα, ενώ έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις βόρειες Ευρωπαϊκές χώρες και τις νέες δημοκρατίες της Ανατολικής Ευρώπης. Όμως, οι μεταρρυθμίσεις αυτές εμφανίζονται σε μικρότερο βαθμό στη Νότια Ευρώπη, με εξαίρεση την Ιταλία.

Πάντως, οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες προέρχονται κυρίως από το κράτος, το οποίο είχε ως σκοπό τη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Σε μερικές χώρες, οι οποίες διέθεταν ισχυρή αυτοδιοίκηση, τις μεταρρυθμίσεις προώθησαν οι Ενώσεις των Ο.Τ.Α. ή φορείς αυτών.<sup>4</sup>

Οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν πραγματοποιήσει κι εξακολουθούν να πραγματοποιούν ποικίλες μεταρρυθμίσεις σε τοπικό επίπεδο, που αφορούν είτε την ενίσχυση της άμεσης συμμετοχής και της συμμετοχικής δημοκρατίας, είτε έχουν λειτουργικό και διοικητικό χαρακτήρα. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι<sup>5</sup>:

- ✓ Εισαγωγή νέων βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- ✓ Ενίσχυση της αποκέντρωσης, της λειτουργικής και οικονομικής αυτοτέλειας των δήμων
- ✓ Συνενώσεις Δήμων
- ✓ Διαδημοτική Συνεργασία
- ✓ Άμεση εκλογή Δημάρχων
- ✓ Τοπικά Δημοψηφίσματα
- ✓ Προϋπολογισμός δήμων: εισαγωγή διπλογραφικού συστήματος
- ✓ Αποκέντρωση διοικητικών υπηρεσιών: Κ.Ε.Π.
- ✓ Εισαγωγή αρχών της νέας δημόσιας διοίκησης
- ✓ Ιδιωτικοποίηση, σύμπραξη Ο.Τ.Α.-ιδιώτη
- ✓ Νέα εκλογικά συστήματα ενίσχυσης του πλουραλισμού
- ✓ Ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- ✓ Νέες δομές διακυβέρνησης: τοπικά συμβούλια, δημιουργία φόρουμ κ.α.
- ✓ Αλλαγές στο ρόλο των δημοτικών συμβούλων.

Στις σκανδιναβικές χώρες, στην Αγγλία, στη Γερμανία και στην Ολλανδία, οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις ξεκινούν από το 1950 και αφορούσαν κυρίως την εδαφική συνένωση προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Ελλάδα, η Ισπανία και οι χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, μετά τη δεκαετία του 1980, συμμετέχουν σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις πιο

4 Βλ. Ι.Τ.Α., «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός. Ο Δήμος του 21ου αιώνα. Συζήτηση και μια Πρόταση», 2007

5 Βλ. Kersting, N./ Vetter, A. (Eds.), *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Leske+Budrich, Opladen, 2003

ενεργά από τις χώρες της δυτικής Ευρώπης (Γερμανία κλπ).

Στα μέσα του 1980, στην Ελλάδα δημιουργούνται 13 διοικητικές περιφέρειες. Το 1990, οι νομαρχίες μετατρέπονται σε νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, προκειμένου να επιτευχθεί, ως ένα βαθμό, από-συγκέντρωση του ελληνικού κράτους. Βέβαια, ο ρόλος της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς διαθέτουν περιορισμένες αρμοδιότητες. Στις μέρες μας επιχειρείται αναπροσαρμογή των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Ανάλογες προσπάθειες γίνονται και σε χώρες όπως η Πολωνία, η Τσεχία, η Εσθονία, η Σλοβακία, η Ρουμανία και η Βουλγαρία. Πρόκειται για τα σχετικά νέα μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα οποία επιχειρούν να ενισχύσουν την τοπική αυτονομία τους.<sup>6</sup>

Επιπλέον, από το 2000 και μετά, σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία μεγαλύτερων σε έκταση περιφερειακών αυτοδιοικήσεων. Αυτό σημαίνει τη συνένωση αρκετών Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γεγονός που δημιουργεί ποικίλες αντιδράσεις. Το εγχείρημα αυτό θα οδηγήσει σε μείωση των αρμοδιοτήτων των σημερινών μικρών Ο.Τ.Α. και μείωση του αριθμού των τοπικών αρχόντων. Επίσης, οι ήδη υπάρχοντες Ο.Τ.Α. εκφράζουν τις ανησυχίες τους για τη μη εκπροσώπηση των τοπικών συμφερόντων τους στη νέα δημοτική αρχή.

Από την άλλη πλευρά, οι Α.Τ.Α. δεν ανησυχούν για τη μείωση της συμμετοχής των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις, αφού η τοπική γραφειοκρατία θεωρείται δεδομένη ανεξάρτητα από το μέγεθος των Ο.Τ.Α. Εκτός από αυτό όμως, υπάρχουν νέες δυνατότητες πληροφόρησης και συμμετοχής τους μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Βέβαια, οι εδαφικές μεταρρυθμίσεις δε πετυχαίνουν πάντα το σκοπό τους, όπως έχει αποδειχθεί σε διάφορες Ευρωπαϊκές Χώρες.

Η Γαλλία εξαιτίας των παραπάνω προβλημάτων-αντιρρήσεων που επικρατούσαν στο εσωτερικό της, καθιέρωσε προοδευτικά τις διαδημοτικές συνεργασίες. Με αυτές οι Α.Τ.Α έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν μεταξύ τους, προκειμένου να διαχειριστούν ορισμένες υπηρεσίες, τις οποίες δε θα μπορούσαν να παρέχουν από μόνοι τους. Πράγματι τα τελευταία τριάντα χρόνια υπήρξαν διάφορες διαδημοτικές συνεργασίες. Σε μερικές περιπτώσεις, όπου μερικοί Ο.Τ.Α είναι εντελώς αδύναμοι για να ανταποκριθούν στις τοπικές ανάγκες, η εφαρμογή διαδημοτικής συνεργασίας είναι υποχρεωτική από το ίδιο το κράτος.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο εθελούσιες διαδημοτικές συνεργασίες θεωρούνται ιδανικές, χωρίς να ισχύει το ίδιο και για τις υποχρεωτικές διαδημοτικές συνεργασίες. Στη δεύτερη περίπτωση, τα προβλήματα που παρουσιάζονται πριν την συνεργασία σε κάθε Α.Τ.Α είτε θα επιλυθούν περιορισμένα, είτε δεν θα αντιμετωπιστούν καθόλου μετά την εφαρμογή της διαδημοτικής συνεργασίας. Εκτός από αυτό, ας μη μας διαφεύγει ότι η συνεργασία αυτή προϋποθέτει τη σύμφωνη γνώμη των ηγετών που λαμβάνουν μέρος σε αυτή και την ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συμβιβασμού, διαλόγου και κοινωνικής συναίνεσης.

Οι δήμαρχοι των Ευρωπαϊκών Χωρών θεωρούν ότι η αναμόρφωση των δομών

<sup>6</sup> Βλ. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, «Μελέτη Αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας», 2010

της διοίκησής τους βρίσκεται στην κορυφή των προτεραιοτήτων τους. Αυτή η αντίληψη διαμορφώθηκε κυρίως στη Σουηδία, όπου η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει πλήθος αρμοδιοτήτων. Γι' αυτό το λόγο η διοίκηση πρέπει να είναι αποτελεσματική. Το ίδιο ισχύει και για την Ελλάδα. Σε αυτά τα κράτη οι δήμοι συγκεντρώνουν μικρότερο αριθμό αρμοδιοτήτων, αλλά οι δήμαρχοι διαθέτουν άκρως σημαντικές διοικητικές ευθύνες.

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Ευρώπη στρέφουν το ενδιαφέρον τους σε μεγάλο βαθμό στη δημοτική αποκέντρωση, η οποία θα συμβάλλει στη πιο ενεργή συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις. Η αντίληψη αυτή κάνει περισσότερο αισθητή την παρουσία της στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και τη Πορτογαλία. Στις χώρες αυτές παρατηρείται έλλειψη ισχυρών θεσμών άμεσης δημοκρατίας και η συμμετοχή των πολιτών δεν είναι πολύ διαδεδομένη. Αντίθετα, σε χώρες με ισχυρούς θεσμούς άμεσης δημοκρατίας, όπως η Γερμανία, η Αυστρία, η Ελβετία, η Ουγγαρία και η Ολλανδία, η δημοτική αποκέντρωση δεν έχει ιδιαίτερη σημασία.

Περισσότερο θετικοί ως προς την ιδιωτικοποίηση των δημοτικών υπηρεσιών φαίνεται να είναι οι δήμαρχοι της νότιας και ανατολικής Ευρώπης. Αρνητικοί ως προς αυτές είναι οι δήμαρχοι κρατών με «*ισχυρές παραδόσεις παρεμβατισμού και προνοιακών πολιτικών*»<sup>7</sup>. Όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Δανία και η Ελβετία.

Εντούτοις, οι μεταρρυθμίσεις γενικά θεωρούνται υπερβολικές από ορισμένους δημάρχους. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο μεγάλο αριθμό μεταρρυθμίσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε αυτές τις χώρες. Πρόκειται για την Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ελλάδα και την Τσεχία.

Οι ευρωπαίοι δήμαρχοι έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν το ρόλο που θα διαδραματίσουν στο δήμο στον οποίο είναι εκλεγμένοι. Οι ίδιοι είναι δυνατό, εφόσον το επιθυμούν, να ασχολούνται προσωπικά με τις διοικητικές λειτουργίες του δήμου και να καθοδηγούν τους υπαλλήλους του δήμου. Αυτή η επιλογή μπορεί να είναι εφικτή στην περίπτωση όπου οι αρμοδιότητες του δημάρχου είναι περιορισμένες. Σε αντίθετη περίπτωση, έχει τη δυνατότητα να αναθέσει τέτοιου είδους αρμοδιότητες σε ανώτερα διοικητικά στελέχη, όπως γραμματείς και προϊσταμένους, εφόσον βέβαια τα άτομα αυτά είναι άξια της εμπιστοσύνης του. Για να επιτευχθεί αυτή η επιλογή του δημάρχου, θα πρέπει να υπάρχουν οι ανάλογοι θεσμοί που θα του το επιτρέπουν, αλλά και να διαθέτει ο δήμος το ανάλογο μέγεθος σε έκταση, πληθυσμό και αρμοδιότητες. Τις περισσότερες φορές βέβαια, οι δήμαρχοι οδηγούνται στη δεύτερη επιλογή.<sup>8</sup>

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δήμοι στην Ευρώπη, σύμφωνα με τους δημάρχους, είναι ότι δεν αξιολογούνται, όπως θα έπρεπε, οι επιδόσεις των δήμων. Τούτο το πρόβλημα συναντάται σε μεγαλύτερο βαθμό στη χώρα μας και τη Γαλλία. Εκτός από αυτό όμως, δεν υπάρχει σε αυτούς επαρκής στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού. Ακόμη και σε αυτή τη περίπτωση, τα πρωτεία διαθέτει η Ελλάδα κι έπειτα ακολουθούν η Ιταλία και η Πορτογαλία. Το καθεστώς των δημοτικών υπαλλήλων είναι το τρίτο σε σειρά πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαίοι δήμαρχοι, με τους Έλληνες να βρίσκονται στη πρώτη θέση.

Εν συνεχεία, οι δήμαρχοι θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρχει σαφέστερη κατανομή εργασίας μεταξύ αιρετών και διοίκησης. Σχετικά με την παρέμβαση των πολιτικών κομμάτων, ιδιαίτερα ενοχλημένοι εμφανίζονται οι Αυστριακοί δήμαρχοι, γεγονός που

<sup>7</sup> Βλ. Ι.Τ.Α., «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός. Ο Δήμος του 21ου αιώνα. Συζήτηση και μια Πρόταση», 2007

<sup>8</sup> Βλ. Ι.Τ.Α., «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός. Ο Δήμος του 21ου αιώνα. Συζήτηση και μια Πρόταση», 2007



δικαιολογείται, δεδομένου του ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι μέλη κομμάτων.<sup>9</sup>

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί η μεταρρυθμιστική προσπάθεια της Ουγγαρίας, στο θέμα των συνενώσεων. Η τοπική αυτοδιοίκηση της Ουγγαρίας στηρίζεται στην αρχή «Ένας οικισμός – μία τοπική αυτοδιοίκηση». Τούτο σημαίνει ότι κάθε οικισμός έχει το δικαίωμα να εφαρμόζει κάποιο σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης, παρόλο που την ίδια στιγμή υπάρχει τοπική αυτοδιοίκηση για περισσότερους του ενός οικισμούς. Αμέσως, γίνεται κατανοητή η ύπαρξη απεριόριστης ανάγκης για ενώσεις Ο.Τ.Α., που όμως δεν ήταν δυνατό να υλοποιηθούν, λόγω έλλειψης κινήτρων από το κράτος. Το γεγονός αυτό οδήγησε στο να μην υπάρξει καμιά βελτίωση, αναφορικά με τη συνεργασία ανάμεσα στις τοπικές αρχές.

Εν συνεχεία, οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έγιναν στην Ουγγαρία αναφέρονταν κυρίως στις κοινωνικές υπηρεσίες. Το 2004 επιχειρήθηκε η καθιέρωση ίσων ευκαιριών για πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες. Στόχος αυτής της ενέργειας ήταν η επίτευξη αποτελεσματικής διοίκησης κι ενός ενοποιημένου συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών. Η μεταρρύθμιση αυτή στηρίχθηκε στη θέληση των δήμων για συμμετοχή. Άλλωστε, το σύστημα της Ουγγαρίας απαγορεύει τη δημιουργία υποχρεωτικών ενώσεων των Ο.Τ.Α..

Έτσι, δημιουργήθηκε το ίδρυμα των πολυχρηστικών μικρο-περιφερειακών ενώσεων. Μια μικρο-περιφέρεια αποτελείται από 2 έως και 65 δήμους. Το μοντέλο που εισήχθη, έδειχνε ότι οι διοικητικές μικρο-περιφέρειες θα πρέπει να εστιάσουν στη βασική παροχή κοινωνικής εκπαίδευσης, σε κοινωνικές παροχές και παροχές υγείας, τη προστασία νέων, παιδιών και οικογένειας, τις βιβλιοθήκες, τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τη συντήρηση δρόμων. Όμως, αυτό το μοντέλο συνεργασιών δεν είναι δυνατό να καταστεί αποτελεσματικό, αφού το μέγεθος των μικρο-περιφερειών είναι πολύ μεγάλο για να ασκήσει τέτοιες λειτουργίες. Τούτο σημαίνει ότι δε μπορεί να υπάρξει επαρκής δραστηριότητα σε ολόκληρη την μικρο-περιφέρεια.

Παρόλο που το σύστημα αυτό έφερε κάποια αποτελέσματα, υπήρξαν παράγοντες που εμπόδισαν τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητά του. Τα έσοδα των μικρο-περιφερειών προέκυπταν από κρατικές επιχορηγήσεις, ο αριθμός των οποίων μεταβαλλόταν κάθε χρόνο. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι υπήρχε μεγάλη οικονομική εξάρτηση από το κράτος.

Πέρα από αυτά, το σύστημα βασίζεται στις εθελοντικές ενώσεις δήμων, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε δήμος μπορεί όποτε θελήσει να διακόψει κάποια συνεργασία και να ενωθεί με άλλο δήμο, χωρίς την παρέμβαση του κράτους. Βέβαια, οι δήμοι προτιμούν να πραγματοποιήσουν συνενώσεις που επιχορηγούνται από το κράτος, ανεξάρτητα από την επιθυμία τους για ένωση.

Οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να επιλέξουν ποιες από τις μεταρρυθμίσεις επιθυμούν να εφαρμόσουν, καθώς είναι αδύνατο να υλοποιηθούν όλες. Αν υποθέσουμε ότι κάποια μικρο-περιφέρεια επιλέξει να φέρει σε πέρας δύο από τις μεταρρυθμίσεις (π.χ. παιδεία, υγεία), τότε έχει τη δυνατότητα να διαλέξει και το είδος των κοινωνικών υπηρεσιών που θέλει να υλοποιήσει από κάθε τομέα.

Φυσικά, δεν υπήρξε έλεγχος σε αυτές τις δραστηριότητες. Το χειρότερο από όλα είναι ότι το ίδιο το σύστημα εφαρμόστηκε σε ολόκληρη τη χώρα, χωρίς να έχουν ληφθεί υπόψη οι διαφοροποιήσεις που υπήρχαν σε κάθε μικρο-περιφέρεια.

<sup>9</sup> Βλ. Berg, R., Mayor or Manager? Standards of Political Leadership in European Local Government, στο έργο: Heinelt, H./ Magnier, A./ Bäck, H., (Eds.), European Mayors as Political Leaders, Routledge, London and New York, 2005

Όπως γίνεται κατανοητό, τα δύο επίπεδα περιφερειακής ανάπτυξης δεν είναι αρμονικά δομημένα. Αυτό συμβαίνει διότι η κοινωνική διοίκηση δεν έχει τόση σημασία, όσο έχει η λειτουργία των μικρο-περιφερειών, των οποίων η δημιουργία είχε ως στόχο την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις.

Βέβαια, η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου για τις τοπικές αρχές της Ουγγαρίας, καθώς πλησιάζει, κατά κάποιον τρόπο, τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαπίστωση αυτή προκύπτει από το γεγονός ότι το κράτος υποκινεί τις τοπικές ενώσεις, ώστε να δημιουργήσουν οικονομικές οργανώσεις και να συμμετέχουν σε διάφορες ενέργειες.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ**

### **2.1. Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**

Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η σύσταση οργανωτικών μονάδων σε τοπικό επίπεδο που αφορούν τη δημόσια διοίκηση. Οι μονάδες αυτές είναι ανεξάρτητες από το νομικό πρόσωπο του κράτους και λειτουργούν μέσα στα εδαφικά του όρια. Οι οργανισμοί αυτοί ιδρύονται με νόμο και προβλέπονται από το Σύνταγμα, που τους δίνει δημόσια εξουσία, την οποία ασκούν μέσα στην εδαφική τους περιφέρεια.<sup>10</sup>

Παρόλα αυτά, τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν διορίζονται από το κράτος, αλλά εκλέγονται από τους κατοίκους της περιφέρειάς τους, ακριβώς όπως συμβαίνει στις βουλευτικές εκλογές. Ο θεσμός για τον οποίο γίνεται λόγος, δεν επηρεάζεται από την εκάστοτε Κυβέρνηση. Όπως είναι γνωστό, η τοπική αυτοδιοίκηση απορρέει από τη δημοκρατία, όμως έχει αποδειχτεί στο παρελθόν πως ο θεσμός αυτός είναι ικανός να συμβιβαστεί και με αυταρχικά καθεστώτα. Στις περιπτώσεις αυτές, βέβαια, δεν έχει ουσιαστικά την έννοια και την ελευθερία που πραγματικά διαθέτει.

Επιπλέον, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει αρμοδιότητες που αφορούν την διοίκηση του τόπου στον οποίο είναι υπεύθυνοι. Το κράτος ασκεί έλεγχο στις ενέργειες των οργανισμών αυτών, ο οποίος περιορίζεται σε έλεγχο νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι τοπικοί αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί μπορούν να αποφασίζουν για το πώς θα διοικούν τον τόπο τους, αλλά το κράτος ελέγχει αν οι αποφάσεις αυτές λαμβάνονται και υλοποιούνται σύμφωνα με τους νόμους, χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνταγμα παρέχει ρητή απαγόρευση κατάργησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.<sup>11</sup>

### **2.2. Δημιουργία και ιστορική εξέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα**

Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ιδρύθηκε από τον Θησέα, τον ιδρυτή του δήμου της αρχαίας Αθήνας και θεμελιωτή της δημοκρατίας. Για την εποχή εκείνη, σαφώς, η έννοια του δήμου διέφερε σημαντικά από την έννοια που του προσδίδουμε σήμερα. Τότε ως δήμο θεωρούσαν την πλειοψηφία του λαού και κυρίως τους αγρότες.<sup>12</sup>

<sup>10</sup> Βλ. Τσουντας Κ., «Οι λειτουργίες του κράτους στα σύγχρονα πολιτεύματα», 2005

<sup>11</sup> Βλ. Μπέσιλα-Βήκα Ε., «Τοπική Αυτοδιοίκηση Τ.Ι Θεσμικό Πλαίσιο-Ευρωπαϊκή Διάσταση», 2005

<sup>12</sup> βλ. Δαράκη Π., Πολιτισμός & Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1995

Οι Αθηναίοι πραγματοποιούσαν συνελεύσεις (Εκκλησία του Δήμου), όπου ασκούσαν τα δικαιώματά τους και τα καθήκοντά τους που πήγαζαν από το δημοκρατικό πολίτευμα.

Από τότε έως σήμερα, η Ελλάδα έχει γνωρίσει πολλές πολιτικές διαταραχές, οι οποίες επηρέασαν την τοπική αυτοδιοίκηση, όμως δε κατάφεραν να την αλλοιώσουν. Έτσι, στη ρωμαϊκή και βυζαντινή εποχή, οι δήμοι υπήρχαν ως τοπικοί οργανισμοί, αλλά είχαν χάσει τον πολιτικό τους χαρακτήρα. Αργότερα, στα χρόνια της τουρκοκρατίας οι κοινότητες επιτελούσαν δύο εντελώς διαφορετικούς σκοπούς. Από τη μια πλευρά, εξυπηρετούσαν τα σχέδια των Ελλήνων για ενίσχυση, διαμόρφωση και διατήρηση της εθνικής συνείδησης. Από την άλλη πλευρά, ικανοποιούσαν τα συμφέροντα των τούρκων, οι οποίοι ενδιαφέρονταν απλά και μόνο για την είσπραξη των φόρων που επέβαλαν στους Έλληνες.

Επιπροσθέτως, πρέπει να αναφερθεί ότι στο θέμα της φορολογίας που επέβαλαν οι Τούρκοι, πολλές φορές ο σουλτάνος ή οι τοπικοί άρχοντες, στους οποίους είχε αναθέσει ο πρώτος την είσπραξη των φόρων, εμπιστευόνταν το έργο αυτό σε ιδιώτες, οι οποίοι αύξαναν αυθαίρετα το ποσό της φορολογίας, προκειμένου να κερδοσκοπήσουν οι ίδιοι. Οι πρόκριτοι ήταν εκείνοι που έπρεπε να πραγματοποιούν την κατανομή των φόρων στους κατοίκους κάθε περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη, κανονικά, την οικογενειακή και οικονομική δυνατότητα των συγχωριανών τους.

Οι τοπικοί άρχοντες είχαν επιπλέον την ευθύνη για την τήρηση της τάξης, για τα εκκλησιαστικά και εκπαιδευτικά ζητήματα και για τη διευθέτηση δικαστικών διαφωνιών. Το καθεστώς αυτό, λοιπόν, έδινε, ουσιαστικά, τη δυνατότητα στον ελληνικό κόσμο να διατηρεί τη συνοχή και την ιδιαιτερότητά του. Οι πρόκριτοι, γνωστοί ως κοτζαμπάσηδες, απέκτησαν εξουσία την οποία επέβαλαν με τρόπο σατραπικό.

Μετά την Ελληνική επανάσταση, καταργήθηκαν οι κοινότητες που υπήρχαν επί τουρκοκρατίας και το 1822 η ελληνική επικράτεια χωρίστηκε αρχικά σε επαρχίες, αντεπαρχίες πρώτης και δεύτερης τάξης και κοινότητες. Πολύ σύντομα πραγματοποιείται νέα διαίρεση σε επαρχίες. Η κάθε επαρχία διαιρέθηκε σε κωμοπόλεις και χωριά.<sup>13</sup> Τα όρια των επαρχιών είχαν οριστεί, αλλά δεν είχαν καθοριστεί. Το 1826 κάνει την εμφάνισή της " Διοικητική Επιτροπή", αποτελούμενη από έντεκα άτομα, η οποία μετατρέπει τις επαρχίες σε "εφορεία". Πρόκειται για διοίκηση από δύο μέλη που δεν είχαν συγκεκριμένες αρμοδιότητες. Το 1827, η Ελλάδα διαιρείται σε "θέματα", τα οποία αποτελούνταν από πολλές επαρχίες και τα διοικούσε άτομο διοριζόμενο από την Κυβέρνηση.

Το έτος 1828, ο Ιωάννης Καποδίστριας, με διάταγμά του περιορίζει την εξουσία των προκρίτων, οι οποίοι συνέχισαν να εκλέγονται, αλλά πλέον είχαν ρόλο συμβουλευτικό και μόνο. Ο ίδιος κατάφερε να αναστήσει τη χώρα μέσα σε διάστημα τρεισήμισι χρόνων, ώσπου δολοφονείται το 1831 από τους κοτζαμπάσηδες, οι οποίοι τελικά υποκινήθηκαν από τους Άγγλους.

Το 1833, οι Μεγάλες Δυνάμεις - Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία – ανακηρύσσουν τον Όθωνα «ελέω θεού βασιλεύ της Ελλάδας» και λόγω του νεαρού της ηλικίας του, τις εξουσίες του ανέλαβε η αντιβασιλεία. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου ήταν η έλλειψη συντάγματος, η αυθαίρετη διακυβέρνηση, η κακή οικονομική κατάσταση και η αυταρχική νομοθεσία.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, το 1834 η χώρα χωρίζεται σε δέκα νομούς και σε επαρχίες. Οι νομάρχες διορίζονταν από το κράτος. Την ίδια στιγμή κάνουν την εμφάνισή τους οι δήμοι, οι οποίοι διακρίνονται σε τρεις διαφορετικές τάξεις. Η πρώτη τάξη αφορά τους μεγάλους δήμους, δηλαδή εκείνους που έχουν 10.000 κατοίκους. Η δεύτερη τάξη αποτελείται από εκείνους που διέθεταν 2000 κατοίκους και η τρίτη τάξη περιελάμβανε

<sup>13</sup> βλ. Τσουντας Κ., «Οι λειτουργίες του κράτους στα σύγχρονα πολιτεύματα», 2005

τους δήμους που αποτελούνταν από λιγότερους κατοίκους. Οι δήμοι ήταν νομικά ανεξάρτητοι και η διοίκησή τους αποτελούνταν από το δήμαρχο, το δημοτικό συμβούλιο και τους παρόντες. Οι τοπικοί οργανισμοί είχαν αρκετές αρμοδιότητες, μερικές από τις οποίες ήταν η εκπαίδευση "δημοτικά σχολεία", η στρατολόγηση και η αστυνόμευση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, ενώ τον δήμαρχο διάλεγε ο νομάρχης, από τον κατάλογο υποψηφίων που διέθετε το δημοτικό συμβούλιο. Οι παρόντες ήταν βοηθοί του δημάρχου και η θητεία και των δυο ήταν τριετής. Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγονταν για 9 έτη και είχε το δικαίωμα προσφυγής στο υπουργείο εσωτερικών κατά του νομάρχη εάν έκρινε πως άδικα ακύρωνε ή τροποποιούσε τις αποφάσεις του.

Ταξιδεύοντας στο χρόνο, κάνει την εμφάνισή της μια εποχή, που είναι καθοριστική για την τοπική αυτοδιοίκηση. Έτσι, λοιπόν, το 1844, ο θεσμός κατοχυρώνεται συνταγματικά και οι δήμοι αναγνωρίζονται πια ως μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, ένα χρόνο αργότερα ο Κωλέττης αντικαθιστά τις επαρχίες με τις νομαρχίες και το σύστημα αυτό κατοχυρώνεται με το σύνταγμα του 1864. Την ίδια χρονιά, αποφασίζεται για πρώτη φορά μέχρι τότε, η εκλογική διαδικασία στους δήμους να πραγματοποιείται «*διαμέσου καθολικής και μυστικής διά σφαιριδίων ψηφοφορίας*».<sup>14</sup>

Έτσι, οι δημοτικές εκλογές άρχισαν να ακολουθούν τη διαδικασία που είχε εφαρμογή στις βουλευτικές εκλογές. Πιο συγκεκριμένα, δικαίωμα εκλογής είχαν όλοι όσοι είχαν κλείσει το 21<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών, διέθεταν κάποια περιουσία στον δήμο, όπου πραγματοποιούσαν το εκλογικό τους δικαίωμα ή ασκούσαν κάποιο επάγγελμα ή επιτήδευμα.

Τα νομαρχιακά συμβούλια αποκτούν εποπτικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες το 1887, γεγονός που αποτελεί το πρώτο βήμα για μια ολοκληρωμένη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση. Σημαντικές αποφασιστικές αρμοδιότητες αποκτούν τα νομαρχιακά συμβούλια με το νόμο του 1899. Αυτή τη περίοδο εμφανίζονται για πρώτη φορά διανομαρχιακές συνεργασίες, προκειμένου να ληφθούν μέτρα, τα οποία θα ωφελούσαν όλες τις νομαρχίες. Πρόκειται για μια προσπάθεια αναβάθμισης της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, εξαιρετικής σημασίας για την εποχή εκείνη, που όμως δε κατάφερε να συνεχιστεί λόγω της πολιτικής αστάθειας και των οικονομικών δυσκολιών της χώρας.

### 2.3 Η περίοδος 1912 – 2001

Στην ενότητα αυτή γίνεται αναφορά στα γεγονότα του πιο πρόσφατου, στην ιστορία του θεσμού, αιώνα και στις ριζικές αλλαγές που επέφερε. Προηγουμένως αναφέρθηκε ότι κατά τη διάρκεια των εκλογών προβλεπόταν καθολική, άμεση, μυστική, δια σφαιριδίων ψηφοφορία. Λίγα χρόνια αργότερα, στο σύνταγμα του 1911 αφαιρέθηκαν οι λέξεις «άμεση», «μυστική», «διά σφαιριδίων».

Με την αποχώρηση του περασμένου αιώνα κάνει την εμφάνισή του το σύνταγμα του 1834, το οποίο διαδέχθηκε ο νόμος του 1912 «Περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων» από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος στόχευε στον εκσυγχρονισμό της χώρας και την ισχυροποίηση του κράτους. Για να το πετύχει αυτό, προχώρησε σε αποδυνάμωση των τοπικών οργανισμών, εξασφαλίζοντας τον περιορισμό των οικονομικών τους πόρων.

Με το νόμο αυτό λοιπόν, η χώρα διαιρείται σε δήμους και κοινότητες. Πράγματι,

<sup>14</sup> βλ. Μπέσιλα-Βήκα Ε., «Τοπική Αυτοδιοίκηση Τ.1 Θεσμικό Πλαίσιο-Ευρωπαϊκή Διάσταση», 2005

ως δήμοι αποκαλούνται οι πρωτεύουσες των νομών και οι πόλεις με περισσότερους από 10.000 κατοίκους. Οι κοινότητες αποτελούνταν από συνοικισμούς με περισσότερους από 300 κατοίκους κι εφόσον διέθεταν δημοτικό σχολείο. Οι κοινότητες στην Ελλάδα έφταναν τους 6.000 σε αριθμό.

Τα όργανα του δήμου ήταν ο δήμαρχος, το δημοτικό συμβούλιο, η δημορχιακή επιτροπή και οι πάρεδροι, ενώ οι κοινότητες διέθεταν κοινοτικό συμβούλιο. Η θητεία όλων ήταν 4ετής, εκτός βέβαια από τη δημορχιακή επιτροπή (η οποία εκλεγόταν για δυο χρόνια) και η εκλογή γινόταν με ψηφοδέλτια. Ο δήμαρχος αποτελούσε το εκτελεστικό όργανο του δήμου, εκπροσωπούσε τον δήμο και ήταν υπεύθυνος για την διοίκησή του. Ο ίδιος, συμμετείχε στις συνελεύσεις του δημοτικού συμβουλίου αλλά χωρίς να έχει το δικαίωμα ψήφου. Το δημοτικό συμβούλιο ήταν το όργανο το οποίο μπορούσε να λαμβάνει αποφάσεις για ότι σχετίζεται με τον δήμο, να εκφέρει άποψη για όλα όσα συνέβαιναν στον δήμο, ακόμη και να επιλέγει τον πρόεδρό του. Σχετικά με την δημορχιακή επιτροπή, την εξέλεγε το δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του και ήταν υπεύθυνη στο να επιβλέπει την διοίκηση του δήμου. Πολλές φορές η δημορχιακή επιτροπή συνέπραττε με το δήμαρχο, προκειμένου να διεξάγουν σημαντικές υποθέσεις του δήμου που προβλέπονταν από το νόμο. Αρμοδιότητα των παρέδρων ήταν να επικουρούν τον δήμαρχο και ενεργούσαν σύμφωνα με τις οδηγίες του.

Όπως αναφέραμε, η χώρα διαιρέθηκε σε δήμους και κοινότητες. Οι δήμοι είχαν πληθυσμό 10.000 κατοίκων και άνω, ενώ οι κοινότητες διέθεταν πάνω από 300 κατοίκους. Αμέσως γίνεται κατανοητό ότι οι ανάγκες των δήμων και κοινοτήτων διέφεραν σημαντικά. Έτσι με τη μεταρρύθμιση αυτή, ο κάθε δήμος και η κάθε κοινότητα αντιμετωπίζονται διαφορετικά από άποψη λειτουργίας και οργάνωσης, ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Επιπροσθέτως, αυτή την εποχή κάνουν την εμφάνισή τους οι σύνδεσμοι κοινοτήτων. Ο θεσμός αυτός αφορά την ίδρυση, από δυο ή περισσότερες κοινότητες, ενός ιδιαίτερου νομικού προσώπου, προκειμένου να φέρουν πιο αποτελεσματικά εις πέρας τις κοινές τους υποθέσεις. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούσαν τη λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζαν οι πολύ μικρές κοινότητες, οι οποίες δεν είχαν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τους λιγοστούς πόρους τους.

Ο νόμος του 1912 καθόριζε τις αρμοδιότητες των κοινοτήτων, πράγμα που δε συνέβαινε μέχρι τότε. Με αυτό τον τρόπο, οι κοινότητες ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το νόμο, χωρίς να έχουν ανάγκη την έγκριση της διοίκησης για την εκτέλεσή τους. Το γεγονός αυτό αποφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα στην διοίκηση των τοπικών οργανισμών, με κυριότερο την εξοικονόμηση χρόνου για την εκτέλεση ορισμένης αρμοδιότητας, αποφεύγοντας τμήμα της γραφειοκρατίας. Επιπλέον, ο εν λόγω νόμος προέβλεπε ακυρωτικό έλεγχο των αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου, εφόσον οι αποφάσεις αυτές δεν συμβάδιζαν με το νόμο. Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι με τις ενέργειες αυτές καταργείται ο προληπτικός έλεγχος της διοίκησης. Ωστόσο, στην πράξη το νέο καθεστώς συνάντησε αρκετές δυσκολίες, εξαιτίας της συνήθειας που είχε η κεντρική διοίκηση να επεμβαίνει στο έργο των τοπικών αρχών.

Το σύνταγμα του 1925/1927 αποτελεί σταθμό στην ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή την εποχή είναι που ο θεσμός αυτός πραγματικά κατοχυρώνεται συνταγματικά. Συγκεκριμένα, το 1925 πραγματοποιείται το μεγάλο βήμα για την συνταγματική κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ το 1927 πραγματοποιούνται ορισμένες τροποποιήσεις. Οι τελευταίες συντάχθηκαν έτσι ώστε να ταιριάζουν με το Σύνταγμα της Πολωνίας, γεγονός που οδήγησε σε αρκετές δυσκολίες.

Πιο συγκεκριμένα, το σύνταγμα του 1927 προβλέπει για την τοπική αυτοδιοίκηση ορισμένες διατάξεις, τις ονομαζόμενες επιτακτικές και τις απλές κατευθυντήριες. Οι πρώτες περιόριζαν κατηγορηματικά την νομοθετική εξουσία σχετικά με τη καθιέρωση

του αιρετού των οργάνων των τοπικών αρχών. Οι τελευταίες έδιναν μια γενική πολιτική κατεύθυνση στη νομοθετική εξουσία αναφορικά με το περιεχόμενο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης και την εποπτεία που έπρεπε να ασκήσει το κράτος.

Με το άρθρο 107, παράγραφος 1 του συντάγματος του 1927 κάνουν την εμφάνισή τους και οι περιφέρειες, οι οποίες αποτελούσαν όργανα του κράτους και καλούνταν να αναλάβουν γενικές αρμοδιότητες του τόπου τους. Το σύνολο των τοπικών υποθέσεων ανατέθηκε στην τοπική αυτοδιοίκηση, όμως η έλλειψη δεύτερου βαθμού Ο.Τ.Α οδήγησε στην ανάληψη τέτοιων καθηκόντων από τις περιφέρειες. Η κατάσταση αυτή προκάλεσε την ενίσχυση των περιφερειών σε βάρος της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σχετικά με την εποπτεία που ασκούσε το κράτος στους Ο.Τ.Α, διακρίνεται σε έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας. Επιπλέον, το κράτος είχε τη δυνατότητα να παρέχει, εφόσον το έκρινε απαραίτητο, οικονομική ενίσχυση στους Ο.Τ.Α, προκειμένου να ασκήσουν αποτελεσματικότερα τα καθήκοντά τους. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το 1934 δόθηκε στις γυναίκες η δυνατότητα ψήφου, αλλά με ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό σημαίνει ότι το δικαίωμα αυτό κατείχαν μόνο όσες είχαν συμπληρώσει το 30<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους κι εφόσον γνώριζαν γραφή και ανάγνωση. Χρειάστηκε να περάσουν 20 χρόνια ακόμη για να αποκτήσουν οι γυναίκες το δικαίωμα αυτό και στις βουλευτικές εκλογές.

Με το σύνταγμα του 1952 καθιερώνεται ότι «η διοικητική οργάνωση του κράτους βασίζεται στην αποκέντρωση και την τοπική αυτοδιοίκηση», ενώ οι εκλογές για τους δήμους και τις κοινότητες πραγματοποιούνται με καθολική ψηφοφορία. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί πλέον βασικό κύτταρο του κράτους, που λειτουργεί κατά κάποιον τρόπο ανεξάρτητα από αυτό. Η δήμοι και οι κοινότητες είχαν τη δυνατότητα τώρα πια να εστιάσουν στην ανάπτυξη του τόπου τους, χωρίς τις ανούσιες παρεμβάσεις από την κρατική διοίκηση. Το θέμα που απομένει να αναλυθεί, είναι το πώς επιτεύχθηκε αυτό.

Ο δημοτικός και κοινοτικός κώδικας εκείνης της εποχής καθορίζει τις αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έτσι, οι τοπικοί οργανισμοί οφείλουν να ρυθμίζουν τα θέματα που αφορούσαν το περιβάλλον, την αναψυχή, τις εμπορικές υπηρεσίες, τις παραγωγικές και αναπτυξιακές υπηρεσίες και τέλος τις προσωπικές υπηρεσίες. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι διατάξεις του παρόντος συντάγματος είναι πολύ γενικές, με αποτέλεσμα να αφήνει πολλά περιθώρια παρέμβασης στον κοινό νομοθέτη.

Πιο πρόσφατα, στην εποχή της δικτατορίας, εμφανίζεται το σύνταγμα του 1968/1973. Σύμφωνα με αυτό, η διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών γίνεται με μυστική και καθολική ψηφοφορία. Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει ως σκοπό την εξυπηρέτηση των τοπικών της συμφερόντων, καθώς και την ικανοποίηση των αναγκών των ανθρώπων που διαμένουν σε αυτήν. Το κράτος ασκεί εποπτεία στους Ο.Τ.Α. και έχει τη δυνατότητα να διαλύσει τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια ή να κηρύξει έκπτωτα τα μέλη τους, εάν δρουν εις βάρος της εδαφικής ακεραιότητας του κράτους, του πολιτεύματος, της ασφάλειας του κράτους, του κοινωνικού καθεστώτος και των πολιτικών και ατομικών ελευθεριών των πολιτών. Επιπλέον, το κράτος παρέχει στους τοπικούς οργανισμούς τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους, προκειμένου να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. Όμως, κατά τη διάρκεια της χούντας, το σύνταγμα αυτό δεν γνώρισε εφαρμογή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με την άνοδο της δικτατορίας εκατοντάδες στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης, που ανήκαν σε διαφορετικά κόμματα, εξορίστηκαν και αντικαταστάθηκαν από εκπροσώπους του καθεστώτος. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι παρέμειναν αδρανείς, αφού έστειλαν παράνομα ψήφισμα διαμαρτυρίας για την κατάλυση της δημοκρατίας από την χούντα. Δε σταμάτησαν όμως εδώ. Πραγματοποίησαν «κρυφά

σεμινάρια», στην εξορία όπου βρίσκονταν, για την επιμόρφωση των στελεχών τους.

Δυο χρόνια αργότερα, το σύνταγμα του 1975 αναγνωρίζει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί ένα από τα βασικότερα δικαιώματα των πολιτών της κοινωνίας. Αν και δηλώνει με το άρθρο 102 του Συντάγματος ότι οι Ο.Τ.Α. είναι εκτελεστικά όργανα, ωστόσο δεν καθορίζει ότι πρόκειται για οργανισμούς που διαθέτουν διοικητικές αρμοδιότητες. Πάντως ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία αυτού του συντάγματος είναι η σύνδεση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη λαϊκή κυριαρχία. Έτσι, οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α, οι οποίοι διακρίνονται σε δήμους και κοινότητες, αποκτούν τα όργανά τους μέσα από την άμεση εκλογή τους από το λαό.

Μέσα από το πλήγμα που δέχτηκε η Ελλάδα από τη δικτατορία, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποκτά την προστασία που της αρμόζει από το Σύνταγμα. Ας μη ξεχνάμε άλλωστε ότι ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το δημοκρατικό πολίτευμα.

Επιπροσθέτως, θα ήταν αδύνατο να μη γίνει αναφορά στο γεγονός ότι αυτή την εποχή γίνονται πραγματικά βήματα για την εξέλιξη του θεσμού που αναλύουμε. Ζωντανό παράδειγμα της παρατήρησης αυτής αποτελεί το γεγονός ότι η τοπική αυτοδιοίκηση διακρίνεται σε βαθμίδες. Φυσικά, η πρώτη βαθμίδα αυτής είναι οι δήμοι και οι κοινότητες. Η εποπτεία για τους ΟΤΑ, εκ μέρους του κράτους, δε θα ήταν φρόνιμο να λείπει, αλλά η αυτοτέλεια που χαρακτηρίζει πλέον αυτούς τους οργανισμούς, όσον αφορά τις τοπικές υποθέσεις, χρίζει τεράστιας σημασίας.

Επιπλέον, το σύνταγμα του 1975 αποτελεί την έκφραση του ευρωπαϊκού κόσμου σχετικά με το κράτος, τη δημοκρατία, τις ατομικές ελευθερίες και τα κοινωνικά δικαιώματα. Είναι δυνατό να παρατηρήσει κανείς ότι το σύνταγμα αυτό επικεντρώνεται στον άνθρωπο. Πέρα από αυτό, το σύνταγμα παρέχει έντονο εκσυγχρονισμό και μια τάση προσέγγισης των διεθνών αρχών, όπως την αρχή της ειρήνης και συνεργασίας και της ανάπτυξης φιλικών σχέσεων με όλα τα κράτη. Ακριβώς ετούτη η τακτική είναι που οδήγησε αργότερα στην είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, ενώ μέχρι και πριν τη χούντα των συνταγματαρχών, το πολίτευμα της Ελλάδας ήταν βασιλευόμενη δημοκρατία, την εποχή αυτή το σκηνικό αλλάζει ριζικά και το πολίτευμα της χώρας μετατρέπεται σε κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι η Ελλάδα υπέστη πολλά πλήγματα, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατο να τεθούν γερά θεμέλια στον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Μετά από όλα αυτά, παρατηρείται στη χώρα μας το φαινόμενο της αστυφιλίας. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα πλήθος κόσμου να συγκεντρώνεται στις μεγάλες πόλεις και οι κοινότητες να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της ερήμωσης. Ακόμη κι αν υπήρχαν πρωτοβουλίες για ανάπτυξη της υπαίθρου, η άνευ προηγουμένου γραφειοκρατία εμπόδιζε τις αναπτυξιακές δράσεις κι έτσι δεν υπήρχαν περιθώρια για κοινωνική και οικονομική πρόοδο.

Παρόλα αυτά, το 1980 με το νόμο 1065/80 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, παρατηρείται στην Ελλάδα η πρώτη εμφάνιση των εταιρειών αναπτυξιακού χαρακτήρα των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης.<sup>15</sup> Οι εταιρείες αυτές έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν τους δήμους και τις κοινότητες στο αναπτυξιακό τους έργο, ώστε να είναι σε θέση όχι μόνο να συγκρατήσουν τον πληθυσμό τους, αλλά και να τον αυξήσουν. Έτσι, παρέχουν στους Ο. Τ. Α. τις απαραίτητες δομές, δυναμικό, μηχανισμούς και ευελιξία ώστε να καταφέρουν να φέρουν σε πέρας όλες τις δράσεις και πολιτικές που οι ίδιοι οι τοπικοί οργανισμοί αποφασίζουν να πραγματοποιήσουν. Βέβαια, όλα γίνονται στα πλαίσια του νόμου που ισχύει στην Ελλάδα για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο ρόλος των εταιρειών αυτών αποδείχτηκε πολλές φορές αποτελεσματικός, όχι μόνο στην Ελλάδα

<sup>15</sup> Βλ. Κουτσουλιάνος Χ., «Ο αποτελεσματικός συνδυασμός του place marketing και της δράσης των αναπτυξιακών εταιριών των Ο.Τ.Α. για την τοπική ανάπτυξη», 2006



αλλά και στο εξωτερικό.

Από το 1981 ξεκινούν οι προσπάθειες και πρωτοβουλίες για την τρίτη ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έτσι κάνουν την επανεμφάνισή τους στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομαρχιακά συμβούλια που είχε καθιερώσει ο Χαρίλαος Τρικούπης, ενώ με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, δημιουργείται η περιφερειακή διοίκηση της χώρας με τις 13 διοικητικές περιφέρειες της Ελλάδας.<sup>16</sup>

Το σύνταγμα του 2001 αποτέλεσε την πιο σημαντική τροπολογία του συντάγματος του 1974.<sup>17</sup> Με αυτό καθιερώνεται το αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης και αναγνωρίζεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Α.Τ.Α. Οι εκλογές γίνονται με μυστική και καθολική ψηφοφορία, ενώ το κράτος εποπτεύει την Τοπική Αυτοδιοίκηση ασκώντας έλεγχο νομιμότητας χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Επιπλέον, καθιερώνεται ο καθορισμός και η είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους Ο.Τ.Α. και η απόδοση και κατανομή, μεταξύ των Α.Τ.Α., των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το κράτος. Στην περίπτωση όπου χρειαστεί να μεταβιβαστούν κάποιες αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, είτε από το κράτος, είτε από τα περιφερειακά όργανα αυτού, θα συνοδεύονται από τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων.<sup>18</sup>

Με το εν λόγω σύνταγμα, αναγνωρίζεται ως πολίτευμα της Ελλάδας η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Αξίζει να αναφερθεί η καθιέρωση της λαϊκής κυριαρχίας και η συνταγματική αναγνώριση των αρχών της ειρήνης και της δικαιοσύνης, καθώς και η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων με τα άλλα κράτη.

Το 2006 ψηφίστηκε ο Νόμος 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», με τον οποίο οι Α.Τ.Α. καθίστανται πιο ισχυροί. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 1 του Κ.Κ., ορίζεται ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, αποτελεί θεμελιώδη θεσμό του ελληνικού δημοσίου βίου, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (Ε.Χ.Τ.Α.).

Ο Ε.Χ.Τ.Α. υιοθετήθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και η διαδικασία της επικύρωσης του από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης ξεκίνησε το 1985. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου είναι και μέρη του Χάρτη. Ο Χάρτης δεσμεύει τα Κράτη - Μέλη που έχουν επικυρώσει την συνθήκη να εγγυώνται την πολιτική, διοικητική και οικονομική αυτονομία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τον Ε.Χ.Τ.Α., η αρχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητο να αναγνωρίζεται στην εσωτερική νομοθεσία και, εάν αυτό είναι δυνατό, στο Σύνταγμα.

Παρακάτω, παρατίθενται οι σημαντικότερες νομοθετικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν για την Τοπική Αυτοδιοίκηση από το 1980 έως και σήμερα.<sup>19</sup>

#### ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Η Εξέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

ΕΤΟΣ	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
1980	Ίδρυση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και της ΕΥΔΑΠ
1982	Διοικητική Αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.
1982	Λαϊκή εκπροσώπηση στα νομαρχιακά συμβούλια και αναβάθμιση του ρόλου τους
1982 κι έπειτα	Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ

<sup>16</sup> Βλ. Κουτρούλης Μ., «Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα», 2010

<sup>17</sup> Βλ. Βικιπαίδεια, «Ελληνική Συνταγματική τροποποίηση του 2001», 2010

<sup>18</sup> Βλ. Σύνταγμα της Ελλάδας 2001, άρθρο 102 «Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης»,

<sup>19</sup> Βλ. Ι.Τ.Α., «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός. Ο Δήμος του 21ου αιώνα. Συζήτηση και μια Πρόταση», 2007

1984	Εμφάνιση των αναπτυξιακών συνδέσμων και της διαδημοτικής συνεργασίας
1984	Διεύρυνση του θεσμού των Επιχειρήσεων ΟΤΑ
1985	Ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) για την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ
1985-2002	Ίδρυση των Αναπτυξιακών Εταιρειών για τη συμβουλευτική υποστήριξη των ΟΤΑ και την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.
1988-1997	Το 1 <sup>ο</sup> και το 2 <sup>ο</sup> Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης
1986	Εμφάνιση κινητήρων για τη δημιουργία συνενώσεων των Ο.Τ.Α.
1989	Κύρωση (με επιφυλάξεις) του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας
1989	Ύπαρξη Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) για τους Ο.Τ.Α.
1993	Θεσμοθετείται το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)
1994	Ίδρυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
1995	Σύσταση της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ)
1997	Συνενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων με το Πρόγραμμα «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»
1998-2004	Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)

Πηγή: Διοικητικός Εκσυγχρονισμός Ο Δήμος του 21ου αιώνα Συζήτηση και μια Πρόταση

#### 2.4. Αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σήμερα, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι καθοριστικός στην Ελλάδα και διαθέτει ποικίλες αρμοδιότητες σε θέματα που αφορούν την εδαφική του περιφέρεια. Απόδειξη στα παραπάνω αποτελεί ο νόμος 3463/2006 που αφορά τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Στα πλαίσια των ορίων τους, οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. ασκούν τις αρμοδιότητες που σχετίζονται με τις *τοπικές υποθέσεις*, προκειμένου να ανταποκριθούν στην εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων που υπάγονται στην εδαφική τους περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελείται από όργανα που κατοικούν στην εδαφική της περιφέρεια κι επομένως αντιλαμβάνονται τα προβλήματα και τις ανάγκες του τόπου τους πολύ περισσότερο από οποιοδήποτε όργανο του κράτους. Γι αυτό το λόγο, η αποστολή των οργανισμών αυτών είναι- μεταξύ άλλων- η ανάπτυξη του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι υπεύθυνοι.<sup>20</sup>

Έτσι, πρωταρχικός στόχος κάθε Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η προστασία και αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής τους κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι Τοπικοί Αυτοδιοικούμενοι Οργανισμοί αποφασίζουν για τη κατασκευή βιοτεχνιών στην εδαφική τους περιφέρεια και πάντα σύμφωνα με τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό. Έτσι, εξασφαλίζουν νέες θέσεις εργασίας για το ανθρώπινο δυναμικό τους. Βέβαια, για τη δημιουργία θέσεων εργασίας φροντίζουν και με διάφορα προγράμματα.

Στις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. υπάγεται η κατασκευή έργων που αφορούν βασικές ανάγκες των κατοίκων όπως άρδευση, οδοποιία και αντιπλημμυρικά και εγχειοβελτιωτικά έργα. Επίσης είναι αρμόδιοι για την τουριστική ανάπτυξη του τόπου τους. Για το σκοπό αυτό, σχεδιάζουν προγράμματα προσέλκυσης τουριστών, εκμεταλλευόμενοι τα πλεονεκτήματα της περιοχής τους. Πολύ σημαντικό ρόλο στην τουριστική ανάπτυξη ενός δήμου ή κοινότητας αποτελεί η ιστορική και πολιτιστική τους κληρονομιά. Η διατήρησή τους, λοιπόν, είναι χρέος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

<sup>20</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 75, «Αρμοδιότητες Δήμων και Κοινοτήτων»

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιπλέον αποφασίζουν για τα λιμάνια της περιοχής τους, καθώς και για την υλοποίηση έργων σε αυτά. Γενικώς, οτιδήποτε υπάγεται στην εδαφική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας, όπως για παράδειγμα τα δάση, οι βοσκότοποι, οι εκτάσεις καλλιέργειας κλπ, αποτελούν μέρος των αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το ίδιο ισχύει και για τα κτίρια του δήμου ή της κοινότητας, τα οποία δεν ανήκουν σε κάποιο συγκεκριμένο κάτοικο, αλλά βρίσκονται στη κυριότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα τελευταία, ο δήμος έχει τη δυνατότητα να τα αξιοποιεί, κατά τρόπο που να συμβάλλει στην καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής, να φροντίζει για τη κατασκευή και συντήρησή τους.

Εκτός από αυτά, οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. σχετίζονται με το περιβάλλον. Τούτο συνεπάγεται ότι είναι υπεύθυνοι για την λήψη μέτρων, προκειμένου να αποφευχθεί η ρύπανση του περιβάλλοντος, φυσικά όσον αφορά την περιφέρειά τους. Γι αυτό το λόγο, μία από τις βασικότερες αρμοδιότητές τους είναι η αποκομιδή και διαχείριση των απορριμμάτων, η καθαριότητα των δρόμων και όλων των κοινόχρηστων χώρων. Επιπλέον, φροντίζουν ώστε να υπάρχει στην εδαφική τους περιφέρεια βιολογικός καθαρισμός, αποχετεύσεις κλπ. Οι Τοπικοί Οργανισμοί μεριμνούν για την προστασία του φυσικού τους πλούτου, αλλά και της πολιτιστικής και πολιτισμικής τους κληρονομιάς, πάντα σύμφωνα με τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Ακόμη και το ζήτημα ενδεχόμενης πυρκαγιάς σε κάποιο δήμο ή κοινότητα ανήκει στην αρμοδιότητα του εκάστοτε Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Βασική τους υποχρέωση είναι να συμμετέχουν και να εκπονούν σχέδια οικιστικού και πολεοδομικού περιεχομένου όσον αφορά τον τόπο τους. Οι ίδιοι αποφασίζουν για την τοποθέτηση των κοιμητηρίων στο χώρο τους.<sup>21</sup>

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι υποχρεωμένη να φροντίζει για την καλύτερη ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιφέρειάς της και για την εξέλιξη του τόπου της. Έτσι, μέλημά της είναι να ρυθμίζει και να βελτιώνει τα συστήματα που αφορούν την συγκοινωνία, ώστε οι κάτοικοι να μετακινούνται ευκολότερα και με περισσότερη ασφάλεια. Σε όλα αυτά δε θα πρέπει να παραληφθεί η μέριμνα για την ύπαρξη χώρων αναψυχής των πολιτών με τη κατασκευή και συντήρηση πάρκων, πλατειών, γηπέδων κλπ.

Επιπροσθέτως, η προστασία του καταναλωτή ανήκει επίσης στις κύριες αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, κάθε δήμος ή κοινότητα οφείλει να διαθέτει γραφεία ενημέρωσης των καταναλωτών, που έχουν ως σκοπό να ενημερώνουν τους καταναλωτές για τα δικαιώματά τους, καθώς και την ποιότητα των αγαθών και των υπηρεσιών που αγοράζουν και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν για την υγεία και το περιβάλλον.

Οι Ο.Τ.Α. φροντίζουν επίσης για πιο συγκεκριμένα δικαιώματα των κατοίκων. Αυτό σημαίνει ότι, ανάλογα με τις απαιτήσεις που μπορεί να έχει κάθε περιοχή, ρυθμίζουν τις ώρες κοινής ησυχίας και καθορίζουν τις ώρες και τους όρους λειτουργίας της μουσικής στα καταστήματα, σύμφωνα με τις υγειονομικές και κανονιστικές διατάξεις. Επιπλέον, παρέχουν στους πολίτες προστασία κατά τη διάρκεια εκτέλεσης έργων (σε οικοδομές, δρόμους κ.λ.π.) που μπορεί να είναι επικίνδυνα για τους περαστικούς. Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να αναβαθμίζουν την περιοχή στην οποία είναι υπεύθυνοι, αναλαμβάνουν την τοποθέτηση πινακίδων για ενημέρωση των κατοίκων και είναι υπεύθυνοι για την ονομασία των οδών και των πλατειών της εδαφικής τους περιφέρειας.

Οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι άκρως ουσιαστικές, αφού

<sup>21</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 76, «Άσκηση αρμοδιοτήτων Δήμων και Κοινοτήτων»

αναπτύσσουν και συμμετέχουν σε προγράμματα για την επαγγελματική αποκατάσταση και στήριξη των ανέργων. Η δράση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης όμως δε τελειώνει εδώ. Ιδρύουν ορφανοτροφεία, γηροκομεία, παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, κέντρα περίθαλψης και αναψυχής ηλικιωμένων, σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, βιβλιοθήκες κ.α. Οι δήμοι και οι κοινότητες παρέχουν στήριξη στους άστεγους και στις αδύναμες κοινωνικές ομάδες της περιοχής τους με διάφορους τρόπους, όπως είναι η χρηματική στήριξη.

Κάθε Ο.Τ.Α είναι αρμόδιος για την διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του και για την αναβίωση των εθίμων του τόπου του. Όλα αυτά πραγματοποιούνται με τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων από τον δήμο, την ίδρυση μουσείων και άλλων χώρων για τη διατήρηση της αρχαίας κληρονομιάς.

Στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάγονται και ορισμένες κρατικές αρμοδιότητες που αφορούν όμως τη δική τους εδαφική περιφέρεια. Έτσι, στον κάθε δήμο και κοινότητα τηρούνται αρχεία που αφορούν τους κατοίκους, όπως δημοτολόγιο, μητρώο αρρένων, ληξιαρχικά βιβλία κ.λ.π. Όλα τα παραπάνω έχουν ως σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, όποτε εκείνοι το κρίνουν απαραίτητο.<sup>22</sup>

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους μέσα στα πλαίσια των διατάξεων του κράτους, της περιφέρειας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, οι δράσεις τους δε θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με τις δράσεις και τα δικαιώματα των άλλων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ προβλέπεται η δυνατότητα συνεργασίας με άλλους Ο.Τ.Α. Ένας δήμος ή κοινότητα θα πρέπει να διαθέτει τους απαραίτητους πόρους για να φέρει σε πέρας τις αρμοδιότητές του. Επομένως, αυτός ο παράγοντας είναι πολύ σημαντικός για την αποτελεσματικότητα της διοίκησης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.<sup>23</sup>

Οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν σε ορισμένα τοπικά θέματα κανονιστικές αρμοδιότητες. Οι κανόνες αυτοί αφορούν το αρχιτεκτονικό, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, την προστασία της υγείας των κατοίκων από δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κυρίως κατά τις τουριστικές περιόδους, την αναβάθμιση της εδαφικής τους περιφέρειας και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και γενικά όλων των ζητημάτων που αφορούν αυτή.<sup>24</sup>

Μέρος των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί το δικαίωμα αφαίρεσης αδειών από τις οικοδομές για το λόγο ότι δεν έχουν αποδοθεί οι εισφορές στο Ι.Κ.Α.. Οι Ο.Τ.Α είναι υποχρεωμένοι να ελέγχουν, εάν οι τουριστικές επιχειρήσεις της περιοχής τους τηρούν τις προβλεπόμενες διατάξεις του νόμου. Γενικά, όμως, είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο της τήρησης του νόμου από όλες τις επιχειρήσεις που υπάγονται στην εδαφική τους περιφέρεια. Έτσι, έχουν τη δυνατότητα να παράσχουν ή να αφαιρούν άδειες διαφήμισης καταστημάτων, ακόμη και να παραχωρούν ορισμένο χώρο, με σκοπό να εξυπηρετηθούν καλύτερα τα συμφέροντα των καταστηματάρχων. Για παράδειγμα, γίνεται παραχώρηση τμήματος του δρόμου, πεζοδρομίου ή πλατείας για την τοποθέτηση εμπορεύματος του καταστήματος.

Οι δήμοι και οι κοινότητες εδώ και λίγα χρόνια έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν αναπτυξιακές εταιρείες. Οι οργανισμοί αυτοί συμβάλλουν στο έργο των δήμων και κοινοτήτων με σκοπό την ανάπτυξη του τόπου. Οι αναπτυξιακές εταιρείες αποτελούν σημαντικό εργαλείο στα χέρια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο ρόλος τους είναι να υποβοηθούν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον σχεδιασμό και

<sup>22</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 75, «Αρμοδιότητες Δήμων και Κοινοτήτων»

<sup>23</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 76, «Άσκηση αρμοδιοτήτων Δήμων και Κοινοτήτων»

<sup>24</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 79, «Κανονιστικές Αποφάσεις»

προγραμματισμό των στόχων τους, ώστε να καταφέρουν να τους πραγματοποιήσουν πιο αποτελεσματικά. Πρόκειται για ανώνυμες εταιρείες στις οποίες έχουν συμμετοχή οι περισσότεροι τοπικοί φορείς.<sup>25</sup>

## 2.5. Η διοίκηση των δήμων και κοινοτήτων

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούνται από ομάδες οργάνων προκειμένου να φέρουν σε πέρας πιο αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί από το κράτος. Γι' αυτό το λόγο, οι μεν δήμοι στελεχώνονται από το δήμαρχο, το δημοτικό συμβούλιο και την δημαρχιακή επιτροπή, οι δε κοινότητες διοικούνται από τον πρόεδρό τους και το κοινοτικό συμβούλιο. Ο δήμαρχος και ο πρόεδρος της κοινότητας, είναι τα εκτελεστικά όργανα του δήμου και της κοινότητας αντίστοιχα, ενώ τα υπόλοιπα όργανα διαθέτουν κυρίως συμβουλευτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες.

Αρχικά, αναφερόμενοι στην ιδιότητα του δημάρχου, πρόκειται ουσιαστικά για το όργανο που εκπροσωπεί το δήμο σε δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή. Ο ίδιος υπογράφει συμβάσεις που αφορούν το δήμο, και είναι υπεύθυνος για όλα τα σημαντικά έγγραφα και γεγονότα που αφορούν τον δήμο, τον οποίο υπηρετεί.<sup>26</sup> Έτσι, ο δήμαρχος είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών και καθορίζει τη λειτουργία αυτών, ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα των πολιτών με το καλύτερο δυνατό τρόπο. Ακριβώς επειδή ο δήμαρχος γνωρίζει απόλυτα τις ανάγκες των υπηρεσιών του για ανθρώπινο δυναμικό, είναι εκείνος που καθορίζει οτιδήποτε σχετίζεται με το υπαλληλικό του προσωπικό. Για παράδειγμα, εκδίδει προκηρύξεις για την κάλυψη θέσεων εργασίας που αφορούν τις δημοτικές υπηρεσίες.

Επιπροσθέτως, σε κάθε δήμο υπάρχουν αντιδήμαρχοι, οι οποίοι ανάλογα με τον πληθυσμό της περιοχής, είναι δυνατό να είναι περισσότεροι του ενός. Οι αντιδήμαρχοι αποτελούν τους συμβούλους του δημάρχου και διορίζονται από αυτόν. Ο δήμαρχος έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει στους αντιδημάρχους να ασκήσουν ορισμένες αρμοδιότητες, οι οποίες ανήκουν ουσιαστικά στον ίδιο. Κάποιος από τους αντιδημάρχους ορίζεται για να αναπληρώνει τον δήμαρχο σε περίπτωση απουσίας του.<sup>27</sup>

Βασικός αποδεικνύεται ο ρόλος του δημοτικού συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει τις περισσότερες αποφάσεις που αναφέρονται στον δήμο και που καλείται, βεβαίως, να εκτελέσει ο δήμαρχος. Ο τελευταίος μάλιστα, έχει συμμετοχή στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, χωρίς όμως να διατηρεί δικαίωμα ψήφου. Το δημοτικό συμβούλιο διαθέτει πρόεδρο, ο οποίος εκλέγεται μεταξύ των μελών του και φροντίζει ώστε να διατηρείται η τάξη στην αίθουσα συνεδρίασης.<sup>28</sup>

Η δημαρχιακή επιτροπή είναι το όργανο που αποτελείται από κάποια μέλη του δημοτικού συμβουλίου και με πρόεδρο τον δήμαρχο ή κάποιον από τους αντιδημάρχους που επιλέγει ο δήμαρχος.<sup>29</sup> Αρμοδιότητα της δημαρχιακής επιτροπής είναι να

<sup>25</sup> Βλ. Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, «ανάλυση του προγράμματος 'Ι. Καποδίστριας'».

<sup>26</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 86, «Αρμοδιότητες του Δημάρχου»

<sup>27</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 89, «Αναπλήρωση του Δημάρχου»

<sup>28</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 100, «Λειτουργία του Δημοτικού Συμβουλίου»

<sup>29</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 103, «Δημαρχιακή Επιτροπή – Αρμοδιότητες»

συντάσσει τον ετήσιο προϋπολογισμό και να προβλέπει για το πώς θα διανεμηθούν τα ετήσια έσοδα του δήμου. Για τις αποφάσεις που λαμβάνει το δημοτικό συμβούλιο κατά τις συνεδριάσεις του, συνήθως, έχει προηγηθεί μελέτη και απόφαση εκ μέρους της δημορχιακής επιτροπής. Τούτο σημαίνει, ότι η τελευταία θέτει τα θέματα που θα συζητηθούν προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις από το δημοτικό συμβούλιο.

Ο ρόλος του προέδρου της κοινότητας είναι ανάλογος του ρόλου του δημάρχου. Έτσι, σύμφωνα με το νόμο<sup>30</sup>, ο πρόεδρος της κοινότητας «καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση», «εισηγείται τα θέματα στο κοινοτικό συμβούλιο και διευθύνει τις εργασίες του» και «εκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου». Ο ίδιος είναι, επίσης, προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της κοινότητας και είναι υπεύθυνος του ανθρώπινου δυναμικού αυτών. Αποτελεί τον εκπρόσωπο της κοινότητας σε δικαστήρια και σε κάθε διοικητική αρχή. Όπως κάθε δήμος εκτός από τον δήμαρχο διαθέτει και αντιδήμαρχο, έτσι και στις κοινότητες εκτός από πρόεδρο υφίσταται και αντιπρόεδρος. Έργο του αντιπροέδρου μιας κοινότητας είναι να αναπληρώνει τον πρόεδρό της, εφόσον εκείνος απουσιάζει ή κωλύεται να φέρει σε πέρας τις αρμοδιότητές του.

Ακολουθως, το κοινοτικό συμβούλιο έχει γνωμοδοτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες. Διατηρεί το δικαίωμα της απόφασης σε θέματα που σχετίζονται με τα συμφέροντα του τόπου, αλλά που ταυτόχρονα δεν ανήκουν στις αρμοδιότητες του προέδρου της κοινότητας. Έχει τη δυνατότητα να εκφράζει την άποψή του, εφόσον αυτό του ζητηθεί από δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα.<sup>31</sup>

Επιπροσθέτως, Οι Δήμοι που, στην έδρα τους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, έχουν περισσότερους από εκατό χιλιάδες κατοίκους, διαιρούνται σε διαμερίσματα. Κάθε διαμέρισμα έχει δικό του δημοτικό κατάστημα.<sup>32</sup> Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του δημοτικού διαμερίσματος εκλέγονται με φανερή ψηφοφορία από το δημοτικό συμβούλιο. Οι πρόεδρος του δημοτικού διαμερίσματος ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρει σχετική διάταξη κι επιπλέον εκπροσωπεί το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος και ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του εκχωρείται από τον δήμαρχο.

Επίσης, μεταφέρει και παρουσιάζει στα αρμόδια όργανα του Δήμου τα προβλήματα του διαμερίσματος. Συνεργάζεται με τον δήμαρχο και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες για να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο του διαμερίσματος. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα έκφρασης γνώμης για θέματα που αφορούν το διαμέρισμα. Ο αντιπρόεδρος του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος αναπληρώνει τον πρόεδρο του συμβουλίου σε όλα τα καθήκοντά του, όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται.

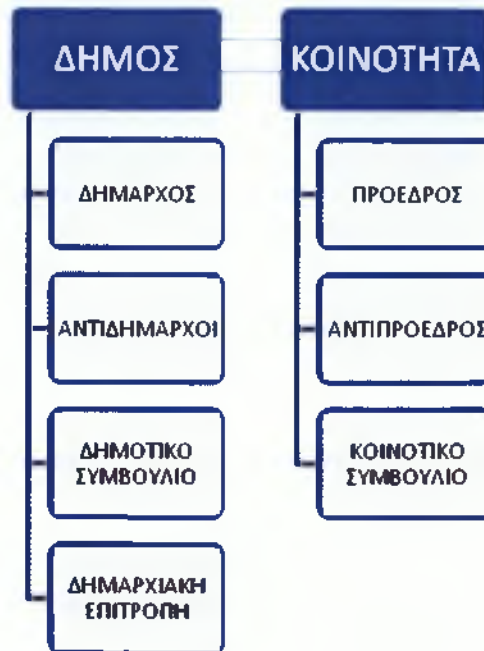
Σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων του 2006, το Δημοτικό και Κοινοτικό Διαμέρισμα αντικαταστάθηκαν από τον όρο «Τοπικά Διαμερίσματα». Οι Δήμοι ή οι Κοινότητες της χώρας αποτελούνται από ένα ή περισσότερα Τοπικά Διαμερίσματα. Κάποιοι Δήμοι και κάποιες Κοινότητες δεν χωρίζονται σε Τοπικά Διαμερίσματα διότι ο αριθμός των κατοίκων τους δε ξεπερνά τους 100.000.

<sup>30</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 106, «Αρμοδιότητες του Προέδρου της Κοινότητας»

<sup>31</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 110, «Αρμοδιότητες του Κοινοτικού Συμβουλίου»

<sup>32</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 119, «Αρμοδιότητες συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος»

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Τα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης



## 2.6. Τα οικονομικά των Ο.Τ.Α.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης διατηρούν δικό τους, ξεχωριστό από το κράτος, προϋπολογισμό. Έτσι, τους δίνεται η δυνατότητα να καταγράφουν, τόσο τις δαπάνες, όσο και τα έσοδά τους.<sup>33</sup> Ο τρόπος με τον οποίο καταρτίζεται ο προϋπολογισμός των δήμων και κοινοτήτων, καθορίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών. Ο προϋπολογισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει διάρκεια ισχύς ενός έτους.<sup>34</sup>

Τα έσοδα των Οργανισμών αυτών μπορεί να προέρχονται από διάφορες πηγές. Έτσι, οι δήμοι και οι κοινότητες αποκτούν πόρους απευθείας από τους πολίτες της εδαφικής τους περιφέρειας, μέσω φόρων, τελών, δικαιωμάτων, εισοδημάτων κινητής και ακίνητης περιουσίας κ. λ. π.. Γίνεται, όμως, αντιληπτό ότι οι πόροι αυτοί δεν είναι σε καμιά περίπτωση επαρκείς για να φέρουν οι Ο.Τ.Α σε πέρας τις αυξημένες αρμοδιότητές τους. Γι αυτό το λόγο, ο νόμος προβλέπει τη δυνατότητα των δήμων και κοινοτήτων να αντλούν έσοδα από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.<sup>35</sup>

Προηγουμένως έγινε αναφορά στα τακτικά έσοδα των Οργανισμών Τοπικής

<sup>33</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 155, «Περιεχόμενο και τύπος προϋπολογισμού»

<sup>34</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 156, «Οικονομικό έτος»

<sup>35</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 157, «Έσοδα»

Αυτοδιοίκησης. Τα λεγόμενα έκτακτα έσοδα αυτών προκύπτουν από δάνεια που έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν, από δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες ή ακόμη και από πρόστιμα που μπορεί να αποδίδουν σε πολίτες που έχουν παραβιάσει κάποιο νόμο. Επιπλέον, προβλέπεται από το νόμο η αναγνώριση συμμετοχής των Ο. Τ. Α σε κάποιες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Σχετικά με τα έξοδα των δήμων και κοινοτήτων, διακρίνονται σε υποχρεωτικά και μη. Τα πρώτα αποσκοπούν στην κάλυψη δαπανών που προκύπτουν από τις αποδοχές που δίνονται στο υπαλληλικό προσωπικό και όχι μόνο. Τα στελέχη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν υποχρέωση να παρίστανται σε διάφορα γεγονότα, εκδηλώσεις και συνελεύσεις και συμβούλια και τα έξοδα αυτά καλύπτονται από έσοδα του δήμου ή της κοινότητας. Ακόμη και οι δαπάνες των κτιρίων τους, όπως γραφική ύλη, ηλεκτροφωτισμό κ.λ.π. συμπεριλαμβάνονται στα τακτικά έξοδά τους.

Οι έκτακτες δαπάνες των Ο.Τ.Α. περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στην εδαφική περιφέρεια του Ο.Τ.Α. εκ μέρους του ή σε συνεργασία με άλλους παράγοντες. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να παρέχουν επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που διαθέτουν οι ίδιοι και οι πιστώσεις αυτές καταγράφονται στα έκτακτα έξοδά τους.<sup>36</sup>

Ο ετήσιος προϋπολογισμός κάθε δήμου και κοινότητας δημιουργείται από την δημαρχιακή επιτροπή, εφόσον αφορά δήμο, και από τον πρόεδρο της κοινότητας. Εν συνεχεία, τα συγκεκριμένα όργανα καταθέτουν τον προϋπολογισμό στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο κι εκείνο με τη σειρά του αποφασίζει για την εφαρμογή του μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Τελικά, ο προϋπολογισμός υποβάλλεται ισοσκελισμένος στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.<sup>37</sup> Ο τελευταίος ελέγχει τον προϋπολογισμό και σε περίπτωση που ανακαλύψει τυχόν απουσία οποιωνδήποτε υποχρεωτικών εσόδων ή δαπανών, ενημερώνει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο κι εκείνο με τη σειρά του πρέπει να αναμορφώσει τον προϋπολογισμό μέσα σε τριάντα μέρες.

Επιπροσθέτως, κάθε χρόνο, ο νέος προϋπολογισμός είναι αναγκαίο να αρχίσει να υφίσταται το αργότερο από το τέλος Μαρτίου του επόμενου έτους. Μόνο μέχρι τότε έχει δυνατότητα ισχύος ο προηγούμενος προϋπολογισμός. Η μόνη εξαίρεση που προβλέπεται είναι η απόδοση των αποδοχών του προσωπικού και οι ασφαλιστικές εισφορές τους.<sup>38</sup>

<sup>36</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 158, «Δαπάνες»

<sup>37</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 159, «Κατάρτιση, ψήφιση και δημοσίευση προϋπολογισμού»

<sup>38</sup> Βλ. Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 160, «Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού»



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»

### 3.1. Στόχοι του προγράμματος « Καποδίστριας»

Το έτος 1997 πραγματοποιήθηκε αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με σκοπό την καλύτερη λειτουργία του κράτους. Έτσι, με το νόμο 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α) έγινε υποχρεωτική συνένωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο νόμος αυτός, όμως, δεν περιελάμβανε τους δήμους και τις κοινότητες των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.<sup>39</sup>

Πριν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου, η χώρα αποτελούταν από 430 δήμους και 5.503 κοινότητες και άρα οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν στο σύνολό τους 5.933. Σήμερα κι αφού έχει τεθεί σε ισχύ το πρόγραμμα « Καποδίστριας», οι δήμοι ανέρχονται σε 896 και οι κοινότητες μειώθηκαν στις 123. Έτσι προκύπτει ότι οι Ο.Τ.Α περιορίζονται πια στους 1.019.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η διαίρεση της χώρας πριν τις συνενώσεις που έγιναν το 1997<sup>40</sup>:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Διοικητική Διαίρεση της Ελλάδας πριν την Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας»

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡ.ΝΟΜΩΝ	ΑΡ.ΔΗΜΩΝ	ΑΡ.ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
Αττική	4	81	69
Στερεά Ελλάδα- Εύβοια	6	114	712
Πελοπόννησος	7	43	1.297
Ιόνιοι Νήσοι	4	10	256
Ήπειρος	4	13	553
Θεσσαλία	4	20	523
Μακεδονία	13	73	1.063
Θράκη	3	11	144
Νήσοι Αιγαίου	5	44	340
Κρήτη	4	21	546
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>54</b>	<b>430</b>	<b>5.503</b>

Πηγή: Απογραφή του 1991

Ο αριθμός των δήμων και κοινοτήτων της χώρας μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας»<sup>41</sup>:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Διοικητική Διαίρεση της Ελλάδας μετά την Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας»

<sup>39</sup> Βλ. Μπουροδήμος Γ., «Διοικητική μεταρρύθμιση ή εθελούσιες συνενώσεις», 2009

<sup>40</sup> Βλ. Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, Απογραφή, 1991

<sup>41</sup> Βλ. Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, Απογραφή, 2001

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡ.ΝΟΜΩΝ	ΑΡ.ΔΗΜΩΝ	ΑΡ.ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
Αττική	4	100	24
Στερεά Ελλάδα	5	89	5
Θεσσαλία	4	93	11
Ήπειρος	4	57	18
Δυτική Μακεδονία	4	44	17
Κεντρική Μακεδονία	7	128	6
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	5	48	7
Ιόνια Νησιά	4	32	6
Δυτική Ελλάδα	3	72	1
Βόρειο Αιγαίο	3	35	7
Νότιο Αιγαίο	2	30	12
Πελοπόννησος	5	100	7
Κρήτη	4	68	2
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>54</b>	<b>896</b>	<b>123</b>

Πηγή: Απογραφή 2001

Πιο αναλυτικά, οφείλουμε να παρουσιάσουμε τον τρόπο με τον οποίο προέκυψαν αυτές οι αλλαγές στο σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων, εφόσον φυσικά πληρούσαν κάποια κριτήρια, αυξάνοντας, με αυτό τον τρόπο, τον αριθμό των δήμων σε 747. Παράλληλα, δύο κοινότητες μετατράπηκαν σε δήμους, επειδή τηρούσαν κάποιες προδιαγραφές, για παράδειγμα επειδή αυξήθηκε ο πληθυσμός τους. Οι υπόλοιποι 151 δήμοι δεν υπέστησαν καμία μεταβολή. Αναφορικά με τις κοινότητες, οι 22 προέρχονται από τη συνένωση άλλων κοινοτήτων, ενώ 111 παρέμειναν χωρίς καμία μεταβολή.<sup>42</sup>

Το πρόγραμμα « Καποδίστριας 1 » δημιουργήθηκε προκειμένου οι δήμοι, οι κοινότητες και οι κάτοικοί τους να έχουν οι ίδιοι την ευθύνη για την ανάπτυξη του τόπου τους. Άλλωστε, είναι οι μόνοι αρμόδιοι για να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή τις ανάγκες του τόπου τους κι επιθυμούν πραγματικά την ανάπτυξή του. Επιπλέον, θα έλεγε κανείς ότι παρέχεται στους δημότες η δυνατότητα να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να φροντίζουν οι ίδιοι για τη μόρφωση, τη διασκέδασή τους και τη διατήρηση της πολιτιστικής τους κληρονομιάς.

Οι δήμοι και οι κοινότητες αποτελούν τον φορέα με τον οποίο οι πολίτες έχουν άμεση επικοινωνία για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Έτσι, έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν στους αυτοδιοικούμενους τοπικούς οργανισμούς τις ανάγκες που υπάρχουν για κατασκευή, επισκευή ή συντήρηση έργων που αφορούν τους κοινόχρηστους χώρους της περιοχής. Όλα αυτά επιτυγχάνονται χωρίς τις χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτεί η γραφειοκρατία.

Μέσω της ενίσχυσης της τοπικής αυτοδιοίκησης με αρμοδιότητες και πόρους, η ανεργία σε κάθε δήμο και κοινότητα μειώνεται σημαντικά, αφού νέες θέσεις εργασίας προκύπτουν για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο, οι νέοι παύουν να εγκαταλείπουν τον τόπο τους και νοιάζονται για την πρόοδό του. Έτσι, θέτονται οι βάσεις για «μια ισχυρή Ελλάδα».<sup>43</sup>

<sup>42</sup> Βλ. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Αριθμός των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

<sup>43</sup> Βλ. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Πρόγραμμα « Ιωάννης Καποδίστριας »

Μέσω αυτού του προγράμματος, οι αιρετοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναβαθμίζονται με αποτέλεσμα να ενισχύεται ο πολιτικός ρόλος των Ο. Τ. Α.. Επίσης, καθορίζονται οι προϋποθέσεις για πιο ουσιαστική διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των νέων δήμων και κοινοτήτων. Με το νέο πρόγραμμα προβλέπεται η ύπαρξη μεγαλύτερης διαφάνειας στη διαχείριση των πόρων και στον κοινωνικό έλεγχο της τοπικής εξουσίας.

Επιπροσθέτως, με τις συνενώσεις που προβλέπει το εν λόγω πρόγραμμα, δεν εξαφανίζονται τα χωριά, αλλά γίνονται πιο ισχυρά, αφού αποκτούν περισσότερες αρμοδιότητες και πόρους και βελτιώνουν τις προϋποθέσεις για μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Βασικό δικαίωμά τους αποτελεί η εκλογή τοπικών συμβουλίων και η συμμετοχή αυτών στην διοίκηση του ισχυρού δήμου.

Με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», λοιπόν, επιδιώκεται η δημιουργία ισχυρής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία θα είναι ικανή να εξυπηρετεί αποτελεσματικά τις ανάγκες των δημοτών και θα είναι σε θέση να επιφέρει την τοπική ανάπτυξη στην εδαφική της περιφέρεια. Για την επίτευξη των παραπάνω είναι απαραίτητη η υποστήριξη των νέων Ο.Τ.Α. στο έργο τους. Αυτό το σκοπό έχει το πρόγραμμα των μέτρων υποστήριξης του Ε.Π.Τ.Α.(Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης).

Εν συνεχεία γίνεται αναφορά στην κατάσταση που υπήρχε στους Ο.Τ.Α και η οποία οδήγησε στη συγκεκριμένη αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι τότε κοινότητες δεν μπορούσαν να εκπροσωπούνται πολιτικά με αποτελεσματικό τρόπο και αδυνατούσαν να πετύχουν την απαραίτητη ανάπτυξη του τόπου τους. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα να μην καταφέρνουν να εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής τους. Οι πόροι που παρέχονταν από το κράτος δεν διανεμόνταν σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες κάθε Ο.Τ.Α., αλλά βάσει γενικών κριτηρίων, όπως για παράδειγμα, ανάλογα με τον πληθυσμό του δήμου ή της κοινότητας. Αποτέλεσμα αυτών ήταν κάποιοι δήμοι να αναπτυχθούν με γοργούς ρυθμούς, ενώ κάποιους άλλους να τους χαρακτηρίζει η στασιμότητα.

Από το έτος 1981 έγιναν προσπάθειες για επίλυση του προβλήματος της πολυδιάσπασης, χωρίς όμως να ακολουθούνται από τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Έτσι, το 1997 αποφασίστηκε η αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία θα περιελάμβανε νέα γεωγραφικά όρια. Τα όρια αυτά θα προέκυπταν από υποχρεωτικές, αυτή τη φορά, συνενώσεις. Οι νέοι Ο. Τ. Α. δεν θα αφήνονταν στο έλεος του θεού, αλλά θα υπήρχαν προγράμματα για την οικονομική στήριξή τους, προκειμένου να φέρουν σε πέρας τις αρμοδιότητές τους. Επιπλέον, οι νέοι δήμοι και κοινότητες θα διέθεταν οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Αν και καθιερώνεται η ύπαρξη λιγότερων δήμων και κοινοτήτων, η δημοκρατικότητα και η αποτελεσματικότητα των Ο. Τ. Α. βρίσκεται σε μεγάλα επίπεδα. Αυτό είναι εφικτό λόγω της ύπαρξης των δημοτικών διαμερισμάτων.<sup>44</sup>

Το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» δεν περιορίζεται μόνο στις συνενώσεις, αλλά διαθέτει επιπλέον τις απαραίτητες νομικές ρυθμίσεις. Απαραίτητη προϋπόθεση της εφαρμογής του αποτελεί η απόδοση των προβλεπόμενων πόρων και η επαρκής στελέχωση του ανθρώπινου δυναμικού. Η εφαρμογή του προγράμματος θα ελέγχεται από όργανα παρακολούθησης, ενώ οι τοπικές επενδύσεις χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Τα όργανα του κάθε δήμου θα είναι ο δήμαρχος, το δημοτικό συμβούλιο και η δημορχιακή επιτροπή, τα τοπικά συμβούλια και οι πάρεδροι κάθε δημοτικού διαμερίσματος. Τα τοπικά συμβούλια είναι υπεύθυνα για τη συντήρηση της τεχνικής υποδομής του δημοτικού διαμερίσματος που αντιπροσωπεύουν, την εφαρμογή πολιτιστικών και αθλητικών προγραμμάτων και διαχείρισης των πλουτοπαραγωγικών

πηγών της περιοχής. Οι αποφάσεις που λαμβάνουν τα τοπικά συμβούλια, τίθενται σε εφαρμογή μετά από επικύρωσή τους από το αρμόδιο δημοτικό όργανο.

Το πρόγραμμα « Ιωάννης Καποδίστριας» έχει το εξής περιεχόμενο:

- 1) Επεξεργασία Νομικού Πλαισίου – Νομοπαρασκευαστικό Έργο
- 2) Χωροταξικός Σχεδιασμός των νέων Ο. Τ. Α.
- 3) Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις
- 4) Στελέχωση των νέων Ο. Τ. Α με το αναγκαίο επιστημονικό προσωπικό
- 5) Κάλυψη των βασικών λειτουργικών δαπανών των δήμων και κοινοτήτων
- 6) Οργάνωση και Εκσυγχρονισμός Υπηρεσιών – Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού με σύγχρονες μεθόδους και χρήση εργαλείων πληροφορικής και χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Κλεισθένης» του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α.
- 7) Ενημέρωση – Δημοσιότητα

Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. θεώρησε ότι είναι σε θέση να αποδώσει στους ΟΤΑ, για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, οικονομικούς πόρους από τους Κ.Α.Π και Σ.Α.Τ.Α και από το πρόγραμμα «Κλεισθένης».

Εν συνεχεία, οι δήμοι που προκύπτουν μετά τις συνενώσεις που προβλέπει το πρόγραμμα « Ι. Καποδίστριας», διακρίνονται σε ορισμένες κατηγορίες. Πριν την εφαρμογή του προγράμματος οι κοινότητες ήταν πολύ υποβαθμισμένες. Ο πληθυσμός των χωριών ολοένα και μειωνόταν, αφού δεν υπήρχαν οι κατάλληλες υποδομές, οι οποίες θα συνέβαλλαν στην παραμονή των κατοίκων στα χωριά. Με τις συνενώσεις του 1997, τόσο οι κοινότητες, όσο και οι δήμοι μεταμορφώνονται ριζικά.

Επιπροσθέτως, πολλά χωριά που τηρούσαν κάποιες προδιαγραφές και συνόρευαν μεταξύ τους αποτελούν πλέον δήμο. Βασικό χαρακτηριστικό αυτού αποτελεί η ενότητα των αγροτικών οικισμών, ενώ η δημοτική αρχή επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των δημοτικών διαμερισμάτων, αλλά και της έδρας του δήμου. Όμως, είναι δυνατό να υπάρξει δήμος, ο οποίος θα περιλαμβάνει κάποιον ημιαστικό οικισμό με πληθυσμό 2.500 ή 5.000 κατοίκων. Αυτός ο οικισμός μπορεί να ενωθεί με άλλους όμορους Ο.Τ.Α. εφόσον συνορεύουν με αυτόν. Από συνένωση είναι δυνατό να προκύψει και αστικός δήμος. Πρόκειται για τον κλασικό αστικό δήμο που επιπλέον περιλαμβάνει τις κοινότητες που συνορεύουν μεταξύ τους. Ως δήμοι μπορούν να χαρακτηρίζονται μικρά νησιά που δεν αποτελούν Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και δε διαθέτουν μεγάλη έκταση και πληθυσμό.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των συνενώσεων προβλέπεται η ύπαρξη δήμων που αποτελούν πολεοδομικά συγκροτήματα. Πρόκειται για μεγάλους δήμους, χωρίς όμως να συμπεριλαμβάνονται τα δύο μητροπολιτικά κέντρα της χώρας. Τα πολεοδομικά συγκροτήματα έχουν ως σκοπό την συνεργασία για την διαχείριση γενικότερων λειτουργιών της εδαφικής τους περιφέρειας. Ως δήμοι χαρακτηρίζονται και τα τμήματα των μητροπολιτικών κέντρων της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, των οποίων ο ρόλος και η χωρική ανασυγκρότηση πρέπει να προσδιορισθεί ξανά στο πλαίσιο συστήματος μητροπολιτικής διοίκησης.

Προκειμένου να καθοριστούν τα όρια των νέων Ο.Τ.Α., θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το επιθυμητό μέγεθος των Ο.Τ.Α.. Πριν τις συνενώσεις υπήρχαν κάποιες συγκεκριμένες ενότητες δήμων, όπως οι Ανοικτές Πόλεις, Συμβούλια Περιοχής, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Γεωγραφικές Περιοχές. Επομένως, πρώτα απ' όλα είναι αναγκαία η προσαρμογή των μελλοντικών συνενώσεων σε κάποιες από αυτές τις ενότητες.

Το πρόγραμμα για το οποίο γίνεται λόγος ρυθμίζει το θέμα της μητροπολιτικής διακυβέρνησης, παραθέτοντας τρεις διαφορετικές εναλλακτικές:

- I. Αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση ή μητροπολιτική περιφέρεια
- II. Άμεση Τοπική Αυτοδιοίκηση ή μητροπολιτικός δήμος ή μητροπολιτική περιφέρεια
- III. Έμμεση τοπική αυτοδιοίκηση ή μητροπολιτικός σύνδεσμος

Σε οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις είναι απαραίτητο τα μητροπολιτικά κέντρα να έχουν ενεργό ρόλο και να επιχειρούν στον τόπο τους τα παρακάτω:

1. Αστική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα
2. Χωρικός Σχεδιασμός
3. Μεταφορές – Δίκτυα
4. Περιβάλλον – Ποιότητα ζωής
5. Πολιτική προστασίας και ασφάλειας
6. Κοινωνική πολιτική- Υγεία και Πρόνοια

Για να επιτευχθούν όμως τα παραπάνω, τα οποία βέβαια θεωρούνται άκρως απαραίτητα, είναι αναγκαίο να υπάρχουν οικονομικοί πόροι, είτε αυτοί παρέχονται από τη κρατική διοίκηση, είτε πηγάζουν από έσοδα του ίδιου του μητροπολιτικού κέντρου.

Επιπροσθέτως, με τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση προέκυψαν μεταβολές και στο υπόλοιπο περιφερειακό διοικητικό σύστημα της χώρας. Η χώρα διαιρέθηκε σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα δύο νομούς, οι οποίοι αποτελούν τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις της χώρας, δηλαδή τον δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Εκτός από τις νομαρχίες, στην Ελλάδα υπάρχουν και υπερνομαρχίες και αυτές είναι:

- 1) Αθηνών - Πειραιώς
- 2) Έβρου – Ροδόπης
- 3) Δράμας – Καβάλας - Ξάνθης

### ***3.2. Η ανασυγκρότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης***

Η εφαρμογή του προγράμματος « I. Καποδίστριας» ξεκίνησε στις 1.1.1999, μετά τις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν τον Οκτώβριο του 1998. Από αυτή τη στιγμή, οι κάτοικοι των προσαρτώμενων δήμων και κοινοτήτων είναι δημότες του νέων δήμων που έχουν προκύψει μετά τη συνένωση.<sup>45</sup>

<sup>45</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 2, « Εκλογές

Οι πρώην δήμοι και οι κοινότητες που αποτελούν πλέον μέρη των νέων Ο. Τ. Α. ονομάζονται δημοτικά ή κοινοτικά διαμερίσματα. Το άρθρο 2, παράγραφος 10 του νόμου 2539/1997 τονίζει: « Στους δήμους και τις κοινότητες, που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, η εδαφική περιφέρεια κάθε καταργούμενου Ο.Τ.Α. και κάθε προσαρτώμενου συνοικισμού αποτελεί υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας του νέου δήμου ή κοινότητας και προσδιορίζεται με τον όρο « Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα», το οποίο περιλαμβάνει και τον πληθυσμό του καταργηθέντος Ο.Τ.Α.»<sup>46</sup>

Σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα συνίσταται τοπικό συμβούλιο. Κάτι τέτοιο βέβαια δεν ισχύει για τις έδρες των δήμων και που έχουν πληθυσμό άνω των 1.000 ατόμων.

Όπως είναι κατανοητό, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που διέθεταν τα δημοτικά και κοινοτικά διαμερίσματα πριν την πραγματοποίηση της συνένωσης, αποτελούν τώρα πια δικαιώματα και υποχρεώσεις του νέου Ο. Τ. Α..<sup>47</sup>

Η έδρα του νέου Ο. Τ. Α. εγκαθίσταται στο συνοικισμό όπου βρίσκονται οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Είναι δυνατό να οριστεί ως έδρα του δήμου κάποια περιοχή, μόνο και μόνο επειδή συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Φυσικά, αυτό γίνεται εφικτό μετά από πρόταση του δημοτικού συμβουλίου στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κι έπειτα από απόφαση του αρμόδιου Υπουργού. Βέβαια, για τη λήψη τέτοιου είδους απόφασης κρίνεται απαραίτητη η άποψη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

Όσον αφορά τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, ο αριθμός τους αυξάνεται κατά μία μονάδα, εφόσον κάθε διαμέρισμα διαθέτει τουλάχιστον 300 κατοίκους. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει για το δημοτικό διαμέρισμα στο οποίο βρίσκεται η έδρα του δήμου. Ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου θα πρέπει να είναι πάντα περιττός. Αν αυτό δε συμβαίνει, τότε προστίθεται μια μονάδα στον άρτιο αριθμό που είχε προκύψει.<sup>48</sup>

Σχετικά με τα τοπικά συμβούλια, που υφίστανται σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα, σκοπός τους είναι να λειτουργούν ως όργανα δημοτικής αποκέντρωσης, αντιπροσωπεύοντας το δημοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχουν εκλεγεί.<sup>49</sup> Τα μέλη του τοπικού συμβουλίου μπορεί να είναι επτά, με την προϋπόθεση ότι ο πληθυσμός του δημοτικού διαμερίσματος ανέρχεται στους 2.500 κατοίκους και άνω. Σε διαφορετικές περιπτώσεις, δηλαδή όταν ο πληθυσμός κυμαίνεται μεταξύ 300 έως 2.500 κατοίκους, το τοπικό συμβούλιο είναι πενταμελές, ενώ όταν οι κάτοικοι περιορίζονται στους 300, το μέλη του τοπικού συμβουλίου είναι μόλις τρία.

Εν συνεχεία, οι πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων που διαθέτουν επτά και πέντε μέλη, αποτελούν μέλη του δημοτικού συμβουλίου, ενώ εκείνοι των τριμελών τοπικών συμβουλίων είναι και δημαρχιακοί πάρεδροι. Όλα τα μέλη του τοπικού συμβουλίου και ο πρόεδρος εκλέγονται για τέσσερα έτη από τους εκλογείς του δημοτικού διαμερίσματος. Φυσικά, η εκλογή διαδραματίζεται την ίδια μέρα, την οποία εκλέγονται τα δημοτικά συμβούλια, ενώ η θητεία και των δυο συμβουλίων έχει ακριβώς την ίδια διάρκεια. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου αναπληρώνεται από τον αμέσως επόμενο δημοφιλέστερο υποψήφιο του συνδυασμού. Ο πρόεδρος, καθώς και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου δεν πληρώνονται, αλλά ο τίτλος τους είναι τιμητικός.

Προκειμένου να υφίστανται υποψήφιοι για τις παραπάνω ιδιότητες, θα πρέπει να

αρχών και λειτουργία Ο.Τ.Α. - Διοικητική Περιφέρεια»

<sup>46</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 2, « Εκλογές αρχών και λειτουργία Ο.Τ.Α. - Διοικητική Περιφέρεια»

<sup>47</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 2, « Εκλογές αρχών και λειτουργία Ο.Τ.Α. - Διοικητική Περιφέρεια»

<sup>48</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 3, « Δημοτικές αρχές - υποψηφιότητες - κατανομή εδρών»

<sup>49</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 4, «Σύσταση, συγκρότηση τοπικών συμβουλίων»

ανήκουν υποχρεωτικά σε κάποιον συνδυασμό. Οι τοπικοί σύμβουλοι δεν σχηματίζουν διαφορετικό συνδυασμό από τους υποψήφιους για την ιδιότητα του δημάρχου ή των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αυτό σημαίνει ότι στον συνδυασμό που έχει εκλεγεί και αφορά ολόκληρο το δήμο ανήκουν και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου και ο πρόεδρος αυτού. Έτσι, στη δήλωση του συνδυασμού και κάτω από τους υποψήφιους δήμαρχο και μέλη του δημοτικού συμβουλίου, αναγράφεται το τοπικό συμβούλιο και τα μέλη αυτού με αλφαβητική σειρά.

Επιπλέον, το τοπικό συμβούλιο αποτελείται από τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους. Οι πρώτοι από αυτούς προκύπτουν από τους υποψήφιους κάθε συνδυασμού που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Ως αναπληρωματικοί χαρακτηρίζονται οι υπόλοιποι υποψήφιοι των συνδυασμών.

Ως πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου ορίζεται ο υποψήφιος του πλειονοψηφίσαντος συνδυασμού που έλαβε τις περισσότερες ψήφους στο δημοτικό διαμέρισμα. Ο υποψήφιος δήμαρχος του συνδυασμού δε μπορεί σε καμιά περίπτωση να είναι και πρόεδρος τοπικού συμβουλίου.

Σε δημοτικό διαμέρισμα είναι δυνατό να μη λειτουργεί τοπικό συμβούλιο σε ορισμένες περιπτώσεις. Εάν δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί από κανέναν συνδυασμό, δεν προβλέπεται η διενέργεια εκλογών για την ανάδειξή τους. Ακόμη κι αν διαλυθεί το δημοτικό συμβούλιο του δήμου, την ίδια κατάληξη θα έχουν αυτόματα και τα τοπικά συμβούλια, τα οποία θα επανεκλεγούν κατά την εκλογή του δημοτικού συμβουλίου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει πρόεδρος κάποιου ή κάποιων τοπικών συμβουλίων, το δημοτικό συμβούλιο εξακολουθεί να λειτουργεί.<sup>50</sup>

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του νόμου 2539/1997, τα τοπικά συμβούλια έχουν ποικίλες αρμοδιότητες και είναι υπεύθυνοι για οτιδήποτε αφορά το δημοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχουν εκλεγεί. Ρόλος τους είναι να διατυπώνουν προτάσεις που σχετίζονται με το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου και αφορούν τα δημοτικά διαμερίσματα. Ένας τοπικός σύμβουλος έχει άμεση σχέση με τους κατοίκους του δημοτικού διαμερίσματος στο οποίο έχει εκλεγεί, αλλά και με τις ανάγκες αυτών. Επομένως, οι τοπικοί σύμβουλοι είναι εκείνοι που αποφασίζουν για τα έργα που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο δημοτικό διαμέρισμα και την προτεραιότητα που πρέπει να τηρηθεί για αυτά. Γι αυτό άλλωστε χαρακτηρίζονται και τοπικοί άρχοντες.

Λόγω της υπευθυνότητάς τους για το δημοτικό διαμέρισμα, οι τοπικοί σύμβουλοι οφείλουν να παρακολουθούν την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων της περιοχής τους. Επίσης, λαμβάνουν γνώση των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων των έργων και προγραμμάτων και έχουν την δυνατότητα να εκφέρουν άποψη γι αυτά στα μέλη του δημοτικού συμβουλίου και στα γενικότερα όργανα του δήμου. Φυσικά, όσον αφορά τις εγκαταστάσεις των διοικητικών υπηρεσιών κ.λ.π., που υπάγονται στο δημοτικό διαμέρισμα, οι τοπικοί σύμβουλοι της περιοχής παρακολουθούν τη λειτουργία τους και λαμβάνουν μέτρα για την καλύτερη οργάνωσή τους, ώστε να εξυπηρετούν αποτελεσματικότερα τις ανάγκες των κατοίκων.

Επιπρόσθετα, οι τοπικοί άρχοντες ασκούν και τις αρμοδιότητες που προκύπτουν από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για διάφορους λόγους. Η λήψη τέτοιων αποφάσεων είναι αναγκαίο να πραγματοποιείται κατά το πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου και μάλιστα με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Έτσι, οι τοπικοί σύμβουλοι μπορεί να ασκούν αρμοδιότητες που αφορούν:

- Τη συντήρηση και λειτουργία των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης, των

<sup>50</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 5, «Εκλογή μελών τοπικών συμβουλίων»

αντλιοστασίων και των υδρομαστεύσεων.

- Τη συντήρηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης.
- Τη συντήρηση και λειτουργία εγκαταστάσεων στους βοσκοτόπους.
- Τη συντήρηση του συστήματος αποχέτευσης.
- Τη συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών.
- Τη συντήρηση και λειτουργία σχολικών κτιρίων κι εξασφάλιση του εξοπλισμού τους.
- Τη συντήρηση και λειτουργία των κοιμητηρίων.
- Τη συντήρηση των δημοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και των άλλων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και των αγροτικών οδών.
- Την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντιστοίχων εγκαταστάσεων.
- Την παροχή υπηρεσιών και προστασίας στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής τους, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου.
- Την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του δημοτικού διαμερίσματος.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, το δημοτικό συμβούλιο οφείλει να καταγράφει τον τρόπο και τους όρους άσκησης αυτών των αρμοδιοτήτων από τα τοπικά συμβούλια. Εάν, για οποιονδήποτε λόγο, τα τελευταία αρνηθούν να φέρουν σε πέρας αυτές τις αρμοδιότητες, ο δήμος αναλαμβάνει αυτό το έργο υποχρεωτικά.

Παρακάτω γίνεται αναφορά στις αρμοδιότητες που καλείται να ασκεί ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου. Ως τοπικός άρχοντας οφείλει να εκδίδει βεβαιώσεις και πιστοποιητικά και διάφορα άλλα έγγραφα, ενώ συγκαλεί το τοπικό συμβούλιο όποτε το κρίνει απαραίτητο. Επίσης, είναι εκπρόσωπος του τοπικού συμβουλίου και είναι εκείνος που ενημερώνει το δήμαρχο για τα προβλήματα και τις ανάγκες της περιοχής του και διατυπώνει προτάσεις για τη λύση αυτών. Οι αρμοδιότητες που διαβιβάζονται στο τοπικό συμβούλιο από το δήμαρχο, εκτελούνται από τον πρόεδρο αυτού, ο οποίος αποτελεί το εκτελεστικό όργανο του δημοτικού διαμερίσματος. Επομένως, πρόκειται για το πρόσωπο που εκτελεί τις αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου.

Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι τα τοπικά συμβούλια συνεδριάζουν δημόσια και διατηρούν απαρτία όταν στην αίθουσα παρευρίσκονται τα περισσότερα μέλη τους. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν τα τριμελή τοπικά συμβούλια, τα οποία για να συνεδριάσουν, είναι απαραίτητη η παρουσία όλων των μελών τους.

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου είναι υπεύθυνος για τη διατήρηση της τάξης. Μάλιστα του παρέχεται η δυνατότητα να αποβάλει από την αίθουσα συνεδρίασης οποιοδήποτε μέλος δε συμμορφώνεται. Στις συνεδριάσεις προβλέπεται η ύπαρξη γραμματέα, ο οποίος μπορεί να είναι υπάλληλος του δήμου που έχει ορίσει ο δήμαρχος ή σύμβουλος που ορίζεται από τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου.

Όσον αφορά τις κοινότητες, τα κοινοτικά διαμερίσματα αυτών εκπροσωπούνται από τον πάρεδρο. Η εκλογή του πραγματοποιείται κάθε τετραετία, όπως συμβαίνει και με το κοινοτικό συμβούλιο και μάλιστα ακριβώς την ίδια μέρα και με τις ίδιες διαδικασίες. Η θητεία και των δυο αρχίζει και τελειώνει ταυτόχρονα.

Προκειμένου να εκλεγεί κάποιος πάρεδρος θα πρέπει να ανήκει σε κάποιον συνδυασμό. Φυσικά, οι υποψήφιοι πάρεδροι κάποιου συνδυασμού, βρίσκονται στο ίδιο ψηφοδέλτιο με τον υποψήφιο πρόεδρο κοινότητας και τα υποψήφια μέλη του κοινοτικού συμβουλίου του συγκεκριμένου συνδυασμού. Μόνο δύο υποψήφιοι πάρεδροι επιτρέπονται για κάθε κοινοτικό διαμέρισμα, ενώ κανένας δε μπορεί να μετέχει



ταυτόχρονα σε περισσότερους του ενός συνδυασμού.

Επιπλέον, στο ψηφοδέλτιο αναγράφονται τα επώνυμα και ονόματα των υποψήφιων παρέδρων, ακριβώς κάτω από τα επώνυμα και ονόματα του υποψήφιου προέδρου της κοινότητας και των υποψήφιων κοινοτικών συμβούλων. Ακόμη και αν δεν υπάρχει στο ψηφοδέλτιο κάποιος υποψήφιος πάρεδρος για ορισμένο ή ορισμένα κοινοτικά διαμερίσματα, η δήλωση αυτή δε θεωρείται απαράδεκτη. Για να δηλώσει κάποιος υποψηφιότητα παρέδρου, δεν είναι απαραίτητο εκείνος να καταθέσει χρήματα στο δημόσιο ταμείο.<sup>51</sup>

Για να εκλεγεί πάρεδρος κάποιος από τους αντίστοιχους υποψήφιους, θα πρέπει να ανήκει στο συνδυασμό που έχει πετύχει στις εκλογές της κοινότητας. Προηγουμένως αναφέρθηκε ότι ο αριθμός των υποψήφιων παρέδρων περιορίζεται υποχρεωτικά στους δύο. Επομένως, ο ένας εξ αυτών – εκείνος που διαθέτει του περισσότερους ψήφους – είναι ο πάρεδρος του κοινοτικού διαμερίσματος, ενώ ο άλλος αποτελεί τον αναπληρωματικό αυτού.

Όπως ακριβώς ισχύει με τους εκπροσώπους των δημοτικών διαμερισμάτων, έτσι και στα κοινοτικά διαμερίσματα, όταν δεν υπάρχει πάρεδρος και αναπληρωματικός του, δεν διενεργούνται εκλογές για την ανάδειξή τους κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Εάν το κοινοτικό συμβούλιο διαλυθεί, δεν είναι δυνατό να υφίστανται οι πάρεδροι. Επομένως, διαλύονται κι εκείνοι και εκλέγονται εκ νέου μαζί με τους κοινοτικούς συμβούλους.

Κατά το άρθρο 8 του νόμου 2539/1997, το κοινοτικό συμβούλιο έχει υποχρέωση να καλεί στις συνεδριάσεις του τους παρέδρους, οι οποίοι οφείλουν να εκφράζουν την άποψή τους σε θέματα που αφορούν το κοινοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχουν εκλεγεί.

Ο πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου αναθέτει στους παρέδρους την υπογραφή διάφορων εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων των βεβαιώσεων και πιστοποιητικών. Όλα τα παραπάνω πραγματοποιούνται στα πλαίσια της εδαφικής περιφέρειας στην οποία είναι υπεύθυνοι οι πάρεδροι.

Ο πάρεδρος ενός κοινοτικού διαμερίσματος υποχρεούται να ενημερώνει τον πρόεδρο του κοινοτικού συμβουλίου για τα προβλήματα και τις ανάγκες που αφορούν τους κατοίκους του κοινοτικού διαμερίσματος. Ο ίδιος οφείλει να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την επίλυση αυτών των προβλημάτων. Στις αρμοδιότητες του παρέδρου ανήκουν κι εκείνες που αποφασίζει να του αναθέσει ο πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου. Σε περίπτωση όμως που ο πρώτος κωλύεται να τις φέρει σε πέρας για οποιονδήποτε λόγο, είναι υποχρεωμένος να τις ασκήσει ο τελευταίος.

Ο πάρεδρος ενός κοινοτικού διαμερίσματος διατυπώνει στο κοινοτικό συμβούλιο, κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, προτάσεις που σχετίζονται με:

- Τη συντήρηση και λειτουργία των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης των αντλιοστασίων και των υδρομαστεύσεων.
- Τη συντήρηση και λειτουργία των δικτύων άρδευσης.
- Τη συντήρηση συστήματος αποχέτευσης.
- Τη συντήρηση και λειτουργία των εγκαταστάσεων στους βοσκοτόπους.
- Τη συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών.
- Τη συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων.
- Τη συντήρηση κοινοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων και αγροτικών οδών.
- Εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και

<sup>51</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 7, «Πάρεδροι»

συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

- Παροχή υπηρεσιών και προστασία στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής του, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της κοινότητας.
- Παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του κοινοτικού διαμερίσματος.

Οι πάρεδροι έχουν και άλλες αρμοδιότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ειδικές. Μέρος αυτών αποτελεί η συμμετοχή τους στη διοίκηση κληροδοτήματος που αφορά το κοινοτικό διαμέρισμα και προέκυψε από τότε που αυτό ήταν, πριν τη συνένωση, κοινότητα. Επίσης, ψηφίζει για θέματα που έχουν να κάνουν με δασικές εκτάσεις κλπ. και αφορούν το κοινοτικό διαμέρισμα.

Πριν από τη συνένωση, η καταργούμενη κοινότητα συμμετείχε στο διοικητικό συμβούλιο κοινοτικής επιχείρησης που εκμεταλλευόταν ιαματικές πηγές. Το ίδιο καθήκον διαθέτει ο πάρεδρος ακόμη και μετά τη συνένωση με τη διαφορά ότι η επιβολή τέλους για τη χρήση των ιαματικών πηγών καθορίζεται από το κοινοτικό συμβούλιο. Σε αυτή τη περίπτωση, ο πάρεδρος διατηρεί το δικαίωμα ψήφου, αλλά και σε όλες τις περιπτώσεις που αφορούν το κοινοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχει εκλεγεί.

Ο ίδιος είναι υποχρεωμένος να συμμετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου που αφορούν το κοινοτικό διαμέρισμα και να φέρνει σε πέρας όλες τις αρμοδιότητες που του αναθέτει το κοινοτικό συμβούλιο. Η παρουσία των παρέδρων στις συνεδριάσεις είναι τόσο σημαντική, ώστε στα πρακτικά των συνεδριάσεων πραγματοποιείται ιδιαίτερη αναφορά στους παρέδρους όλων των κοινοτικών διαμερισμάτων. Συγκεκριμένα, καταγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός των παρέδρων και η παρουσία ή απουσία αυτών από κάθε συνεδρίαση.

Επιπρόσθετα, το κοινοτικό συμβούλιο έχει υποχρέωση να καλεί τους παρέδρους σε κάθε συνεδρίαση όπου συζητούνται θέματα της εδαφικής τους περιφέρειας και στα οποία διαθέτουν δικαίωμα ψήφου. Διαφορετικά οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το κοινοτικό συμβούλιο είναι άκυρες.

Εάν για οποιονδήποτε λόγο κάποιος πάρεδρος αρνείται να εκπληρώσει τα καθήκοντα που του ανατίθενται από το κοινοτικό συμβούλιο σε διάστημα που ξεπερνά τις τριάντα μέρες, θα πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του κοινοτικού συμβουλίου. Στην περίπτωση όπου ο πάρεδρος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που του θέτει το κοινοτικό συμβούλιο, σε διάστημα που ξεπερνά τους έξι μήνες, τότε κηρύσσεται έκπτωτος.

Επιπλέον, ο πάρεδρος κάνει πληρωμές με σύσταση πάγιας προκαταβολής και το αξίωμά του είναι τιμητικό και δε πληρώνεται γι αυτό.<sup>52</sup>

Σχετικά με τα οικονομικά των Ο. Τ. Α, ο νέος νόμος προβλέπει την άσκηση ελέγχου νομιμότητας και κανονικότητας εκ μέρους της κρατικής διοίκησης. Αποκλείεται όμως ο έλεγχος σκοπιμότητας. Επιπλέον, ο έλεγχος αυτός διακρίνεται σε διάφορες κατηγορίες. Έτσι, είναι δυνατό να πραγματοποιείται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης τακτικός ή έκτακτος, ειδικός ή θεματικός, αλλά ο πιο συνηθισμένος είναι ο δειγματοληπτικός έλεγχος.

Ένας από τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιείται έλεγχος στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η τήρηση των κανόνων και των αρχών του λογιστικού και διαχειριστικού συστήματος. Επίσης, για τη διαπίστωση ότι οι Ο. Τ. Α. διαθέτουν το μερίδιο συμμετοχής τους σε εταιρείες, προγράμματα κλπ.. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η ενημέρωση σχετικά με τα δάνεια που λαμβάνουν και αν τηρούνται από

<sup>52</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 9, «Τοπικά συμβούλια και Πάρεδροι σε πρώην Ο.Τ.Α.»

αυτούς οι όροι αυτών των συμβάσεων.

Είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι διαχειρίζονται την κινητή και ακίνητη περιουσία τους σύμφωνα με τους νόμους και ότι αποδίδουν έγκαιρα στους δικαιούχους τα δικαιώματά τους. Όμως, οι Ο. Τ. Α. οφείλουν να εισπράττουν τα ανταποδοτικά τέλη και τις διάφορες εισφορές τους. Οπότε το καθήκον τους αυτό υπόκειται σε έλεγχο εκ μέρους του κράτους.<sup>53</sup>

Συνήθως, ο προβλεπόμενος έλεγχος ασκείται είτε έπειτα από τον τακτικό ετήσιο προγραμματισμό της Επιτροπής Προγραμματισμού και Παρακολούθησης Ελέγχων, είτε έκτακτα με αίτηση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. Η επιτροπή, για την οποία έγινε λόγος προηγουμένως, καθορίζει το αντικείμενο, τους στόχους, τη χρονική διάρκεια του ελέγχου, καθώς και τους δικαστές που θα λάβουν μέρος σε αυτόν.

Μετά τη συνένωση, όλοι οι Ο. Τ. Α. άρχισαν να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις των απολογισμών τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο από το 1999.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 προβλέπεται η ύπαρξη Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο έχει ως στόχο την στήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον οικονομικό τομέα. Πρόκειται για ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα ύψιστης σημασίας, που έχει χρονική ισχύ τουλάχιστον 5 έτη (1998-2002), με δυνατότητα παράτασης έως και το 2004.

Το πρόγραμμα Ε.Π.Τ.Α. παρέχει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση χρηματοδοτήσεις για την κάλυψη των παρακάτω αναγκών τους:

- Κάλυψη των αναγκαίων ελάχιστων λειτουργικών εξόδων.
- Εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και της συμβουλευτικής υποστήριξης αυτών για την εφαρμογή τους, της προμήθειας και εγκατάστασης μηχανογραφικού εξοπλισμού και των απαραίτητων προγραμμάτων ενημέρωσης και κατάρτισης για την οργάνωση και μηχανοργάνωση των δήμων και κοινοτήτων αυτών και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους.
- Μελέτη και κατασκευή έργων τεχνικής υποδομής για τους δήμους και τις κοινότητες και λοιπές δημόσιες επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης.
- Διοικητική, κοινωνική, αθλητική και πολιτιστική υποδομή και τα σχετικά προγράμματα των δήμων και κοινοτήτων και μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων τους.
- Διάφορα έργα ανάλογα με τα προαναφερόμενα που αφορούν αποκλειστικά τους Ο.Τ.Α.

Οι πόροι που διατίθενται από το πρόγραμμα Ε.Π.Τ.Α. προέρχονται από:

- ✓ Κεντρικούς αυτοτελείς πόρους που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό σε ποσοστό οκτώ και πενήντα εκατοστών.
- ✓ Κεντρικούς αυτοτελείς πόρους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων (Σ.Α.Τ.Α.)
- ✓ Ποσά από τους ειδικούς λογαριασμούς και πόρους που διαχειρίζονται τα υπουργεία, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες και δημόσιοι οργανισμοί.

<sup>53</sup> Βλ. Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», άρθρο 12, «Έλεγχος των λογαριασμών των Ο.Τ.Α.»

- ✓ Φόροι από τόκους καταθέσεων σε ποσοστό ογδόντα εκατοστών.
- ✓ Πόροι από Εθνικά και Περιφερειακά Κοινοτικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες που διαχειρίζονται τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες που αφορούν έργα δήμων και κοινοτήτων και άλλες επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης.
- ✓ Πόροι από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση έργων των Ο. Τ. Α..

Προκειμένου να έχει τη δυνατότητα κάποιος δήμος ή κοινότητα να λαμβάνει πόρους από το πρόγραμμα Ε. Π. Τ. Α., θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες προδιαγραφές. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι δυνατό να ενταχθούν όλοι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πρόγραμμα. Έτσι, για τα έργα που έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν από το Ε. Π. Τ. Α. θα πρέπει να τηρούνται τα εξής κριτήρια:

- Το μήκος των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης
- Το μήκος και η βατότητα του οδικού δικτύου
- Αν ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ορεινός, πεδινός ή νησιώτικος
- Το επίπεδο εξυπηρέτησης των πολιτών
- Κατά πόσο ο δήμος ή η κοινότητα διαθέτει δικές της πηγές πόρων
- Ο πληθυσμός και σε ποιόν βαθμό αυτός μεταβάλλεται το χρόνο
- Οι κλιματολογικές συνθήκες και ο αριθμός των σχολικών αιθουσών
- Οι περιβαλλοντικές συνθήκες.

Ουσιαστικά, απότερος σκοπός του «Καποδίστρια 1» ήταν η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Επίσης, σημαντικό ρόλο για τη διενέργεια των συνενώσεων διαδραμάτισε η ανάγκη για ανάπτυξη των Ο.Τ.Α. προκειμένου να εξυπηρετούν με πιο αποτελεσματικό τρόπο τους πολίτες.

Σχετικά με το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που αναφέρθηκε προηγουμένως, πρόκειται για το πιο σπουδαίο αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ελλάδας. Βασικά, το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε από τη χώρα μας και πραγματοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως γνωστόν, στην Ελλάδα δεν υφίσταται η ανάπτυξη που υπάρχει στην πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, δημιουργήθηκε το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Σκοπός του προγράμματος είναι η αναβάθμιση της χώρας μας με την υλοποίηση και την ολοκλήρωση όλων εκείνων των έργων που είναι απαραίτητα. Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, συγκεκριμένα, αποτελείται από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

### **3.3. Αποτελέσματα του Προγράμματος**

Δέκα χρόνια μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας» επιχειρήθηκε η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του μέχρι σήμερα. Η εν λόγω αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε ύστερα από μελέτη του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με αυτή, το πρόγραμμα «Καποδίστριας» δεν κατόρθωσε να

πετύχει τους στόχους του. Οι λόγοι, οι οποίοι οδηγούν στο παραπάνω συμπέρασμα ποικίλουν.

Συγκεκριμένα, με το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκαν πολλοί νέοι δήμοι, οι οποίοι δεν επαρκούσαν ως διοικητικές μονάδες για να φέρουν σε πέρας τους στόχους του προγράμματος. Η κεντρική διοίκηση, παρόλο που είχε δεσμευτεί ότι θα στηρίξει τους νέους Ο.Τ.Α. σε αυτό το εγχείρημα, ωστόσο δε πραγματοποίησε τη δέσμευσή της στον αναγκαίο βαθμό.

Επιπλέον, οι νέοι δήμοι και κοινότητες δε κατόρθωσαν να γίνουν ισχυρές μονάδες σχεδιασμού και προώθησης της τοπικής ανάπτυξης. Ανώτερος σκοπός του προγράμματος ήταν η ύπαρξη ισχυρών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και λειτουργικό εκσυγχρονισμό, έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν στους πολίτες την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση. Αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε ποτέ.

Για να έχει η μεταρρύθμιση τα αναμενόμενα αποτελέσματα θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνει αντίστοιχη μεταρρύθμιση του διοικητικού συστήματος όλης της χώρας. Επειδή κάτι τέτοιο δεν επιτεύχθηκε, διατηρήθηκε ο Κρατικός συγκεντρωτισμός. Οι δήμοι και οι κοινότητες που προέκυψαν με τις συνενώσεις, δεν δημιουργήθηκαν βάση κριτηρίων βιωσιμότητας, με αποτέλεσμα να μη μπορούν να ανταπεξέλθουν στο έργο τους.

Επιπλέον, εφόσον προέκυψαν νέοι δήμοι, τα δεδομένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση έχουν αλλάξει κι επομένως το δημοτικό σύστημα διακυβέρνησης θα έπρεπε να αναδιαμορφωθεί. Κάτι τέτοιο όμως δεν πραγματοποιήθηκε. Η οργάνωση που προβλέφθηκε ήταν αποσπασματική και δεν ανταποκρινόταν στις ιδιαίτερες ανάγκες των νέων δήμων και κοινοτήτων.

Επιπρόσθετα, με την εφαρμογή του προγράμματος ασχολήθηκε μόνο το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και όχι τα Υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών και ΥΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Βασική αιτία του παραπάνω γεγονότος ήταν η επικράτηση κομματικών και οικονομικών συμφερόντων κατά την διαμόρφωση των ορίων των νέων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Εκτός από αυτό, οι έδρες κάποιων Ο.Τ.Α. δεν επιλέχθηκαν όπως έπρεπε, με αποτέλεσμα οι διοικήσεις τους να βρίσκονται σε διαφορετική έδρα από εκείνη που κανονικά θα έπρεπε. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε, επίσης, η έλλειψη συνεργασίας με κοινωνικούς φορείς, επαγγελματικές οργανώσεις και συνδικάτα κατά τη διαδικασία επιβολής ορίων.

Στα παραπάνω έρχεται να προστεθεί και η μη αναβάθμιση των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η μη τροποποίηση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Οι νέοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν απέκτησαν ποτέ διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, όπως αρχικά προβλεπόταν.

Μετά την εφαρμογή του «Καποδίστρια 1» διαπιστώθηκε ότι οι περισσότεροι δήμοι κινδυνεύουν από οικονομική καταστροφή και εξαιτίας αυτού, δε μπορούν να ασκήσουν πολλές από τις νέες τους αρμοδιότητες. Οι αντιπρόσωποι των δήμων εξακολουθούν να συνωστίζονται στους διαδρόμους των υπουργείων και των περιφερειών για να προωθήσουν τα προβλήματά τους και να εξασφαλίσουν χρήματα για τους δήμους.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, όχι μόνο δε χρηματοδοτήθηκε με τους επιπλέον πόρους, όπως είχε δεσμευτεί η κυβέρνηση, αλλά έγινε και παράνομη παρακράτηση πόρων που ανήκουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους διαπιστώθηκε ότι κατά τη περίοδο 1998 – 2002, έγινε εκ μέρους του Κράτους παρακράτηση πόρων ύψους 2.721 δις ευρώ από την Τ.Α.

Με τη μη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. από την κρατική εξουσία, το Ε.Π.Τ.Α.

εξασφάλισε πόρους από την ίδια την Τοπική Αυτοδιοίκηση κατά 50% του συνόλου. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε αναδιανομή πόρων εις βάρος της Τ.Α., αλλά και στο εσωτερικό αυτής εις βάρος των μικρών Δήμων. Σήμερα, οι περισσότεροι Ο.Τ.Α. δεν είναι οικονομικά αυτόνομοι κι εξαρτώνται αποκλειστικά από τη Κυβέρνηση.

Σκοπός του Ε.Π.Τ.Α. ήταν η ενίσχυση των νέων δήμων, προκειμένου να υπάρξουν μελέτες και τεχνικές υποδομές για τη προστασία του περιβάλλοντος και για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Όμως, το 50% του Ε.Π.Τ.Α., χρησιμοποιήθηκε για τη κατασκευή έργων κι όχι για τη δημιουργία υποδομών που προάγουν τη ενδοδημοτική ανάπτυξη και την ενοποίηση των τοπικών κοινωνιών του νέου Δήμου.

Το πρόγραμμα «Καποδίστριας» δεν έφερε τα αποτελέσματα που ήταν αναμενόμενα. Είναι γεγονός ότι προέκυψαν πολλά γραφειοκρατικά προβλήματα. Πρέπει να αναφερθεί ότι μόνο σε 212, από τους 1.034 Ο.Τ.Α., πιστοποιήθηκε η διαχειριστική επάρκεια, που ήταν αναγκαία προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο Ε.Σ.Π.Α..

Επιπλέον, το 63% των Ο.Τ.Α., αδυνατεί να κατασκευάσει τα απαραίτητα έργα, καθώς το 44% των Ο.Τ.Α. έχει μόνο ένα μηχανικό (ΠΕ-ΤΕ) και το 19% έχει δυο μηχανικούς (ΠΕ-ΤΕ). Αξίζει, τέλος να σημειωθεί, ότι το 23% των Ο.Τ.Α. δεν έχει οικονομολόγο, ενώ το 47% έχει έναν, το πολύ δυο οικονομολόγους.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας».

#### Πλεονεκτήματα

- Η μεταρρύθμιση στηρίχθηκε από τα συλλογικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το τακτικό συνέδριο της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
- Πρόκειται για μεσοχρόνιο πρόγραμμα
- Οι νέοι Ο.Τ.Α. ιδρύθηκαν απευθείας με το νόμο (Ν. 2539/1997) και διατηρήθηκαν οι ευνοϊκές συνθήκες για τους μικρούς Ο.Τ.Α.
- Προέκυψε καλύτερος οικονομικός προγραμματισμός και οικονομίες κλίμακας
- Εξασφάλιση πόρων μέσω του Ε.Π.Τ.Α. και μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- Πρόσληψη νέων επιστημόνων στους Δήμους
- Σε αρκετούς Δήμους δημιουργήθηκε ταμειακή υπηρεσία κι εφαρμόστηκε το διπλογραφικό σύστημα

#### Μειονεκτήματα

- Η μεταρρύθμιση δε συνοδεύτηκε από τη συναίνεση όλων των τοπικών αρχόντων
- Δεν υπήρξε συνολική ανασυγκρότηση του διοικητικού συστήματος της χώρας, δηλαδή πραγματοποιήθηκε μόνο σε τοπικό επίπεδο, αγνοώντας το κεντρικό και περιφερειακό
- Δεν υπήρξε φορολογική αποκέντρωση
- Δε ταξινομήθηκαν οι Ο.Τ.Α. σε κατηγορίες όπως αστικοί, ορεινοί, νησιωτικοί κλπ, ανάλογα με το μέγεθος και το χαρακτήρα τους
- Δεν υπήρξε ουσιαστική μεταβολή στο δημοτικό σύστημα διακυβέρνησης
- Στην πραγματικότητα, τα τοπικά συμβούλια δεν απέκτησαν νέες αρμοδιότητες και πόρους και δεν υπήρξε βελτίωση της καταστατικής θέσης των αιρετών
- Η μεταρρύθμιση δε περιελάμβανε τις μητροπολιτικές περιοχές της Αττικής και της Θεσσαλονίκης
- Σε πολλές περιπτώσεις, ο χωροταξικός σχεδιασμός έγινε μέσω τοπικών συσχετισμών και πολιτικών παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν μη βιώσιμοι Ο.Τ.Α.
- Οι πόροι του Ε.Π.Τ.Α. περιελάμβαναν μόνο τους Κ.Α.Π. και έγιναν περικοπές στις έκτακτες επιχορηγήσεις που έπρεπε να παρέχουν τα αρμόδια υπουργεία στους Ο.Τ.Α.

- Απουσία συνεχούς κατάρτισης και συμβουλευτικής υποστήριξης των νέων επιστημόνων που προσλήφθηκαν στους Δήμους
- Απουσία κινήτρων για την εθελοντική αποχώρηση των γραμματέων των παλαιών κοινοτήτων και την απόσπαση ή μετάταξη των έμπειρων στελεχών των Δήμων
- Απουσιάζει η διοικητική, οικονομική και τεχνική υπηρεσία από τους περισσότερους Δήμους. Οι υπηρεσίες αυτές είναι απαραίτητες για τη διοικητική αποτελεσματικότητα των Ο.Τ.Α.

### **3.4. Αντιδράσεις της Τοπικής Κοινωνίας στις αναγκαστικές συνενώσεις Ο.Τ.Α.**

Εν όψει της εφαρμογής του προγράμματος «Καποδίστριας» παρατηρήθηκε πλήθος αντιδράσεων από τις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες επρόκειτο να δεχθούν τις προβλεπόμενες αλλαγές. Παρακάτω παρατίθενται ορισμένες από τις αντιδράσεις αυτές:

- Στη Λέσβο, έπειτα από δημοψηφίσματα και αποφάσεις του δημοτικού και κοινοτικών συμβουλίων, δήλωσαν ότι είναι κατά των αναγκαστικών συνενώσεων.
- Στο νομό Καρδίτσας, το σύνολο των αιρετών της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης εξέφρασαν την αντίθεσή τους στα κυβερνητικά σχέδια, μέσω συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας. Τα αιτήματά τους αφορούσαν την ύπαρξη εθελοντικών συνενώσεων, οι οποίες θα διέθεταν κίνητρα.
- Στη Βοιωτία, οι πέντε από τους 13 δήμους και οι 55 από τις 61 κοινότητες τάχθηκαν ενάντια στις υποχρεωτικές συνενώσεις. Ανάλογες αντιδράσεις προέκυψαν στη Φωκίδα, τα Ιωάννινα, τη Ζάκυνθο, τη Κεφαλονιά και την Ιθάκη.
- Έπειτα από συζητήσεις που έλαβαν χώρα στην Εύβοια, οι περισσότερες κοινότητες αρνήθηκαν να δεχθούν τις προβλεπόμενες συνενώσεις. Ο λόγος για τον οποίο υπήρξε τέτοια απόφαση ήταν ότι οι κοινότητες αυτές είχαν πληθυσμό μικρότερο των 1.600 κατοίκων. Επομένως, η προβλεπόμενη συνένωση για την περιοχή της Εύβοιας θεωρήθηκε αντισυνταγματική και αντιδημοκρατική. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι κάτοικοι της κοινότητας Γυμνού Ευβοίας, παρέδωσαν τα εκλογικά τους βιβλιάρια στο νομάρχη της περιοχής, ο οποίος συμπαραστεκόμενος στη διαμαρτυρία τους, παρέδωσε τα βιβλιάρια στον υπουργό εσωτερικών.
- Οι κοινότητες της επαρχίας Κισσάμου εξέφρασαν επίσης την αντίθεσή τους στην απόφαση της κυβέρνησης για αναγκαστική συνένωση, στηριζόμενοι στα υπάρχοντα οικονομικά προβλήματα, στα οποία έχουν περιέλθει οι Ο.Τ.Α. οι πρόεδροι των κοινοτήτων της επαρχίας Κισσάμου πρότειναν στη κυβέρνηση να στηρίξει οικονομικά την τοπική αυτοδιοίκηση, προκειμένου να αποκτήσει πιο ουσιαστικό ρόλο.
- Ακόμη και στο νομό Ημαθίας, το νέο εγχείρημα προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις. Συγκεκριμένα, οι αιρετοί της περιοχής εξέφρασαν την αντίθεση των δημοτών τους για τις αναγκαστικές συνενώσεις, προτείνοντας τη δημιουργία εθελοντικών συνενώσεων, εφόσον υπάρχουν τα αναγκαία κριτήρια.
- Η Τ.Ε.Δ.Κ. Λακωνίας που εκπροσωπεί 11 δήμους κι 131 κοινότητες, καταδίκασε το σχέδιο «Καποδίστριας», υποστηρίζοντας πως στόχος αυτού

είναι η ερήμωση και ο αφανισμός της υπαίθρου, καθώς και η ταχύτατη μείωση του αγροτικού πληθυσμού. Σε ανάλογη απόφαση οδηγήθηκαν οι Τ.Ε.Δ.Κ. Ηλείας στην οποία υπάγονται 10 δήμοι και 207 κοινότητες, Αργολίδας – 8 δήμοι και 61 κοινότητες, Σάμου – 5 δήμοι και 43 κοινότητες, Χαλκιδικής – 6 δήμοι και 67 κοινότητες, Λέσβου – 10 δήμοι και 90 κοινότητες, Αχαΐας – 8 δήμοι και 225 κοινότητες, Λάρισας – 7 δήμοι και 153 κοινότητες. Ακόμη και μεγάλες πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη ήταν αντίθετοι στην εφαρμογή του προγράμματος.

- Στο νομό Αρκαδίας, 15 χωριά της Γορτυνίας διαμαρτύρονται για την προβλεπόμενη με τον δήμο Τροπαίων συνένωση.
- Στην Κρήτη, οι κάτοικοι των χωριών Γωνιές, Ασπυράκι, Αηδονοχώρι και Καμαριώτης, του ορεινού Μαλεβυζίου, αρνούνται να συνενωθούν με την κοινότητα Τυλίσου.
- Τον Οκτώβριο του 1998, οπότε και πραγματοποιήθηκαν δημοτικές εκλογές σε όλη τη χώρα, με τις οποίες θα τίθετο σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Καποδίστριας», πλήθος εκλογέων αρνήθηκε να προσέλθει στις κάλπες. «*Πρόκειται για τα χωριά Κανάλια Μαγνησίας, Τσαρίτσανη Λάρισας, Νέος Μαρμαράς και Παλαιοχώρα Χαλκιδικής Δίδυμοι Αργολίδας, Κάστρο Βοιωτίας, και Βραχάσι Λατισίδας, Μυλάτος, Κρουνέρι, Αίμονας, Θεοδώσα, Χώνος, Αλόιδες, Δοξαρού Κρήτης και Αγία Παρασκευή Ιωαννίνων*».<sup>54</sup> Παρόμοιες αντιδράσεις έκαναν την εμφάνισή τους και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Την ίδια περίοδο, η κυβέρνηση υποστήριζε πως οι αντιδράσεις για το πρόγραμμα «Καποδίστριας» ήταν ελάχιστες έως μηδαμινές. Η «*Πανελλήνια Συντονιστική Επιτροπή κατά των καταργήσεων των κοινοτήτων*»<sup>55</sup> όμως, δεχόταν καθημερινά τις αποφάσεις κοινοτικών συμβουλίων, λαϊκών συνελεύσεων και τοπικών δημοψηφισμάτων όπου δηλώνονταν η άρνηση των κατοίκων στην εφαρμογή του προγράμματος. Οι αντιδράσεις αυτές ξεπερνούσαν τις 4.000, ενώ οι περισσότερες από αυτές προέρχονταν από το νομό της Χαλκιδικής, όπου τα ¾ των κοινοτήτων της περιοχής δήλωναν κατά των συνενώσεων<sup>56</sup>. Οι αντιδράσεις για τις συνενώσεις αφορούσαν κυρίως τις διαφωνίες για τις έδρες των δήμων και τις ονομασίες αυτών, καθώς και την αφαίρεση προνομίων από τις προσαρτώμενες κοινότητες.

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ Πάρις Κουκουλόπουλος, δήλωσε ότι «*η αρχική μας εκτίμηση ότι η τροπολογία του υπουργού Εσωτερικών, ερήμην της Αυτοδιοίκησης για την απόσχιση κοινοτήτων από καποδιστριακούς δήμους θα άνοιγε τον ασκό του Αιόλου, επιβεβαιώνεται με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο*»<sup>57</sup> και κάλεσε την κυβέρνηση να αποσύρει άμεσα την επίμαχη τροπολογία και να θεσμοθετήσει κίνητρα για περαιτέρω εθελούσιες συνενώσεις.

### 3.5. Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Μετά τις συνενώσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1997, σχεδιάστηκε νέα διαίρεση

<sup>54</sup> Βλ. Τα Νέα online, «Προβλήματα σε 11 κοινότητες με έντονες αντιδράσεις στον 'Καποδίστρια'», 2010

<sup>55</sup> Βλ. Ριζοσπάστης, «Αναγκαστικές Καταργήσεις Κοινοτήτων», 2010

<sup>56</sup> Βλ. Το Βήμα, «Αντεπίθεση για τις συνενώσεις», 2010

<sup>57</sup> Βλ. Ελευθεροτυπία, «Κι άλλοι στον χορό κατά 'Καποδίστρια'», 2010



της χώρας. Η αναδιάρθρωση δε θα περιοριζόταν αυτή τη φορά μόνο στους δήμους και τις κοινότητες. Οι περιφέρειες και οι δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης επρόκειτο να δεχθούν την προβλεπόμενη μεταβολή. Το πρόγραμμα που σχεδιαζόταν να γίνει ονομαζόταν «Καποδίστριας 2», καθώς θα αποτελούσε την εξέλιξη του «Καποδίστρια 1».

Στόχος του νέου προγράμματος ήταν η δημιουργία μεγαλύτερων Περιφερειών, των οποίων τα όργανα θα ήταν αιρετά και θα διέθεταν μεγαλύτερη εξουσία, συγκριτικά με τα σημερινά δεδομένα. Οι δε δήμοι, οι οποίοι έτσι κι αλλιώς υπέστησαν μείωση με το νόμο του 1997, επρόκειτο να συρρικνωθούν και πάλι σε 400. Στις περιπτώσεις των δήμων, ο «Καποδίστριας 2» θα στηριζόταν κυρίως σε εθελοντικές συνενώσεις, οι οποίες μάλιστα θα συνοδεύονταν από σημαντικές οικονομικές ενισχύσεις.

Η νέα διαίρεση της χώρας ήταν αναγκαίο να πραγματοποιηθεί, προκειμένου οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης να εξακολουθήσουν να έχουν συμμετοχή και στο Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Πρόκειται για τη συνέχεια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Επιπροσθέτως, το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο ανήκει στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ), διατύπωσε ορισμένες προτάσεις εν όψη του προγράμματος «Καποδίστριας 2». Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το Ι.Τ.Α., οι δήμοι θα πρέπει να είναι τόσο μεγάλοι, ώστε παρεμβαίνουν ουσιαστικά. Όμως, επιβάλλεται επίσης να είναι τόσο μικροί, όσο κρίνεται απαραίτητο για να είναι λειτουργικοί.

Επιπλέον, οι νέες αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων επιβάλλεται πλέον να συνοδεύονται από τους απαραίτητους πόρους, διότι σε διαφορετική περίπτωση είναι αδύνατο να ανταποκριθούν στο ρόλο τους. Οι δήμοι έχουν ανάγκη να διαθέτουν, ο κάθε ένας ξεχωριστά, ειδικό επιστημονικό προσωπικό. Τούτο ακριβώς θα έπρεπε να επιτευχθεί με τις νέες συνενώσεις.

Όμως, το προαναφερόμενο πρόγραμμα αντικαταστάθηκε από το πρόγραμμα «Καλλικράτης», το οποίο επιχειρεί να κάνει πιο λειτουργικό το ρόλο των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης. Με αυτό καθορίζεται το μέγεθος των Α.Τ.Α. που κρίνεται ως το καταλληλότερο, ώστε να είναι ικανές να ασκούν αποτελεσματικότερα τις αρμοδιότητές τους, οι οποίες πρόκειται να αυξηθούν. Τούτο συνεπάγεται και αύξηση των πόρων (οικονομικών και ανθρώπινων) για την άσκησή τους. Ακόμη, βασικός στόχος του προγράμματος είναι η ύπαρξη διαφάνειας, η ενίσχυση της πολιτικής λογοδοσίας και καλύτερη πολιτική εκπροσώπηση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο.

Άλλωστε, η κρατική διοίκηση οφείλει να μεταφέρει πολλές από τις αρμοδιότητές της στην τοπική αυτοδιοίκηση, αφού είναι δυνατό να ασκηθούν αποτελεσματικότερα από αυτό το επίπεδο διοίκησης. Παράλληλα, θα υπάρξουν αλλαγές ως προς την εποπτεία που ασκεί το κράτος στους Τοπικούς Αυτοδιοικούμενους Οργανισμούς.

Πράγματι, οι δευτεροβάθμιες αυτοδιοικήσεις εξελίσσονται, μέσω του νέου νόμου, σε επίπεδο περιφέρειας. Έτσι, οι νέες περιφέρειες θα αναλάβουν αρμοδιότητες που ανήκαν μέχρι τώρα στις παλιές και θα έχουν τη δυνατότητα να τις ασκούν ανεξάρτητα από το κράτος. Κάτι τέτοιο, βέβαια, δε συνέβαινε μέχρι τώρα, γιατί ήταν εξαρτημένες σε μεγάλο βαθμό από αυτό. Επίσης, τα όργανα των περιφερειών θα είναι αιρετά, σε αντίθεση με τα σημερινά δεδομένα, που διορίζονται από το κράτος. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την αποκέντρωση του κράτους. Για την επίτευξη των στόχων του «Καλλικράτη» κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη του Σχεδίου Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.».<sup>58</sup>

Το πρόγραμμα «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» έχει ως στόχο την υποστήριξη των νέων δήμων και

<sup>58</sup> Βλ. Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

περιφερειών, την ενίσχυση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, τον περιορισμό των περιφερειακών ανισοτήτων και την προώθηση της Διαπεριφερειακής, Διαβαθμιδικής και Διαδημοτικής συνεργασίας. Επίσης, διαμορφώνεται σε τρεις άξονες:

1. Επιχειρησιακά Προγράμματα «Διοικητική Μεταρρύθμιση», «Ψηφιακή Σύγκλιση», Ε.Σ.Π.Α. (2007- 2013)
2. Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης
3. Αξιοποίηση και αναδιάταξη των ανθρωπίνων πόρων

Το Ε.Α.Π.Α. χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους και από θεσμοθετημένους υπέρ της αυτοδιοίκησης πόρους.

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» επιχειρείται η δημιουργία μιας σταθερής και σύγχρονης διοικητικής και αυτοδιοικητικής δομής μόνιμου χαρακτήρα. Μέχρι σήμερα, οι προσπάθειες που έγιναν, είχαν ως σκοπό να δώσουν κάποιες μεταβατικές λύσεις που οδηγούσαν πολύ σύντομα στην ανάγκη για νέες παρεμβάσεις. Με τη «Νέα Αρχιτεκτονική», όπως αποκαλείται, γίνεται ακριβής οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης με αυτές των τοπικών αυτοδιοικούμενων οργανισμών. Έτσι, οι πολίτες θα γνωρίζουν επ' ακριβώς σε ποιον να απευθυνθούν και τι πρέπει να κάνουν, ώστε να μπορούν να εξυπηρετηθούν. Επίσης, δε θα υφίστανται πλέον προβλήματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων και αντιφατικές ή αντικρουόμενες αποφάσεις.

Το πρόγραμμα για το οποίο γίνεται λόγος δείχνει ότι θα ανταποκριθεί στην ανάγκη της χώρας μας να αναπτυχθεί σε πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διοικητικό επίπεδο, ώστε να συμβαδίζει με τα άλλα Κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, το Κράτος οφείλει να εγκαταλείψει το συγκεντρωτικό του χαρακτήρα. Η βάση για το σκοπό αυτό βρίσκεται στις βαθμίδες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες βρίσκονται εγγύτερα στον πολίτη.

Ο νέος νόμος που δημιουργήθηκε για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και στηρίζεται στο πρόγραμμα «Καλλικράτης», παρουσιάζει τους Δήμους και τις Περιφέρειες ως πρώτο και δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης αντίστοιχα.<sup>59</sup>

Σύμφωνα με το νέο νόμο, που αναμένεται να ισχύσει από 01/01/2011, οι δήμοι της χώρας είναι οι Ο.Τ.Α. που προέκυψαν έπειτα από συνένωση και αποτελούνται από τις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, δηλαδή τα πρώην δημοτικά και δημοτικά διαμερίσματα. Οι περιφέρειες της χώρας είναι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για το σχεδιασμό, το προγραμματισμό και την υλοποίηση πολιτικών που αφορούν την εδαφική τους περιφέρεια.<sup>60</sup>

Ο Δήμαρχος είναι το εκτελεστικό όργανο του Δήμου, που εξυπηρετεί τα συμφέροντα της εδαφικής του περιφέρειας και των δημοτών αυτής. Εκτός από το να καθορίζει τις ενέργειες που θα γίνουν στο δήμο, οφείλει να τηρεί τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ο δήμαρχος είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και ως εκ τούτου είναι υποχρεωμένος να υλοποιεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Ο ίδιος προασπίζει τα συμφέροντα του τόπου του στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή. Επίσης, είναι προϊστάμενος του δήμου. Ακόμη, οι αντιδήμαρχοι ορίζονται από τον δήμαρχο, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να τους αναθέσει δικές του αρμοδιότητες. Κύριος ρόλος των αντιδημάρχων είναι να επικουρούν το δήμαρχο.<sup>61</sup>

Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελεί το «συλλογικό συντονιστικό και κι

<sup>59</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 1

<sup>60</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 2,3

<sup>61</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 58, 59

εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς, καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης». Για να συσταθεί εκτελεστική επιτροπή σε ένα δήμο, θα πρέπει αυτός να διαθέτει περισσότερους του ενός αντιδημάρχους. Άλλωστε, πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος και μέλη είναι οι αντιδήμαρχοι. Άλλα όργανα του δήμου, καθώς και υπηρεσιακοί παράγοντες καλούνται στις συνεδριάσεις όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο. Η εκτελεστική επιτροπή ουσιαστικά συγκεντρώνει, ελέγχει και αξιολογεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και την εκτέλεση αυτών κ.α.<sup>62</sup>

Επιπλέον, το Δημοτικό Συμβούλιο είναι το όργανο εκείνο που λαμβάνει όλες τις αποφάσεις που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνες που βρίσκονται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου. Επίσης, ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές, ενώ έχει τη δυνατότητα, μετά από απόφασή του να μεταφέρει αρμοδιότητές του στην επιτροπή ποιότητας ζωής εφόσον την αφορούν.<sup>63</sup>

Η οικονομική επιτροπή είναι εκείνη που ελέγχει την οικονομική λειτουργία του δήμου και συντάσσει τον προϋπολογισμό του και εγκρίνει ή όχι τη πραγματοποίηση ορισμένων δαπανών. Επίσης, μελετά την ανάγκη για σύναψη δανείων και αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών. Όμως, είναι και υπεύθυνη σε θέματα που αφορούν τη διαφάνεια και τη λειτουργική διακυβέρνηση.<sup>64</sup> Η επιτροπή ποιότητας ζωής είναι ένα ακόμη όργανο του δήμου, για την ύπαρξη της οποίας απαιτείται οι κάτοικοι του δήμου να είναι περισσότεροι των 10.000. Το όργανο αυτό είναι αποφασιστικό και εισηγητικό και αρμόδιο σε θέματα χωροταξίας, προστασίας του περιβάλλοντος, πολεοδομίας και ποιότητας ζωής.<sup>65</sup>

Επιπλέον όργανα του δήμου αποτελούν ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας, ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας. Ο πρώτος εκπροσωπεί το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτει ο δήμαρχος. Συνεργάζεται με όλα τα όργανα και τις υπηρεσίες του δήμου, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο και λαμβάνει μέρος στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου καταθέτοντας τα προς συζήτηση θέματα της Δημοτικής του Κοινότητας. Έπειτα εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου.<sup>66</sup> Τα δύο παραπάνω όργανα που αφορούν την τοπική κοινότητα, είναι υπεύθυνα για την καθαριότητα και γενικότερα για τη καλή κατάσταση της τοπικής κοινότητας.<sup>67</sup>

Από την άλλη πλευρά, το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας εκφράζει τη γνώμη του στο δημοτικό συμβούλιο για θέματα που αναφέρονται στην τοπική του κοινότητα και συνεργάζεται όποτε χρειάζεται με την επιτροπή ποιότητας ζωής. Ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτει το δημοτικό συμβούλιο αλλά όταν στη τοπική κοινότητα υπάρχει εκπρόσωπος, τότε ασκεί εκείνος αυτές τις αρμοδιότητες.<sup>68</sup> Στην τοπική κοινότητα προβλέπεται η σύγκληση συνέλευσης κατοίκων, όπως αυτή αποκαλείται, και μια φορά το

<sup>62</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 62

<sup>63</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 65

<sup>64</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 72

<sup>65</sup> Βλ. άρθρο 73, ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

<sup>66</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 81

<sup>67</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 82

<sup>68</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 84

χρόνο είναι δυνατό να καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της τοπικής κοινωνίας, προκειμένου να διατυπώσουν προτάσεις στα όργανα του δήμου σε θέματα και προτεραιότητες που αφορούν το τόπο τους. Υπεύθυνοι για την οργάνωση της συνέλευσης είναι ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας ή ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου σε συνεργασία με τον αρμόδιο αντιδήμαρχο.<sup>69</sup>

Οι υπηρεσίες, οι οποίες θα υπάρχουν στο δήμο με την εφαρμογή του νέου νόμου, είναι οι εξής:<sup>70</sup>

- Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
- Οικονομική Υπηρεσία
- Τεχνική Υπηρεσία
- Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Διαφάνειας
- Νομικής Υποστήριξης
- Διοίκησης, Διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού
- Άσκησης Κοινωνικής, Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των φύλων
- Περιβάλλοντος – Πολιτικής Προστασίας
- Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού Νέας Γενιάς
- Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας

Οι δήμοι που είναι όμοροι ή απλώς ανήκουν στην ίδια περιφέρεια, έχουν τη δυνατότητα να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις για την άσκηση αρμοδιοτήτων που δυσκολεύονται να φέρουν σε πέρας μόνοι τους. Οι συμβάσεις αυτές λέγονται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».<sup>71</sup> Επιπλέον, είναι δυνατό να πραγματοποιούνται συμβάσεις ανάμεσα σε δήμους που βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια και της οικείας περιφέρειας. Αυτές οι συμβάσεις ονομάζονται «συμβάσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας».

Εκτός από αυτά, μπορεί να υπάρξει συνεργασία μεταξύ δήμων ή μεταξύ δήμων και περιφέρειας με τη δημιουργία «Δικτύων Δήμων και Περιφερειών».<sup>72</sup> Τα δίκτυα αυτά έχουν τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε αυτά ακόμη και πανεπιστήμια ή ερευνητικά ιδρύματα.

Εν συνεχεία, οι περιφέρειες συνιστούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών της διεξάγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Πραγματοποιούνται δε, ταυτόχρονα με τις δημοτικές εκλογές και μάλιστα στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τη μόνη διαφορά ότι η ψηφοφορία γίνεται σε διαφορετικές κάλπες.<sup>73</sup>

Εκτελεστικό όργανο της περιφέρειας είναι ο περιφερειάρχης, ο οποίος «προασπίζει το δημόσιο συμφέρον, κατευθύνει την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας».<sup>74</sup> Επίσης, είναι υπεύθυνος για την έκδοση πράξεων μη κανονιστικού χαρακτήρα και εκτελεί τις αποφάσεις του περιφερειακού

<sup>69</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 85

<sup>70</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 97

<sup>71</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 99

<sup>72</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 101

<sup>73</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 114

<sup>74</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 159

συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής και της οικονομικής επιτροπής. Ο ίδιος είναι πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της, ενώ είναι εκπρόσωπος της περιφέρειας στα δικαστήρια. Ο περιφερειάρχης προΐσταται των υπηρεσιών της περιφέρειας, υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η περιφέρεια και είναι υπεύθυνος για την διαχείριση των εσόδων και εξόδων της.

Εκτός από αυτά, ο περιφερειάρχης μπορεί να αναθέτει σε μέλη του περιφερειακού συμβουλίου την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του. Ο ίδιος έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει αποφάσεις σε θέματα για τα οποία είναι υπεύθυνη η οικονομική επιτροπή, όταν αυτό κρίνεται απολύτως αναγκαίο. Οι αντιπεριφερειάρχες εκλέγονται κι εκείνοι άμεσα από το λαό, αλλά ο περιφερειάρχης έχει το δικαίωμα να διορίσει τρεις επιπλέον αντιπεριφερειάρχες. Σκοπός τους είναι να επικουρούν το περιφερειάρχη, ενώ ορισμένες φορές ασκούν και κάποιες από τις αρμοδιότητες της περιφέρειας που ο ίδιος τους μεταβιβάζει.<sup>75</sup>

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες της περιφέρειας, εκτός από αυτές που ανήκουν σε άλλο όργανο αυτής.<sup>76</sup> Επιπλέον, πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο περιφερειάρχης, ενώ σε αυτή συμμετέχουν και οι αντιπεριφερειάρχες. «Είναι συλλογικό, συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο της περιφέρειας και παρακολουθεί την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής σε όλους τους τομείς αρμοδιότητας της περιφέρειας, καθώς και την εφαρμογή του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης».<sup>77</sup> Ο εκτελεστικός γραμματέας της περιφέρειας συμμετέχει υποχρεωτικά, χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής.

Επιπροσθέτως, η οικονομική επιτροπή αποτελείται από τον περιφερειάρχη ή από τον αντιπεριφερειάρχη που ο περιφερειάρχης ορίζει ως πρόεδρό της και μέλη των περιφερειών ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Τα μέλη αυτής εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο και η διάρκεια της θητείας της είναι δυόμισι έτη. Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου απαγορεύεται να εκλεγεί ως μέλος της.<sup>78</sup>

Οι τομείς που ανήκουν στην αρμοδιότητα των περιφερειών είναι<sup>79</sup>:

- Προγραμματισμού – Ανάπτυξης
- Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας
- Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας
- Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού
- Μεταφορών – Επικοινωνιών
- Έργων – Χωροταξίας – Περιβάλλοντος
- Υγείας
- Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού
- Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας

Κάθε περιφέρεια θα διαθέτει περιφερειακό ταμείο ανάπτυξης και θα έχει το όνομα της περιφέρειας, ενώ θα εποπτεύεται από τον υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.<sup>80</sup> Οι περιφέρειες που διαθέτουν κοινά

<sup>75</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 160

<sup>76</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 163

<sup>77</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 173

<sup>78</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 175

<sup>79</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 186

<sup>80</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης –

χαρακτηριστικά, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν δίκτυα με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Τα δίκτυα αυτά έχουν ως σκοπό τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρώπης και τη συνεργασία με αντίστοιχα δίκτυα του εξωτερικού ή και άλλες δράσεις. Σε αυτά είναι δυνατό να συμμετέχουν κοινωνικοί φορείς, που έχουν παρόμοιους σκοπούς, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.<sup>81</sup>

Από την άλλη πλευρά, οι περιφέρειες μπορούν να συνεργάζονται με αντίστοιχους Ο.Τ.Α. και με άλλους ξένους φορείς σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους. Οι συνεργασίες αυτές μπορούν να γίνονται είτε σε διεθνές, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο.<sup>82</sup>

Επιπρόσθετα, οι μητροπολιτικές περιφέρειες Αττικής και Θεσσαλονίκης ασκούν αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, οι οποίες αναφέρονται σε<sup>83</sup>:

1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
2. Χωρικό Σχεδιασμό και Αστικές Αναπλάσεις
3. Μεταφορές και Συγκοινωνίες
4. Πολιτική Προστασία και Ασφάλεια

Οι δήμοι, οι περιφέρειες και τα νομικά πρόσωπα αυτών εποπτεύονται από το κράτος, το οποίο ασκεί μόνο έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών, χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των Ο.Τ.Α. ή να θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια.<sup>84</sup>

Εκτός από τα παραπάνω, αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη του εκτελεστικού γραμματέα, που διορίζεται και απολύεται από τον περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να του αναθέσει την υπογραφή εγγράφων και πιστοποιητικών και ασκεί και της αρμοδιότητες που του παρέχονται από το νόμο.<sup>85</sup>

#### ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας

Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Περιφέρειες	Έδρα
Αττικής	Αττικής	Αθήνα
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας	Λάρισα
Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας	Ιωάννινα
Πελοποννήσου - Δυτικής Μακεδονίας - Ιονίου	Πελοποννήσου, Δυτικής Μακεδονίας, Ιονίου	Πάτρα
Αιγαίου	Βορείου, Νοτίου Αιγαίου	Πειραιάς
Κρήτης	Κρήτη	Ηράκλειο
Μακεδονίας - Θράκης	Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη

Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 190

<sup>81</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 202

<sup>82</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 203

<sup>83</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 210

<sup>84</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 214

<sup>85</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 242

*Πηγή: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»*

Κάθε μια από αυτές τις Διοικήσεις προΐσταται από Γενικό Γραμματέα.<sup>86</sup>

Σχετικά με τα οικονομικά των Ο.Τ.Α., οι Κ.Α.Π. των δήμων προέρχονται από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων κατά 20% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων, το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας κατά 12% και το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας κατά 50%. Επιπλέον, οι Κ.Α.Π. των περιφερειών αποτελούνται από το Φ.Ε.Φ.Ν.Π. σε ποσοστό 2,4% και το Φ.Π.Α. σε ποσοστό 4%.<sup>87</sup>

---

<sup>86</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 6

<sup>87</sup> Βλ. Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρο 260

## ΜΕΡΟΣ Β'

### ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ

##### *4.1 Χωροταξική Θεώρηση του Νομού και η θέση του Δήμου Στυλίδας*

###### **Περιγραφή του Νομού και ο Δήμος Στυλίδας**

Η Στυλίδα αποτελεί «Καποδιστριακό» δήμο με έδρα την ομώνυμη πόλη και δημοτικά διαμερίσματα την Αγία Μαρίνα, το Λογγίτσι, το Άνυδρο, το Αυλάκι και τη Νεράιδα. Ο πληθυσμός ολόκληρου του δήμου ανέρχεται στους 6.858 κατοίκους, με πληθυσμιακή πυκνότητα 34 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Η έκταση του δήμου είναι 202,48 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο δήμος Στυλίδας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως αγροτική περιοχή, μιας και οι δραστηριότητες των κατοίκων περιορίζονται -ως επί το πλείστον- στην αλιεία και τις γεωργικές εργασίες.

##### *4.2 Ιστορία Του Δήμου Στυλίδας*

1. Ο δήμος Στυλίδας είναι χτισμένος αμφιθεατρικά στα ριζά της Όθρυος, στο κέντρο ενός απέραντου ελαιώνα. Πρόκειται για το μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι του νομού Φθιώτιδας και το επίνειο της Λαμίας. Η πόλη της Στυλίδας αποτελούσε αρχικά την αρχαία πόλη των Φαλάρων. Στη Στυλίδα εμφανίζονται τα τείχη της αρχαίας πόλης των Αχαιών Φθιωτών μέχρι τις αρχές του 14<sup>ου</sup> αιώνα, μέχρι που περιήλθε στην κατοχή των Μαλιέων. Η πόλη για την οποία γίνεται λόγος, βρίσκεται μισό χιλιόμετρο μακριά από τη θάλασσα του Μαλιακού κόλπου.
2. Οι κάτοικοι της πόλης ασχολούνται από την αρχαιότητα με την καλλιέργεια της περίφημης ελιάς Φαλάρων, που το όνομά της προέρχεται από την αρχαία πόλη. Παράλληλα, μία από τις κύριες ασχολίες των κατοίκων της περιοχής είναι και η αλιεία.
3. Στα δύο άκρα της πόλης, ανατολικά και δυτικά, υπήρχαν δύο κάστρα. Το ανατολικό, που βρίσκεται στην περιοχή που ονομάζεται «Καλόγερος», καταστράφηκε ολοκληρωτικά τον προηγούμενο αιώνα, έπειτα από την υποθαλάσσια χάραξη του λιμένα Στυλίδας. Συντρίμμα της βάσης του εν



λόγω κάστρου υπάρχουν στη θέση «Νησάκι», που είναι ορατά ακόμη και σήμερα.

4. Εκείνο που υποστηρίζεται για τα Φάλαρα είναι ότι ύπαρξή τους ως συνοικισμός χρονολογείται από την ρωμαϊκή κατοχή κι έπειτα. Πολύ αργότερα, η Στυλίδα υπήρξε το βορειότερο μέρος πριν την οθωμανική γη, όταν για πρώτη φορά αναγνωρίστηκε και οριοθετήθηκε το πρώτο ελληνικό κράτος. Εξαιτίας της στρατηγικής της σημασίας, η Στυλίδα ήταν ακριτικός σταθμός του πρώτου σιδηροδρομικού δικτύου, διότι ήταν το ανατολικό και μοναδικό βατό πέρασμα στη βόρειο Ελλάδα. Αξιοσημείωτο είναι ότι στη Στυλίδα, καθώς και στην Υπάτη, δημιουργήθηκε το πρώτο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος του οικοσυστήματος Μαλιακού – Οίτης – Σπερχειού.
5. Τα μοναστήρια του Αγίου Βλασίου και του Αγίου Γεωργίου, όπως και των Αγίων Ταξιαρχών στο δημοτικό διαμέρισμα της Νεράιδας, αποτελούν τα σπουδαιότερα θρησκευτικά μνημεία της περιοχής. Άξιο λόγου είναι και το μνημείο του αγωνιστή του 1821 Κασομούλη όπου βρίσκεται και ο τάφος του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Σύνθεση του Δήμου Στυλίδας ανά φύλο, ηλικία και δημοτικό διαμέρισμα

Τάξεις ηλικιών	Στυλίδα		Αγία Μαρίνα		Ανυδρο		Αυλάκι		Λογγίτσι		Νεράιδα	
	Άνδρ.	Γυν.	Άνδρ.	Γυν.	Άνδρ.	Γυν.	Άνδρ.	Γυν.	Άνδρ.	Γυν.	Άνδρ.	Γυν.
0 – 19	601	542	44	38	30	23	51	50	15	17	7	12
20 – 29	374	343	32	22	24	12	85	48	6	11	15	4
30 – 49	790	724	52	56	27	20	83	68	19	13	16	14
50 +	905	1060	76	73	51	46	100	110	37	32	37	43
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>2670</b>	<b>2669</b>	<b>204</b>	<b>189</b>	<b>132</b>	<b>101</b>	<b>319</b>	<b>276</b>	<b>77</b>	<b>73</b>	<b>75</b>	<b>73</b>

Πηγή: Απογραφή 2001

Από τα παραπάνω δεδομένα προκύπτει ότι στο Δήμο Στυλίδας ο αριθμός των ανδρών ξεπερνά τον αριθμό γυναικών κατά εκατό μονάδες περίπου. Το ποσό αυτό βέβαια είναι λιγότερο εμφανές, αν παρατηρήσουμε το κάθε δημοτικό διαμέρισμα ξεχωριστά. Στην έδρα του δήμου ο αριθμός των γυναικών είναι μικρότερος από εκείνο των αντρών μόνο κατά μία μονάδα, ενώ στο Αυλάκι οι άνδρες αριθμούνται σε 43 περισσότερους από τις γυναίκες. Στο συγκεκριμένο δημοτικό διαμέρισμα εμφανίζεται η μεγαλύτερη διαφορά μονάδων σε αριθμό ανδρών και γυναικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Απασχόληση και Ανεργία ανά Δημοτικό Διαμέρισμα στο Δήμο Στυλίδας

Δημοτικό Διαμέρισμα -	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
-----------------------	----------------	---------

Τάξεις ηλικιών		
<b>Στυλίδα</b>	<b>1938</b>	<b>242</b>
15 – 29	476	143
30 – 49	1060	78
50 +	402	21
<b>Αγία Μαρίνα</b>	<b>157</b>	<b>15</b>
15 – 29	37	11
30 – 49	79	3
50 +	41	1
<b>Άνυδρο</b>	<b>103</b>	<b>8</b>
15 – 29	27	7
30 – 49	37	0
50 +	39	1
<b>Αυλάκι</b>	<b>251</b>	<b>36</b>
15 – 29	87	26
30 – 49	111	9
50 +	53	1
<b>Λογγίτσι</b>	<b>55</b>	<b>8</b>
15 – 29	11	6
30 – 49	27	2
50 +	17	0
<b>Νεράιδα</b>	<b>43</b>	<b>4</b>
15 – 29	13	4
30 – 49	19	0
50 +	11	0

Πηγή: Απογραφή 2001

Από τον παραπάνω πίνακα γίνεται αντιληπτό ότι αρκετοί δημότες του Δήμου Στυλίδας είναι άνεργοι, οι περισσότεροι από τους οποίους ανήκουν ηλικιακά στην τάξη των 15-29 ετών. Επομένως, είναι φανερό ότι απουσιάζουν από το δήμο τα κίνητρα που θα ωθούσαν τους νέους να απασχολούνται στο τόπο τους. Βέβαια, οι δημότες που είναι μεταξύ 30 και 49 ετών εμφανίζουν τα μεγαλύτερα επίπεδα απασχόλησης.

#### **4.3 Η Εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» στο Νομό και ο Δήμος Στυλίδας**

Πριν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας», οι Δήμοι του νομού Φθιώτιδας δε ξεπερνούσαν τους 5. Ο λόγος γίνεται για τους Δήμους Λαμιέων, Μακρακώμης, Σπερχειάδος, Στυλίδος και Υπάτης. Αντίθετα, οι Κοινότητες του νομού αριθμούνταν σε 108. Μετά την εφαρμογή του προγράμματος, ο Νομός Φθιώτιδας αποτελείται από 23 Δήμους και καμία απολύτως Κοινότητα.

Σχετικά με την εξέλιξη του πληθυσμού πριν και μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καποδίστριας Ι» στο Νομό Φθιώτιδας, παρατίθεται ο παρακάτω πίνακας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Απογραφή, Νομός Φθιώτιδος

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1991
<b>ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ</b>		<b>58.601</b>	<b>55.445</b>
	Δ.Δ.Λαμιέων	46.406	44.084
	Δ.Δ.Αγίας Παρασκευής (Λιμογαρδίου)	1.012	916
	Δ.Δ.Ανθήλης	1.475	1.759
	Δ.Δ.Δίβρης	302	304
	Δ.Δ.Θερμοπυλών	565	376
	Δ.Δ.Καλαμακίου	316	256
	Δ.Δ.Κόμματος	710	601
	Δ.Δ.Κωσταλέξη	753	331
	Δ.Δ.Λυγαριάς	807	667
	Δ.Δ.Μεγάλης Βρύσης	890	720
	Δ.Δ.Ροδίτσης	2.632	2.689
	Δ.Δ.Σταυρού	2.090	1.991
	Δ.Δ.Φραντζή	643	751
<b>ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ</b>		<b>3.278</b>	<b>3.167</b>
	Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φθιώτιδος	921	896
	Δ.Δ.Βίτολης	336	347
	Δ.Δ.Δικάστρου	310	188
	Δ.Δ.Μαυρίλου	230	238
	Δ.Δ.Μεγάλης Κάψης	199	213
	Δ.Δ.Μερκάδας	363	333
	Δ.Δ.Μεσαίας Κάψης	62	110
	Δ.Δ.Νεοχωρίου Τυμφρηστού	113	160
	Δ.Δ.Παλαιοκάστρου	169	241
	Δ.Δ.Περιβλέπτου	72	41
	Δ.Δ.Πιτσιωτών	158	114
	Δ.Δ.Πτελέας	345	286
<b>ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ</b>		<b>3.410</b>	<b>3.159</b>
	Δ.Δ.Αγίου Κωνσταντίνου	3.081	2.790
	Δ.Δ.Αγνάντης	329	369

<b>ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ</b>		<b>5.636</b>	<b>5.317</b>
	Δ.Δ.Αμφικλείας	3.585	3.239
	Δ.Δ.Δρυμαίας	366	439
	Δ.Δ.Μπράλου	656	781
	Δ.Δ.Ξυλικών	183	191
	Δ.Δ.Παλαιοχωρίου Δωριέων	601	529
	Δ.Δ.Τιθρωνίου	245	138
<b>ΔΗΜΟΣ ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ</b>		<b>10.367</b>	<b>10.240</b>
	Δ.Δ.Αταλάντης	6.127	6.446
	Δ.Δ.Εξάρχου	925	826
	Δ.Δ.Καλαποδίου	751	683
	Δ.Δ.Κυπαρισσίου	291	302
	Δ.Δ.Κυρτάνης (Κολάκας)	644	695
	Δ.Δ.Μεγαπλατάνου	423	411
	Δ.Δ.Τραγάνας	1.206	877
<b>ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ</b>		<b>4.510</b>	<b>4.475</b>
	Δ.Δ.Μοσχοχωρίου	841	1.089
	Δ.Δ.Βαρδάτων	480	444
	Δ.Δ.Γοργοποτάμου (Αλεποσπίτων)	472	444
	Δ.Δ.Δαμάστας	549	501
	Δ.Δ.Δελφίνου	109	122
	Δ.Δ.Δύο Βουνών	191	191
	Δ.Δ.Ελευθεροχωρίου	184	120
	Δ.Δ.Ηρακλείας	612	442
	Δ.Δ.Κουμαρισίου	95	145
	Δ.Δ.Νέου Κρικέλλου	585	661
	Δ.Δ.Οίτης	392	316
<b>ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΟΥΣΙΩΝ</b>		<b>4.326</b>	<b>3.878</b>
	Δ.Δ.Λιβανατών	3.023	2.725
	Δ.Δ.Αρκίσσας	1.135	913
	Δ.Δ.Γουλεμίου	168	240
<b>ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ</b>		<b>5.692</b>	<b>6.289</b>
	Δ.Δ.Δομοκού	1.556	1.939
	Δ.Δ.Αχλαδέας	92	108
	Δ.Δ.Βουζίου	163	185
	Δ.Δ.Γερακλίου	81	91

	Δ.Δ.Καρυών	318	325
	Δ.Δ.Λεύκας	325	236
	Δ.Δ.Μακρολιβάδου	205	258
	Δ.Δ.Μαντασιάς	336	411
	Δ.Δ.Μελιταίας	304	390
	Δ.Δ.Νέας Μακρίσης	144	147
	Δ.Δ.Νεοχωρίου	193	159
	Δ.Δ.Παλαμά	359	419
	Δ.Δ.Πετρωτού	480	585
	Δ.Δ.Πολυδενδρίου	100	102
	Δ.Δ.Πουρναρίου	522	474
	Δ.Δ.Φυλιαδόνος	514	460
<b>ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΤΕΙΑΣ</b>		<b>4.000</b>	<b>4.184</b>
	Δ.Δ.Ελάτειας	2.470	2.524
	Δ.Δ.Ζελίου	910	1.033
	Δ.Δ.Λευκοχωρίου	208	223
	Δ.Δ.Παναγίτσας	219	186
	Δ.Δ.Σφάκας	193	218
<b>ΔΗΜΟΣ ΕΧΙΝΑΙΩΝ</b>		<b>4.518</b>	<b>4.544</b>
	Δ.Δ.Ραχών	1.361	1.337
	Δ.Δ.Αχινού	999	792
	Δ.Δ.Αχλαδίου	381	308
	Δ.Δ.Καραβομούλου	726	707
	Δ.Δ.Παλαιοκερασέας	424	463
	Δ.Δ.Σπαρτιάς	627	937
<b>ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ</b>		<b>4.705</b>	<b>4.264</b>
	Δ.Δ.Νέου Μοναστηρίου	1.427	1.254
	Δ.Δ.Αγραπιδιάς	215	234
	Δ.Δ.Βαρδαλής	405	453
	Δ.Δ.Βελεσιωτών	589	400
	Δ.Δ.Γαβρακίων	259	267
	Δ.Δ.Εκκάρας	1.006	946
	Δ.Δ.Θαυμακού	417	297
	Δ.Δ.Σοφιάδας	387	413
<b>ΔΗΜΟΣ ΚΑΜΕΝΩΝ ΒΟΥΡΑΩΝ</b>		<b>5.064</b>	<b>4.800</b>
	Δ.Δ.Καμένων Βούρλων	2.848	2.469

	Δ.Δ.Καινούργιου	1.384	1.278
	Δ.Δ.Ρεγκνίου	832	1.053
<b>ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ</b>		<b>3.034</b>	<b>2.628</b>
	Δ.Δ.Λειανοκλαδίου	1.335	1.212
	Δ.Δ.Αμουρίου	379	333
	Δ.Δ.Ζηλευτού	427	355
	Δ.Δ.Μοσχοκαρυάς	320	230
	Δ.Δ.Στίρφακας	573	498
<b>ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ</b>		<b>7.132</b>	<b>7.267</b>
	Δ.Δ.Μακρακώμης	2.226	2.717
	Δ.Δ.Αρχανίου	538	445
	Δ.Δ.Ασβεστίου	150	94
	Δ.Δ.Γιαννιτσούς	454	488
	Δ.Δ.Γραμμένης	368	404
	Δ.Δ.Καστρίου	690	625
	Δ.Δ.Λιτοσέλου	103	85
	Δ.Δ.Μάκρης	500	493
	Δ.Δ.Παλαιάς Γιαννιτσούς	306	199
	Δ.Δ.Παππά (τ.Μεσοχωρίου Μακρακώμης)	162	135
	Δ.Δ.Πλατυστόμου	402	463
	Δ.Δ.Ροβολιαρίου	398	268
	Δ.Δ.Τριλόφου	311	214
	Δ.Δ.Τσούκκας	524	637
<b>ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΣΙΝΗΣ</b>		<b>5.404</b>	<b>5.174</b>
	Δ.Δ.Μαλεσίνης	5.179	4.956
	Δ.Δ.Προσκονά	225	218
<b>ΔΗΜΟΣ ΜΩΛΟΥ</b>		<b>6.668</b>	<b>6.454</b>
	Δ.Δ.Μώλου	3.203	3.003
	Δ.Δ.Αγίας Τριάδος	335	357
	Δ.Δ.Αγίου Σεραφείμ	1.039	957
	Δ.Δ.Αγίου Χαραλάμπους	195	167
	Δ.Δ.Ανάβρας	178	158
	Δ.Δ.Καλλιδρόμου	225	241
	Δ.Δ.Κομίνης	369	481
	Δ.Δ.Μενδενίτσης	595	510
	Δ.Δ.Σκαρφείας	529	580
<b>ΔΗΜΟΣ</b>		<b>4.396</b>	<b>4.482</b>

<b>ΞΥΝΙΑΔΟΣ</b>			
	Δ.Δ.Ομβριακής	1.551	1.758
	Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Δομοκού	380	217
	Δ.Δ.Αγίου Στεφάνου	308	338
	Δ.Δ.Κορομηλέας	301	264
	Δ.Δ.Μακρυρράχης	470	508
	Δ.Δ.Ξυνιάδος	631	593
	Δ.Δ.Παναγίας	216	208
	Δ.Δ.Περιβολίου Δομοκού	539	596
<b>ΔΗΜΟΣ ΟΠΟΥΝΤΙΩΝ</b>		<b>4.514</b>	<b>4.326</b>
	Δ.Δ.Μαρτίνου	3.019	2.917
	Δ.Δ.Λαρόμνης	1.495	1.409
<b>ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΑΣΓΙΑΣ</b>		<b>3.310</b>	<b>3.171</b>
	Δ.Δ.Πελασγίας	1.857	1.800
	Δ.Δ.Βαθυκοΐλου	334	221
	Δ.Δ.Γλύφας	691	644
	Δ.Δ.Μύλων	428	506
<b>ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΡΧΕΙΑΔΟΣ</b>		<b>10.594</b>	<b>8.573</b>
	Δ.Δ.Σπερχειάδος	2.875	2.957
	Δ.Δ.Αγίου Σώστου	409	330
	Δ.Δ.Ανατολής	236	106
	Δ.Δ.Αργυρίων	403	175
	Δ.Δ.Γαρδικίου	561	478
	Δ.Δ.Καλλιθέας Σπερχειάδος	511	427
	Δ.Δ.Καμπιών	186	158
	Δ.Δ.Καναλίων	311	181
	Δ.Δ.Κλωνίου	462	337
	Δ.Δ.Κολοκυθιάς	335	156
	Δ.Δ.Κυριακοχωρίου	387	247
	Δ.Δ.Λευκάδος	833	492
	Δ.Δ.Μαρμάρων	443	246
	Δ.Δ.Μεσοποταμιάς	474	478
	Δ.Δ.Νικολιτσίου	64	57
	Δ.Δ.Παλαιοβράχας	576	469
	Δ.Δ.Παλαιοχωρίου Τυμφρηστού	162	219
	Δ.Δ.Περιβολίου Φθιώτιδος	151	91

	Δ.Δ.Πιτσιού	164	108
	Δ.Δ.Πλατάνου	102	114
	Δ.Δ.Πουγκακίων	245	253
	Δ.Δ.Φτέρης	704	494
<b>ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΟΣ</b>		<b>6.858</b>	<b>6.621</b>
	Δ.Δ.Στυλίδος	5.339	5.088
	Δ.Δ.Αγίας Μαρίνης Φθιώτιδος	393	377
	Δ.Δ.Ανόδρου	233	222
	Δ.Δ.Αυλακίου	595	634
	Δ.Δ.Λογγιτσιού	150	102
	Δ.Δ.Νεράιδας	148	198
<b>ΔΗΜΟΣ ΤΙΘΟΡΕΑΣ</b>		<b>4.759</b>	<b>4.902</b>
	Δ.Δ.Κάτω Τιθορέας	2.770	2.813
	Δ.Δ.Αγίας Μαρίνης	327	351
	Δ.Δ.Αγίας Παρασκευής	251	268
	Δ.Δ.Μοδίου	510	465
	Δ.Δ.Τιθορέας	901	1.005
<b>ΔΗΜΟΣ ΥΠΑΤΗΣ</b>		<b>6.855</b>	<b>6.795</b>
	Δ.Δ.Υπάτης	849	1.037
	Δ.Δ.Αργυροχωρίου	348	347
	Δ.Δ.Βασιλικών	313	201
	Δ.Δ.Δάφνης	188	99
	Δ.Δ.Καστανέας	345	218
	Δ.Δ.Κομποτάδων	718	631
	Δ.Δ.Λαδικούς	346	379
	Δ.Δ.Λουτρών Υπάτης	835	1.140
	Δ.Δ.Λυχνού	307	322
	Δ.Δ.Μεξιατών	793	772
	Δ.Δ.Μεσοχωρίου Υπάτης	167	129
	Δ.Δ.Νεοχωρίου Υπάτης	205	111
	Δ.Δ.Περιστερίου	217	131
	Δ.Δ.Πύργου	254	265
	Δ.Δ.Ροδωνιάς	629	710
	Δ.Δ.Συκά Υπάτης	341	303
	Κ.Δ.Παύλιανης	574	518
	Κ.Δ.Τυμφρηστού	566	601



Ο Νομός Φθιώτιδος αποτελείται από είκοσι τρεις Δήμους, του καθενός από τους οποίους ο πληθυσμός, γενικά, διαφέρει ελάχιστα. Από τον πίνακα που αναλύουμε, γίνεται αντιληπτό ότι στους περισσότερους δήμους, από το 1991 έως το 2001, παρατηρείται γενική αύξηση πληθυσμού, με εξαίρεση τους πέντε Δήμους Δομοκού, Ελάτειας, Μακρακώμης, Ξυνιάδος και Τιθορέας.

Από το σύνολο των Δήμων, σε δεκαπέντε μόνο από αυτούς έγινε αύξηση πληθυσμού στην έδρα τους. Έτσι, οι πρωτεύουσες των Δήμων Αταλάντης, Δομοκού, Ελάτειας, Μακρακώμης, Ξυνιάδος, Σπερχειάδας, Τιθορέας και Υπάτης εμφανίζουν μικρότερο πληθυσμό από εκείνον που διέθεταν πριν την εφαρμογή του Προγράμματος «Καποδίστριας Ι». Σε τέσσερις Δήμους του Νομού Φθιώτιδος δεν προέκυψε καμία μείωση πληθυσμού των Δημοτικών Διαμερισμάτων για τη περίοδο 1991 έως 2001. Οι προαναφερόμενοι Δήμοι είναι οι Αγίου Κων/νου, Λειανοκλαδίου, Μαλεσίνας και Οπουντίων.

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», όσον αφορά το Νομό Φθιώτιδας, οι δήμοι θα μειωθούν σε επτά, αντικαθιστώντας τους εικοσιπέντε που υπάρχουν σήμερα. Συνεπώς, οι νέες συνενώσεις έχουν ως εξής:

1. Δήμος Αμφίκλειας - Ελάτειας με έδρα την Κάτω Τιθορέα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμφίκλειας β. Ελάτειας και γ. Τιθορέας, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Λοκρών με έδρα την Αταλάντη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αταλάντης β. Δαφνουσίων γ. Οπουντίων και δ. Μαλεσίνης, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Δομοκού με έδρα το Δομοκό αποτελούμενος από τους δήμους α. Δομοκού β. Θεσσαλιώτιδος και γ. Ξυνιάδος, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Μάλου-Αγίου Κωνσταντίνου με έδρα τα Καμένα Βούρλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Κωνσταντίνου β. Καμένων Βούρλων και γ. Μάλου, οι οποίοι καταργούνται.
5. Δήμος Στυλίδας με έδρα τη Στυλίδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Εχιναίων β. Πελασγίας και γ. Στυλίδος, οι οποίοι καταργούνται.
6. Δήμος Λαμιέων με έδρα τη Λαμία αποτελούμενος από τους δήμους α. Γοργοποτάμου β. Λαμιέων γ. Λειανοκλαδίου δ. Υπάτης και την κοινότητα Παύλιανης, οι οποίοι καταργούνται.
7. Δήμος Μακρακώμης με έδρα τη Σπερχειάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Γεωργίου Τυμφρηστού β. Μακρακώμης γ. Σπερχειάδος και την κοινότητα Τυμφρηστού, οι οποίοι καταργούνται.

Επομένως, θα γίνει διεύρυνση του δήμου Στυλίδας μέσω του νέου προγράμματος που αναμένεται να ισχύσει μετά τις εκλογές που θα διεξαχθούν το Νοέμβριο του 2010. Ο δήμος Στυλίδας θα αποτελείται πλέον - εκτός από τα ήδη υπάρχοντα δημοτικά του διαμερίσματα - και από τους δήμους Ραχών και Πελασγίας. Την έδρα του δήμου θα αποτελεί η πόλη της Στυλίδας, όπως ισχύει και σήμερα. Μετά από τη συνένωση αυτή, ο διευρυμένος πλέον δήμος Στυλίδας, θα αποτελεί τον δήμο Ανατολικής Φθιώτιδας.

Θα ήταν σημαντική παράλειψη, εάν δεν αναφέρουμε το βασικό μειονέκτημα που θα προκύψει όταν εφαρμοστεί το νέο πρόγραμμα συνενώσεων στο δήμο Στυλίδας. Οι δύο δήμοι, οι οποίοι αναμένεται να προσαρτηθούν απέχουν αρκετά χιλιόμετρα από την έδρα του δήμου και πρόκειται για αρκετά μεγάλους σε έκταση δήμους. Τούτο συνεπάγεται αρκετές επιπλέον αρμοδιότητες για το δήμο Στυλίδας, οι οποίες έχουν ανάγκη από πολύ περισσότερους πόρους προκειμένου να υλοποιηθούν.

<sup>88</sup>Βλ. Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, Απογραφές πληθυσμού 2001 και 1991

Μέχρι σήμερα, η κεντρική εξουσία έχει δείξει, τουλάχιστον για το δήμο Στυλίδας ότι δεν είναι διατεθειμένη να αποδώσει τους πόρους που ουσιαστικά του ανήκουν. Αν λοιπόν είναι σήμερα δύσκολο και κάποιες φορές αδύνατο να φέρει ο δήμος σε πέρας τις αρμοδιότητές του, πώς είναι δυνατό να καταφέρει κάτι τέτοιο με επιπλέον αρμοδιότητες! Το πιο πιθανό είναι ο δήμος να βρεθεί σε αδιέξοδο.

Συνεπώς, για να πετύχει ένα τόσο μεγάλο βήμα, όπως είναι η ύπαρξη μεγαλύτερου δήμου, θα πρέπει να υπάρχει απόλυτη οικονομική στήριξη από το κράτος. Ας μη ξεχνάμε ότι όλη η περιοχή χρειάζεται πολλά ακόμη για να αναβαθμιστεί σε ικανοποιητικό επίπεδο. Για να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν περισσότερα έργα και φυσικά να προσληφθεί περισσότερο προσωπικό, ώστε να καλύψει τις θέσεις που έχει ανάγκη ο δήμος. Εάν το παραπάνω είναι εφικτό, τότε η συνένωση με τους δήμους Ραχών και Πελασγίας ίσως και να έφερνε εν τέλει θετικά αποτελέσματα. Άλλωστε, οι τρεις δήμοι πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για να συνενωθούν.

Σύμφωνα με τη δήμαρχο του δήμου Στυλίδας, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» είναι ένα σύγχρονο εργαλείο ανάπτυξης, αποκέντρωσης και συμμετοχής. Πιο συγκεκριμένα, η χώρα έχει ανάγκη από ένα κράτος που να λειτουργεί με ολοκληρωμένο σχεδιασμό, χωρίς αποσπασματικές προσεγγίσεις, με αποκεντρωμένα όργανα, εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες.

Επίσης, είναι απαραίτητη η σαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων ώστε να είναι ξεκάθαρο σε κάθε πολίτη, ποιος είναι αρμόδιος για κάθε θέμα που τον απασχολεί και τι πρέπει να κάνει ώστε να εξυπηρετείται. Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι κοντά στο πολίτη, να ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της συμμετοχής, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιοκρατίας, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας. Με το νέο πρόγραμμα η τοπική αυτοδιοίκηση θα έχει ένα σημαντικό εργαλείο για να πετύχει τα παραπάνω. Τούτο συνεπάγεται ότι εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από το πόσο καλά θα αξιοποιηθούν οι νέες δυνατότητες από τους Ο.Τ.Α., προκειμένου να πετύχει το νέο εγχείρημα.

#### ***4.4. Η κατάσταση του δήμου Στυλίδας σήμερα***

Ο δήμος Στυλίδας, μετά τη συνένωση που πραγματοποιήθηκε το 1996, αποκτά περισσότερες αρμοδιότητες. Τούτο σημαίνει ότι έχει να αντιμετωπίσει, εκτός από τις ανάγκες που διέθετε ως αυτόνομος δήμος, τις ανάγκες των κοινοτήτων που εντάχθηκαν σε αυτόν μετά τη συνένωση. Το έτος 2008, υλοποιήθηκαν ποικίλα έργα σε όλο το δήμο.

Πιο συγκεκριμένα, το 2008 τα έργα που προγραμματίστηκαν και τελικά κατόρθωσαν να υλοποιηθούν, αφορούσαν την ανάπλαση και διαμόρφωση των πλατειών, καθώς και άλλων κοινόχρηστων χώρων της πλειοψηφίας των δημοτικών διαμερισμάτων. Στη Νεράιδα, όπου έγινε η αποκατάσταση της πλατείας, δαπανήθηκαν 12.018 €, ενώ για τη διαμόρφωση των εισόδων της Αγίας Μαρίνας χρειάστηκαν 20.403 €. Στα δημοτικά διαμερίσματα Λογγιτσίου, Αυλακίου και Αγίας Μαρίνας πραγματοποιήθηκε ανάπλαση των πλατειών, που κόστισε συνολικά 221.070 €. Από αυτά, τα 112.750 € αφορούσαν αποκλειστικά το δημοτικό διαμέρισμα της Αγίας Μαρίνας.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι τόσο στην έδρα του δήμου, όσο και στο δημοτικό διαμέρισμα Ανυδρου δεν υλοποιήθηκε κανένα έργο. Ωστόσο, τα έργα που δεν κατάφεραν να γίνουν, ενώ είχαν προγραμματιστεί, αφορούσαν την ανάπλαση της κεντρικής πλατείας Στυλίδας και της πλατείας εθνικής αντίστασης, καθώς και ανακατασκευή του πρώην κοινοτικού καταστήματος Αγίας Μαρίνας και κατασκευή γηπέδου ποδοσφαίρου στο δημοτικό διαμέρισμα Αυλακίου.

Στον τομέα της ύδρευσης και άρδευσης προγραμματίστηκαν τα περισσότερα έργα, αφού αποτελεί ένα από τα κυριότερα προβλήματα ολόκληρης της περιοχής. Από τα έργα αυτά, τα περισσότερα έχουν ολοκληρωθεί, ενώ εκείνα που αφορούσαν την αξιοποίηση γεωτρήσεων – μεταφορά νερού στο δυτικό τομέα της Στυλίδας δεν έχουν πραγματοποιηθεί.

Στα έργα που αφορούσαν την ύδρευση-άρδευση και βρήκαν εφαρμογή, συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων η συντήρηση εξωτερικού δικτύου ύδρευσης και υδρευτικών γεωτρήσεων, η αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης, τοποθέτηση βανών καθαρισμού εσωτερικού δικτύου ύδρευσης, η διάνοιξη αρδευτικού δικτύου και οι συνδέσεις παροχών ύδρευσης. Τα έργα αυτά αφορούσαν την έδρα του δήμου.

Ωστόσο, την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκαν έργα που αφορούσαν όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου και αναφέρονται παρακάτω. Στο Ανυδρο ολοκληρώθηκε η αντικατάσταση των δικτύων ύδρευσης και η σύνδεση παροχών, ενώ έγινε επέκταση του δικτύου ύδρευσης με τοποθέτηση πυροσβεστικών κρουνών και κατασκευάστηκαν φρεάτια ύδρευσης. Στο Λογγίτσι κατασκευάστηκαν φρεάτια ύδρευσης, έχοντας ως αποτέλεσμα την πλήρη σύνδεση στο δημοτικό διαμέρισμα. Στην ίδια περιοχή, η οποία αξίζει να σημειωθεί ότι θεωρείται η πιο υποβαθμισμένη όλων, έγινε αξιοποίηση υδρευτικής γεώτρησης για μεταφορά νερού στη δεξαμενή του συγκεκριμένου δημοτικού διαμερίσματος. Στην Αγία Μαρίνα δόθηκε έμφαση στην αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης, ενώ στις πηγές της Νεράιδας πραγματοποιήθηκε περίφραξη και καθαρισμός τους.

Ακόμη, στο δήμο Στυλίδας επισκευάστηκαν οι βάνες των γεωτρήσεων και έγινε καθαρισμός και συντήρηση των αρδευτικών αυλάκων. Στα εξαρτήματα ύδρευσης και άρδευσης, καθώς και στις αρδευτικές γεωτρήσεις έγινε η απαραίτητη συντήρηση και πραγματοποιήθηκε καθαρισμός σε όλες τις δεξαμενές ύδρευσης.

Σχετικά με το σύστημα αποχέτευσης του δήμου Στυλίδας, ελάχιστα έργα κατόρθωσαν να υλοποιηθούν από εκείνα που είχαν αρχικά προγραμματιστεί. Αυτά τα έργα είναι η κατασκευή αγωγού ομβρίων στο δημοτικό διαμέρισμα Νεράιδας και στην έδρα του δήμου, η μετατόπιση αγωγού αποχέτευσης στο πάρκο Στυλίδας και σωστικές αρχαιολογικές έρευνες στα πλαίσια του έργου «Αποχέτευση Στυλίδας». Στα σχέδια του δήμου ήταν, επίσης, το αποχετευτικό σύστημα Αυλακίου και Αγίας Μαρίνας καθώς και άλλα παρόμοια έργα στην έδρα του δήμου. Ωστόσο, δεν δόθηκαν στον δήμο οι απαραίτητες πιστώσεις για την υλοποίηση των υπόλοιπων έργων.

Νέα έργα υπήρξαν την ίδια περίοδο στον τομέα των σχολείων, με σημαντικότερο την συντήρηση του πρώτου δημοτικού σχολείου Στυλίδας, το οποίο χρόνια τώρα ήταν στα σχέδια του δήμου. Στο γυμνάσιο της έδρας του δήμου πραγματοποιήθηκε επίσης μόνωση του δώματος με ασφαλική μεμβράνη, ενώ έγινε διαμόρφωση των γραφείων και αιθουσών, τόσο του γυμνασίου, όσο και του λυκείου Στυλίδας. Στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, των παραπάνω σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έγινε συντήρηση, όπως ακριβώς συνέβηκε με τα προαύλια όλων των σχολείων της έδρας του δήμου.

Εκτός από τα παραπάνω, ο δήμος Στυλίδας προχώρησε στην επισκευή και συντήρηση του δεύτερου δημοτικού σχολείου και του νηπιαγωγείου Στυλίδας και στην αποκατάσταση κι επισκευή του δημοτικού σχολείου Νεράιδας.

Σε εξέλιξη βρίσκονται η στεγανοποίηση της στέγης του λυκείου Στυλίδας και η

διαμόρφωση δρόμου πρόσβασης προς το πρώτο δημοτικό σχολείο Στυλίδας, καθώς και τακτοποίηση των ομβρίων.

Παρόλο που προβλέπονταν έργα, συντήρησης κυρίως, στα δημοτικά σχολεία των δημοτικών διαμερισμάτων Αγίας Μαρίνας, Αυλακίου, Ανύδρου, ωστόσο κανένα από αυτά δε τέθηκε σε εφαρμογή. Στο Λογγίτσι δεν αναφέρθηκε κανένα έργο που να αφορά σχολικές εγκαταστάσεις, διότι οι κάτοικοι που έχουν απομείνει εκεί είναι άνθρωποι τρίτης ηλικίας, καθώς πρόκειται για εξαιρετικά απομακρυσμένη και δύσβατη περιοχή.

Αναφορικά με τα οικοδομικά έργα που ολοκλήρωσε ο δήμος, πρόκειται για τις συντηρήσεις που έγιναν στα κοινοτικά γραφεία των δημοτικών διαμερισμάτων Αυλακίου, Ανύδρου, Λογγιτίου και συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του δημαρχείου. Στη Στυλίδα ολοκληρώθηκε, επίσης, η κατασκευή του κτιρίου ΚΑΠΗ. Στη Νεράιδα πραγματοποιήθηκε η συντήρηση του δημοτικού καταστήματος και του περιβάλλοντα χώρου. Σε εξέλιξη βρίσκεται η κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου στην έδρα του δήμου, ενώ η πρόβλεψη για τη συντήρηση της νεοκλασικής αίθουσας Ο.Σ.Ε τελικά καταργήθηκε.

Τα ηλεκτρομηχανολογικά έργα που πραγματοποιήθηκαν αυτή τη περίοδο στο δήμο Στυλίδας, αφορούσαν τη κατασκευή ηλεκτρικής εγκατάστασης και φωτισμού για τη δημοτική αγορά, καθώς και τη συντήρηση ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων στην Στυλίδα. Στο δημοτικό διαμέρισμα Αγίας Μαρίνας κατασκευάστηκε ηλεκτρική εγκατάσταση εισόδου, ενώ η έλλειψη ηλεκτροφωτισμού του δημοτικού διαμερίσματος αντιμετωπίστηκε με την τοποθέτηση ηλεκτροφωτισμού, τόσο στην πλατεία της Αγίας Μαρίνας, όσο και σε άλλες περιοχές της.

Το δημοτικό διαμέρισμα Λογγιτίου, το οποίο αντιμετωπίζει βασικές ελλείψεις και ανάγκες, εξοπλίστηκε με αντλητικό συγκρότημα υδρευτικής γεώτρησης. Στη πλατεία Αυλακίου τοποθετείται ηλεκτροφωτισμός, ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται η αποκατάσταση κι επέκταση του ηλεκτροφωτισμού του πάρκου της έδρας του δήμου και η συντήρηση του σιντριβανιού του δημαρχείου.

Στον τομέα των ηλεκτρομηχανολογικών έργων εμφανίζονται έργα, τα οποία δε ξεκίνησαν να πραγματοποιούνται ποτέ. Πρόκειται για τη συντήρηση του δικτύου ψύξης και θέρμανσης των Δημοτικών κτιρίων, την επέκταση του ηλεκτροφωτισμού της ανατολικής εισόδου της έδρας του δήμου και τον εξοπλισμό φρεατίων του δικτύου αποχέτευσης.

Στα πλαίσια του δήμου πραγματοποιήθηκαν και ειδικά έργα που αφορούσαν κυρίως συντηρήσεις κι επισκευές σε διάφορους τομείς. Η έργα περιλαμβάνουν συντήρηση κι επισκευή ρείθρων, απόφραξη φρεατίων ομβρίων, συντήρηση της αναδασωτέας έκτασης στη περιοχή «σπηλιά» της έδρας του δήμου και συντήρηση του βιολογικού καθαρισμού στις εργατικές κατοικίες της Στυλίδας.

Το έτος αυτό υλοποιήθηκε ο καθαρισμός του παλαιού σκουπιδότοπου, όλων των κοινόχρηστων χώρων του δήμου, ενώ στα πλαίσια των εκδηλώσεων της «Ναυτικής Εβδομάδας», υπήρξε ηχητική κάλυψη αξίας 8.500€. Στα ειδικά έργα περιλαμβάνεται και η ταφή των απορριμμάτων του δήμου.

Επιπλέον, ο δήμος Στυλίδας μερίμνησε ακόμη και για την αναβάθμιση και το καθαρισμό των ακτών ολόκληρης της περιφέρειας που ανήκει στην αρμοδιότητά του. Στον αλιευτικό λιμένα Αγίας Μαρίνας έγιναν έργα εκσυγχρονισμού, ενώ συντηρήθηκαν και διαμορφώθηκαν όλα τα πάρκα της Στυλίδας. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι στο δήμο αναπτύχθηκε Ευζωνικό Δίκτυο τοπικής πρόσβασης.

Εν συνεχεία, ακόμη και στον τομέα που αναλύουμε προβάλλονται προγραμματισμένα έργα, τα οποία δεν υλοποιήθηκαν. Ο λόγος γίνεται για τις συντηρήσεις Ραδιοδικτύων, την τοποθέτηση ξυλοκατασκευών και διαμόρφωση χώρων αναψυχής και την περίφραξη και δενδροφύτευση σε περιοχές του δημοτικού

διαμερίσματος Νεράιδας.

Επιπροσθέτως, στα σχέδια του δήμου συμπεριλαμβάνονταν η αποκατάσταση χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, ο καθαρισμός της αντιπλημμυρικής τάφρου και η διαμόρφωση πεζοδρομίων. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα έργα αυτά αφορούσαν την έδρα του δήμου και όχι τα δημοτικά του διαμερίσματα.

Σχετικά με τα έργα που περιλαμβάνονταν στην οδοποιία του δήμου, θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρότι ήταν ελάχιστα σε αριθμό, αφορούσαν κυρίως το Λογγίτσι. Το συγκεκριμένο δημοτικό διαμέρισμα αποτελεί την πιο απομονωμένη κι εξαιρετικά δύσβατη περιοχή του δήμου. Κάθε χρόνο ελάχιστοι επισκέπτες καταφθάνουν στο Λογγίτσι, ενώ η παραμονή τους σε αυτό περιορίζεται σε ελάχιστο αριθμό ημερών, αφού υπάρχουν βασικές ελλείψεις στην περιοχή, πέρα του ότι η πρόσβαση σε αυτό είναι δύσκολη.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω, ο δήμος Στυλίδας, όσον αφορά στα θέματα οδοποιίας, έδωσε περισσότερη έμφαση στην αποκατάσταση της τσιμεντόστρωσης και ασφαλτόστρωσης της δημοτικής οδού Στυλίδας – Λογγιτσίου. Ο δήμος Στυλίδας δε περιορίστηκε μόνο στη κατασκευή του παραπάνω δρόμου, καθώς όλοι οι οδοί του παραπάνω δημοτικού διαμερίσματος δεν είχαν ούτε καν τσιμέντο. Έτσι, τη περίοδο αυτή ο δήμος ασχολήθηκε με την αποκατάσταση όλων των οδών του Λογγιτσίου, συμβάλλοντας σημαντικά στην αναβάθμιση του δημοτικού διαμερίσματος.

Επιπροσθέτως, υλοποιήθηκε η ασφαλτόστρωση της οδού που συνδέει τη Στυλίδα με το δημοτικό διαμέρισμα Ανύδρου. Στο Ανύδρο δεν παρατηρήθηκε καμία άλλη ενέργεια, στο θέμα που αφορά την οδοποιία, την περίοδο αυτή, παρόλο που η περιοχή εκείνη παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα οδοποιίας.

Στη Νεράιδα, που αποτελεί επίσης ορεινή και σχετικά δύσβατη περιοχή, ολοκληρώθηκε η τσιμεντόστρωση των περισσοτέρων, αν όχι όλων, των οδών. Επίσης, στο δημοτικό διαμέρισμα Αυλακίου κατασκευάστηκε τοιχίο αντιστήριξης, το οποίο ήταν απαραίτητο για την περιοχή, αν λάβει κανείς υπόψη τον τόπο όπου είναι οικοδομημένη. Στο εν λόγω δημοτικό διαμέρισμα υλοποιήθηκαν τσιμεντοστρώσεις των οδών, όπως ακριβώς συνέβηκε στα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα.

Έργα οδοποιίας πραγματοποιήθηκαν και στην έδρα του δήμου και συγκεκριμένα αφορούσαν στην κατασκευή και τσιμεντόστρωση του δρόμου πρόσβασης προς το Α δημοτικό σχολείο Στυλίδας, καθώς και άλλων οδών της πόλης. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν γενικές βελτιώσεις και συντηρήσεις στους δρόμους της Στυλίδας, ενώ ασφαλτοστρώθηκε κάθε οδός της περιοχής.

Από την άλλη πλευρά, ελάχιστα από τα έργα που είχαν προγραμματιστεί από τον δήμο δεν κατόρθωσαν τελικά να τεθούν σε εφαρμογή. Πρόκειται για έργα που σχετίζονταν με τα δημοτικά διαμερίσματα Νεράιδας και Ανύδρου, αλλά και με την έδρα του δήμου.

Το έτος 2008 προγραμματίστηκε η σύνταξη μελετών που θα σχετίζονταν με τον δήμο Στυλίδας στο σύνολό του. Εκείνες που τελικά ολοκληρώθηκαν αφορούσαν στη τοπογραφική μελέτη σύνταξης διαγραμμάτων των γηπέδων που ανήκουν στην ιδιοκτησία του δήμου Στυλίδας, στη σύνταξη τοπογραφικών διαγραμμάτων της περιοχής «Πευκάκια» της έδρας του δήμου, στη σύνταξη τοπογραφικών διαγραμμάτων συντεταγμένων τοποθέτησης ανεμογεννητριών στα διοικητικά όρια του δήμου Στυλίδας και στη σύνταξη λοιπών τοπογραφικών διαγραμμάτων γεωτρήσεων.

Επιπλέον μελέτες που συντάχθηκαν είναι εκείνες που αναφέρονται στα αλιευτικά λιμάνια Στυλίδας και Αγίας Μαρίνας και χαρακτηρίζονται ως μελέτες σκοπιμότητας. Άλλη μελέτη που πραγματοποιήθηκε αφορούσε την αξιοποίηση των περιστατικών αλσών. Στα πλαίσια αυτά, ολοκληρώθηκαν γεωφυσικές μελέτες που σχετίζονταν με τον δυτικό τομέα της Στυλίδας και με τις περιοχές Λογγιτσίου και Νεράιδας.

Εν συνεχεία, στις μελέτες του δήμου κατά το έτος 2008, εντάσσεται και η προγραμματική σύμβαση με τη Φθιωτική Αναπτυξιακή για την ανάθεση μελέτης «Ανάπλαση Κεντρικής Πλατείας Στυλίδας», καθώς και η μελέτη για το γενικό πολεοδομικό σχέδιο του δήμου. Οι μελέτες αυτές όμως δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.

Εκτός από τα παραπάνω, υπάρχουν κι άλλες μελέτες οι οποίες δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Πρόκειται για τη σύνταξη υδρογεωλογικών αναγνωριστικών και περιβαλλοντικών μελετών για την ανόρυξη υδρευτικών γεωτρήσεων και τη σύνταξη μελέτης για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου που φέρει τον τίτλο «Ανάπλαση – Κατασκευή της παραλιακής ζώνης του δημοτικού διαμερίσματος Αγίας Μαρίνας». Επιπλέον μελέτες που αναμένονται να ολοκληρωθούν είναι εκείνες που αφορούν στην ανάπλαση των πλατειών της έδρας του δήμου και στη διαμόρφωση και κατασκευή των δρόμων και πεζοδρομήσεων αυτής.

Εκτός από τα παραπάνω, χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη μελετών, οι οποίες παρά την τεράστια σημασία τους για τον δήμο, τελικά δε κατόρθωσαν να συνταχθούν. Ο λόγος γίνεται για τη γεωφυσική μελέτη του Ανατολικού τομέα της Στυλίδας, τη σύνταξη διαχειριστικής μελέτης του δημοτικού δάσους του Λογγιτίσιου, τη σύνταξη μελέτης που αφορά την αποκατάσταση ΧΑΔΑ και τη μελέτη κατασκευής του κόμβου στην είσοδο της πόλης.

Παρακάτω δίνονται οι πίνακες με τα έργα που έγιναν σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα του δήμου Στυλίδας. Με τον όρο απαιτούμενη πίστωση θα χαρακτηρίζονται οι οικονομικοί πόροι που είναι αναγκαίοι για την αποπεράτωση του έργου. Ως ποσό σύμβασης θα αποκαλούμε τα χρηματικά ποσά που δόθηκαν από το κράτος για να γίνει το έργο και συμπληρωματική απαιτούμενη πίστωση είναι τα χρήματα που διατέθηκαν από το δήμο.

Με αυτό τον τρόπο θα δούμε τα έργα που σχεδίαζε να πραγματοποιήσει ο Δήμος, σύμφωνα με τις ανάγκες που παρουσιάζονταν σε κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα, καθώς και τις προτεραιότητες που τελικά έθεσε με τους οικονομικούς πόρους που διέθετε. Με λίγα λόγια, ο Δήμος έπρεπε να επιλέξει ανάμεσα σε ποια από τα προγραμματισμένα έργα θα υλοποιήσει, ανάλογα με τα χρηματικά ποσά που του αποδόθηκαν από το κράτος. Έτσι, θα ανακαλύψουμε αν ο Δήμος διέθεσε αυτά τα ποσά σε έργα που αφορούσαν όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα, ανάλογα με τις μεγαλύτερες ανάγκες τους ή αν έδωσε βάση στην αναβάθμιση της - ήδη πιο αναβαθμισμένης από τα άλλα Δημοτικά Διαμερίσματα - έδρας του Δήμου, παραμελώντας τα βασικά προβλήματα των υπόλοιπων περιοχών του Δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Έργα Δ.Δ Αγίας Μαρίνας

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
<b>Κοινόχρηστα έργα</b>	182.670,00	133.152,61	8.103,26
Υδρευση - Άρδευση	9.999,14	9.799,16	200,84
Αποχέτευση	0,00	0,00	0,00
Σχολεία	0,00	0,00	0,00
Οικοδομικά έργα	0,00	0,00	0,00
Ηλεκτρομηχανολογικά έργα	24.092,80	20.561,92	1.647,08

Ειδικά έργα	210.000,00	178.358,00	31.642,00
Οδοποιία	0,00	0,00	0,00
<b>Σύνολο</b>	<b>426.761,94</b>	<b>341.871,69</b>	<b>41.593,18</b>

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Έργα Δ.Δ Λογγιτσίου

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
<b>Κοινόχρηστα έργα</b>	67.174,00	60.609,66	862,89
Υδρευση - Αρδευση	45.356	45.256,31	103,96
Αποχέτευση	0,00	0,00	0,00
Σχολεία	0,00	0,00	0,00
<b>Οικοδομικά έργα</b>	8.333,33	8.166,66	166,66
Ηλεκτρομηχανολογικά έργα	19.720,87	18.143,00	0,19
Ειδικά έργα	6.567,61	5.910,85	0,00
Οδοποιία	194.238,83	33.890,16	17.037,74
<b>Σύνολο</b>	<b>341.390,64</b>	<b>171.976,64</b>	<b>18.171,44</b>

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Έργα Δ.Δ Νεραΐδας

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
<b>Κοινόχρηστα έργα</b>	12.120,00	12.018,00	102,00
Υδρευση - Αρδευση	12.178,46	10.960,62	0,00
Αποχέτευση	6.562,26	6.234,00	0,00
Σχολεία	56.880,00	48.348,00	0,00
<b>Οικοδομικά έργα</b>	12.120,00	11.756,40	0,00

Ηλεκτρομηχ ανολογικά έργα	0,00	0,00	0,00
Ειδικά έργα	0,00	0,00	0,00
Οδοποιία	24.342,00	23.710,66	264,67
<b>Σύνολο</b>	<b>124.202,72</b>	<b>113.027,68</b>	<b>366,67</b>

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Έργα Δ.Δ Ανύδρου

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
Κοινόχρηστα έργα	0,00	0,00	0,00
Υδρευση - Άρδευση	90.266,79	87.134,66	3.983,36
Αποχέτευση	0,00	0,00	0,00
Σχολεία	0,00	0,00	0,00
Οικοδομικά έργα	8.333,33	8.166,66	166,66
Ηλεκτρομηχ ανολογικά έργα	0,00	0,00	0,00
Ειδικά έργα	0,00	0,00	0,00
Οδοποιία	0,00	0,00	0,00
<b>Σύνολο</b>	<b>98.600,12</b>	<b>95.301,32</b>	<b>4.150,02</b>

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Έργα Δ.Δ Αυλακίου

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
Κοινόχρηστα έργα	69.904,37	47.710,51	1.111,85
Υδρευση - Άρδευση	0,00	0,00	0,00
Αποχέτευση	0,00	0,00	0,00
Σχολεία	0,00	0,00	0,00
Οικοδομικά έργα	8.333,33	8.166,66	166,66



Ηλεκτρομηχανολογικά έργα	6.985	5.961,19	1.025,81
Ειδικά έργα	0,00	0,00	0,00
Οδοποιία	36.462,00	35.123,40	0,00
<b>Σύνολο</b>	<b>121.684,70</b>	<b>96961,76</b>	<b>2.304,32</b>

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Έργα Δ.Δ Στυλίδας

	Απαιτούμενη Πίστωση	Ποσό σύμβασης	Συμπληρωματική Απαιτούμενη Πίστωση
Κοινόχρηστα έργα	10.000	9.999,32	0,00
Υδρευση - Άρδευση	765.303,12	719.762,03	47.326,46
Αποχέτευση	3.079.385,55	1.684.068,1	312,55
Σχολεία	217.585,76	186.911,55	46.727,13
Οικοδομικά έργα	1.227.962,43	1.216.459,1	297.937,52
Ηλεκτρομηχανολογικά έργα	59.393,63	59.504,17	2.326,98
Ειδικά έργα	657.368,57	575.758,77	96.872,43
Οδοποιία	242.948,60	206.998,08	37.985,20
<b>Σύνολο</b>	<b>6.259.947,66</b>	<b>4.659.461,1</b>	<b>529.488,27</b>

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ 1» ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΤΥΛΙΔΑΣ

### 5.1. Οι απόψεις των αιρετών

Για να κατανοήσει κανείς σε μεγαλύτερο βαθμό, όλα όσα διαδραματίζονται στο δήμο Στυλίδας μετά τη συνένωση, θα πρέπει να συμπεριλάβουμε τις απόψεις των εκπροσώπων του δήμου. Ο λόγος γίνεται για τους αιρετούς, οι οποίοι αποφασίζουν κι εκτελούν τις αποφάσεις τους στο δήμο.

Σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο του δήμου Στυλίδας, ο οποίος είναι υπεύθυνος ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης, μηχανημάτων, αθλητισμού, αγροτικής και εσωτερικής οδοποιίας και για το κυκλοφοριακό, πολιτικής προστασίας και εκτάκτων αναγκών, οργάνωσης και λειτουργίας του Αθλητικού Οργανισμού, της Υπηρεσίας Τεχνικών Έργων και για τα προγράμματα ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΕΣ και ΥΠΕΠΘ, μετά τη συνένωση του 1997, ο δήμος Στυλίδας έχει να αντιμετωπίσει τις ανάγκες και τα προβλήματα πέντε ακόμη περιοχών. Το σημαντικότερο όμως απ' όλα είναι ότι τα μέρη αυτά παρουσιάζουν τεράστιες ελλείψεις, τις οποίες κλήθηκε να φέρει σε πέρας ο δήμος Στυλίδας, χωρίς όμως να διαθέτει τα κατάλληλα εφόδια για το σκοπό αυτό.

Το πρόγραμμα «Καποδίστριας» επέφερε πολλές αλλαγές στην τοπική αυτοδιοίκηση. Το σπουδαιότερο είναι ότι οι δήμοι έχουν αποκτήσει πια τις αρμοδιότητες που πρέπει να διαθέτουν κι έτσι είναι περισσότερο αυτόνομοι. Θεσμικά, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει τη θέση που της ταιριάζει, όμως για να γίνει αυτό πράξη, απαιτείται η ύπαρξη των απαιτούμενων οικονομικών πόρων.

Ο δήμος, ως όργανο που βρίσκεται περισσότερο από κάθε άλλο φορέα κοντά στα προβλήματα της εδαφικής του περιφέρειας κι ενώ έχει την αρμοδιότητα να τα αντιμετωπίσει, αδυνατεί να ενεργήσει όπως πρέπει, γιατί υπάρχει έλλειψη των απαραίτητων πόρων. Ο δήμος Στυλίδας παρουσιάζει καλύτερη οργάνωση απ' ότι παλιότερα. Αυτό όμως από μόνο του δεν είναι αρκετό.

Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι με τη συνένωση προσαρτήθηκαν στο δήμο Στυλίδας περιοχές, οι οποίες παρουσιάζουν σαφώς πιο σοβαρά προβλήματα από την έδρα του δήμου. Πώς είναι δυνατό να λαμβάνει ο δήμος τώρα, που περιλαμβάνει πέντε πρώην κοινότητες με τεράστιες βασικές ελλείψεις, σχεδόν τους ίδιους πόρους που λάμβανε όταν ήταν αυτόνομος δήμος. Με αυτό τον τρόπο, είναι αδύνατο να φέρει ο δήμος σε πέρας τις αρμοδιότητές του. Αυτό συνεπάγεται, όχι μόνο την ύπαρξη στασιμότητας όσον αφορά την ανάπτυξη της έδρας του δήμου, αλλά και την αδυναμία εκσυγχρονισμού των δημοτικών διαμερισμάτων.

Ο δήμος Στυλίδας καταρτίζει το τεχνικό του πρόγραμμα με συγκεκριμένη διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο, γίνεται κατά πρώτον μελέτη για την καταγραφή των αναπτυξιακών προβλημάτων και στη συνέχεια τίθενται στόχοι και προτεραιότητες.

Σχετικά με τα έργα που έχουν υλοποιηθεί στον δήμο, αυτά είναι αρκετά και σχετίζονται κυρίως με την αποχέτευση, ύδρευση – άρδευση και οδοποιία. Χαρακτηριστικό μειονέκτημα, όμως, για την ολοκλήρωση των έργων είναι η έλλειψη χρηματοδότησης από το κράτος. Αν και ο δήμος πραγματοποιεί διαρκώς μελέτες για την κατασκευή των απαραίτητων έργων στον δήμο, ωστόσο αυτά δεν είναι δυνατό να υλοποιηθούν χωρίς πόρους. Έτσι, έργα τα οποία χρίζουν τεράστιας σημασίας δεν υλοποιούνται, με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρό πρόβλημα ανάπτυξης στα δημοτικά διαμερίσματα.

Στο δήμο στυλίδας πραγματοποιούνται έργα σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα αναλογικά, αλλά, όπως είναι απόλυτο φυσικό λόγω της μεγαλύτερης έκτασης και των περισσότερων κατοίκων της, δίνεται περισσότερη έμφαση στην έδρα του δήμου. Βέβαια, τα τοπικά συμβούλια καταθέτουν αποφάσεις και αιτήματα τα οποία ο δήμος λαμβάνει σοβαρά υπόψη.

Από την άλλη πλευρά όμως, κυρίαρχο ρόλο στην αδυναμία του δήμου να φέρει σε πέρας όλες τις αρμοδιότητές του, διαδραματίζει η έλλειψη προσωπικού και κυρίως ειδικευμένου προσωπικού. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι το κράτος δε δίνει γενικότερα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης τη δυνατότητα πρόσληψης προσωπικού. Βέβαια, αυτό είναι αποτέλεσμα της άρνησης του κράτους να αποδώσει τους αναγκαίους πόρους για το σκοπό αυτό.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του αντιδημάρχου, στο δήμο Στυλίδας ίσχυσε εκείνο που ελέγχθη στη συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Ο λόγος γίνεται για το γεγονός ότι οι δήμοι, μετά την υπογραφή των συμβάσεων, είναι στο έλεος των εργολάβων. Τούτο είναι αποτέλεσμα της ανεπάρκειας τεχνικών υπηρεσιών στους δήμους.

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξαν πολλά αιτήματα για έργα στο δήμο, τα οποία δεν έτυχαν χρηματοδότησης. Από την πλευρά του ο δήμος, όμως, κατέθεσε μελέτες για την κατασκευή τους. Ο αντιδήμαρχος της Στυλίδας υποστηρίζει ότι οι αιρετοί του δήμου και ειδικά η δήμαρχος προσωπικά, αναγκάστηκε πολλές φορές να παρακαλέσει τους κρατικούς φορείς για την απόδοση των πόρων, που ουσιαστικά τους αναλογούσαν, αλλά τις περισσότερες φορές ούτε καν αυτή η ενέργεια του δήμου απέδωσε αποτέλεσμα.

Ο αντιδήμαρχος υποστηρίζει ότι υπήρξαν αρκετές φορές κατά τις οποίες οι ίδιοι οι αιρετοί αναγκάστηκαν να χρησιμοποιήσουν χρήματα δικά τους, προκειμένου να επιτευχθούν τα απαραίτητα έργα στο δήμο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από τα βασικά προβλήματα στο σύνολο του δήμου υπήρξε κατά πρώτον η οδοποιία, οι οποία ως επί το πλείστον έχει αντιμετωπιστεί μετά τη συνένωση. Το πρόβλημα αυτό κυριάρχησε στα άλλα δημοτικά διαμερίσματα και όχι τόσο στην έδρα του δήμου. Επομένως, τα έργα που αφορούσαν στην οδοποιία πραγματοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο στα άλλα δημοτικά διαμερίσματα.

Ένα από τα κυριότερα προβλήματα της περιοχής αποτέλεσε και το θέμα της ύδρευσης, το οποίο μετά τη συνένωση έχει αντιμετωπιστεί ως επί το πλείστον. Το μόνο βέβαιο είναι ότι εάν δεν είχε προηγηθεί η συνένωση, τα προβλήματα αυτά δεν θα είχαν αντιμετωπιστεί σχεδόν καθόλου.

Σήμερα ο δήμος Στυλίδας αντιμετωπίζει κάποιο άλλο σημαντικό πρόβλημα, το οποίο δεν υπήρχε σε τόσο μεγάλο βαθμό παλιότερα. Οι νέοι απομακρύνονται όλο και περισσότερο από το δήμο. Αυτό το φαινόμενο δε θα παρουσιαζόταν ποτέ, υποστηρίζει ο αντιδήμαρχος Στυλίδας, εάν υπήρχε λιγότερη ανεργία στην περιοχή. Ο δήμος αδυνατεί να αξιοποιήσει το ειδικευμένο προσωπικό που υφίσταται στο δήμο, λόγω έλλειψης πόρων.

Εκτός από τα παραπάνω, εάν ο δήμος διέθετε τα χρήματα που του αναλογούν,

θα κατάφερνε να δημιουργήσει περισσότερους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να απασχοληθούν οι νέοι ευχάριστα προκειμένου να παραμείνουν τόσο στα δημοτικά διαμερίσματα, όσο και στην έδρα του δήμου.

Κατά τον αντιδήμαρχο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμός, έχει τη δυνατότητα να αποφέρει αξιόλογα αποτελέσματα στην Ελλάδα. Εκείνο που χρειάζεται για να επιτευχθεί αυτό, είναι η συμπαράσταση και υποστήριξη του κράτους για την επίτευξη των στόχων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να επιτευχθεί η στελέχωση του δήμου με επιστημονικό, ειδικά ειδικευμένο προσωπικό. Με αυτό τον τρόπο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα καταφέρουν να αποφύγουν σημαντικά λάθη κι έτσι ίσως να εξοικονομήσουν περισσότερο χρόνο και χρήμα.

Εν συνεχεία, η διαδικασία για τη λειτουργία του δήμου θα πρέπει να απλοποιηθεί. Αυτό συνεπάγεται την έλλειψη γραφειοκρατίας, η οποία οδηγεί το δήμο σε άνευ λόγου καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων τους. Τα στελέχη του δήμου επιθυμούν πραγματικά να προσφέρουν ότι περισσότερο μπορούν, προκειμένου να επέλθει ανάπτυξη σε ολόκληρο το δήμο Στυλίδας. Οι ενέργειες του κράτους απέναντι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στα αιτήματά της εμποδίζουν σημαντικά την επίτευξη των στόχων της κι επομένως την ανάπτυξή της.

Ο αντιδήμαρχος του δήμου Στυλίδας διαθέτει θετική άποψη στην ιδέα της εφαρμογής του προγράμματος «Καποδίστριας 2», κατά την εφαρμογή του οποίου ο υπάρχον δήμος θα συνενωθεί με κάποιες ακόμη περιοχές της ανατολικής Φθιώτιδας. Τα μέρη αυτά, βέβαια, βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από την έδρα του δήμου.

Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή του προγράμματος αυτού είναι σίγουρα η απόδοση τόσων επιπλέον πόρων, όσων και των αρμοδιοτήτων που θα αποδοθούν με τη συνένωση. Αν κάτι τέτοιο δεν πραγματοποιηθεί, τότε η υφιστάμενη κατάσταση θα φτάσει στο απροχώρητο και ο δήμος δε θα καταφέρει σε καμία περίπτωση να γνωρίσει περαιτέρω ανάπτυξη.

Οι δήμοι και οι κοινότητες σήμερα είναι περισσότερο οργανωμένοι απ' ότι παλιότερα. Πρόκειται για τα λεγόμενα της αντιδημάρχου του δήμου Στυλίδας, η οποία είναι υπεύθυνη για την καθαριότητα της περιοχής. Οι αρμοδιότητές της βέβαια δε σταματούν εδώ, καθώς είναι αρμόδια για τα σχολεία, τα νηπιαγωγεία και τους παιδικούς σταθμούς του δήμου. Επίσης, είναι υπεύθυνη για οτιδήποτε αφορά τα ΚΑΠΗ και την υπηρεσία του νεκροταφείου. Στην αρμοδιότητά της ανήκουν και τα πολιτισμικά θέματα του νομού, καθώς και το νέο πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι».

Σύμφωνα με τα λεγόμενα της παραπάνω αντιδημάρχου, η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει σήμερα τεχνική και διοικητική οργάνωση η οποία παλιότερα δεν υπήρχε. Μετά τη συνένωση του 1997, ο δήμος Στυλίδας είναι σε θέση να παρέχει καλύτερες υπηρεσίες σε όλους τους πολίτες. Η ύπαρξη μεγαλύτερου δήμου οδήγησε στην καλύτερη οργάνωσή του.

Παρόλα αυτά, το μεγάλο ζήτημα που απασχολεί το δήμο Στυλίδας και το οποίο εμποδίζει την ελεύθερη δράση του δήμου, είναι οι έλλειψη πόρων. Το κράτος δεν αποδίδει στο δήμο τα χρήματα που του αναλογούν, με αποτέλεσμα αυτά να μην επαρκούν για την πραγματοποίηση των αρμοδιοτήτων του δήμου. Πρόκειται για ένα θέμα που απασχολεί μεγάλο αριθμό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι το αναφέρουν συχνά.

Χαρακτηριστικό του δήμου Στυλίδας έφτασε να αποτελεί πλέον η συχνή παρουσία των αντιπροσώπων του δήμου στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου να ικετέψουν, ώστε το κράτος να αποδώσει στον δήμο τα προβλεπόμενα από τους νόμους κονδύλια, ώστε να συνεχίσει να πραγματοποιεί το έργο του.

Σχετικά με το αναπτυξιακό πρόγραμμα κάθε δημοτικής αρχής, αυτό

κατατίθεται πριν η τελευταία εκλεγεί. Βάσει αυτού του προγράμματος πορεύεται ο δήμος και καταβάλλει προσπάθειες να φέρει σε πέρας τις αρμοδιότητές του και όσα έχει υποσχεθεί προεκλογικά στους πολίτες.

Έτσι, γίνονται τεχνικές μελέτες και τίθενται προτεραιότητες και στη συνέχεια ο δήμος προχωρά στην κατασκευή των έργων, εφόσον φυσικά επαρκούν οι πόροι που έχει στη διάθεσή του. Στη περίπτωση όπου οι πόροι δεν επαρκούν ή οι αρμόδιοι φορείς αρνούνται να χρηματοδοτήσουν κάποια έργα, ο δήμος προωθεί εκ των πραγμάτων, άλλα έργα ή απευθύνεται σε άλλο φορέα για τη χρηματοδότηση των έργων που έχει προγραμματίσει.

Έργα, τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί στο δήμο Στυλίδας και προέρχονται από κοινοτικά ή εθνικά προγράμματα είναι η αναβάθμιση της παραλίας «Καλόγηρος», που ανήκει στην έδρα του δήμου και η αποχέτευση του δήμου, μέρος της οποίας δεν έχει ολοκληρωθεί και θα τεθεί σε πρόγραμμα.

Η αντιδήμαρχος Στυλίδας υποστηρίζει ότι η στελέχωση του δήμου σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για τη διαχείριση των έργων. Κυρίως, βέβαια, ο λόγος γίνεται για την ύπαρξη ειδικευμένου προσωπικού, το οποίο ο δήμος έχει πολύ ανάγκη. Στην τεχνική υπηρεσία, επίσης, εργάζονται πολύ λίγα άτομα, τα οποία ίσως δε διαθέτουν απόλυτα τα απαραίτητα προσόντα, αλλά εργάζονται πραγματικά. Φυσικά, όσο δυναμικά και να εργάζονται, τα προβλήματα και οι υποχρεώσεις του δήμου είναι τεράστιες και αυτό και μόνο χρίζει απαραίτητη τη παρουσία πραγματικά ειδικευμένου προσωπικού στο δήμο.

Ο δήμος Στυλίδας, ανήκει στους δήμους εκείνους, που ασχολούνται περισσότερο με την ανάπτυξη των δημοτικών διαμερισμάτων του δήμου παρά με την έδρα αυτού. Τούτο συμβαίνει διότι τα πρώτα έχουν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα ανάπτυξης από την έδρα του δήμου. Επομένως, ο δήμος έδωσε εξαρχής περισσότερη έμφαση στις ανάγκες των δημοτικών διαμερισμάτων και λιγότερο ασχολήθηκε με τις ανάγκες της έδρας του δήμου.

Εν συνεχεία, η αντιδήμαρχος αναφέρει και τα κυριότερα προβλήματα που μαστίζουν την περιοχή. Πρόκειται για την οδό που οδηγεί στο δημοτικό διαμέρισμα Λογγιτίσιου. Η κατασκευή αυτού του έργου απασχόλησε στο παρελθόν, αλλά κι εξακολουθεί να απασχολεί το δήμο, αφού δεν κατόρθωσε ακόμη να ολοκληρωθεί. Το Λογγίτσι αποτελεί τη μοναδική περιοχή της Στυλίδας που δεν διαθέτει σε όλα της τα σημεία ασφαλτό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να είναι δύσβατη, τόσο για τους κατοίκους της, όσο και για τους επισκέπτες. Το αποτέλεσμα, βέβαια, είναι ελάχιστος κόσμος να επισκέπτεται την περιοχή τους θερινούς μήνες, οι οποίοι βέβαια είναι στη πλειοψηφία τους άνθρωποι τρίτης ηλικίας. Το χειμώνα, φυσικά, το Λογγίτσι είναι πλήρως ερημωμένο.

Τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου έχουν γενικά αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό και δεν έχουν σημαντικά προβλήματα, όπως αυτό που αναφέρθηκε για το Λογγίτσι. Ειδικά το δημοτικό διαμέρισμα Αγίας Μαρίας είναι η πιο αναπτυγμένη περιοχή από όλες, δεδομένου και του ότι αποτελεί μία από τις βασικότερες παραλίες του νομού.

Είναι βασικό να αναφέρουμε ότι μετά τη συνένωση του 1997 πραγματοποιήθηκαν σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου γεωτρήσεις και το πρόβλημα του ηλεκτροφωτισμού, που απασχολούσε χρόνια ολόκληρα τους κατοίκους, είναι πλέον παρελθόν. Οι περιοχές της Νεράιδας, του Ανύδρου και του Λογγιτίσιου αποτελούν τις πιο δύσβατες περιοχές του δήμου. Αν και έχουν υλοποιηθεί αρκετά έργα στις περιοχές αυτές, ωστόσο δεν κατόρθωσαν ακόμη να συναντήσουν την ανάπτυξη που επιθυμεί να επιφέρει ο δήμος.

Από εδώ και πέρα κι εδώ και δύο έτη έχει ξεκινήσει ο δήμος να δίνει

περισσότερη έμφαση στην αναβάθμιση της έδρας του δήμου. Τα σημαντικότερα από τα έργα που έχουν υλοποιηθεί στη Στυλίδα, είναι εκείνα της αποχέτευσης, της αναμόρφωσης της παραλίας «Καλόγηρος» και της κατασκευής του νέου πρώτου δημοτικού σχολείου Στυλίδας.

Εκείνο που γίνεται αμέσως αντιληπτό είναι ότι ο δήμος Στυλίδας στο σύνολό του, έχει σημειώσει σημαντική ανάπτυξη μετά τη συνένωση του 1997. Σε αυτό, σημαντικό ρόλο έχει διαδραματίσει το γεγονός ότι ο δήμος Στυλίδας λαμβάνει σοβαρά υπόψη του τις αποφάσεις που καταθέτουν οι τοπικοί σύμβουλοι κάθε δημοτικού διαμερίσματος. Οι αποφάσεις αυτές βρίσκονται πάντα σε προτεραιότητα στον ετήσιο προγραμματισμό του δήμου.

Παρόλα αυτά, ένας από τους βασικούς προβληματισμούς του δήμου είναι η ανεπάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού, λόγω έλλειψης πόρων. Το χειρότερο όμως απ' όλα είναι η αδυναμία του δήμου να αποδώσει τις απαιτούμενες αποδοχές στο ήδη υπάρχον προσωπικό.

Από την άλλη πλευρά, οι ασχολίες των κατοίκων της περιοχής, συνήθως, περιορίζονται στις αγροτικές εργασίες. Το γεγονός αυτό και σε συνδυασμό με την αδυναμία του δήμου να προσλάβει προσωπικό, εξαιτίας των οικονομικών του, οδηγούν στην απομάκρυνση των νέων από το δήμο. Οι νέοι επιλέγουν να στραφούν σε περιοχές όπου μπορούν να εργαστούν σε θέσεις εργασίας ανάλογες προς την εκπαίδευση που έχουν λάβει και φυσικά σε μέρη, όπου μπορούν να έχουν καλύτερη ποιότητα ζωής. Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα τη σταδιακή ερήμωση του δήμου Στυλίδας.

Γενικότερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί έναν θεσμό πολύ σημαντικό στο ελληνικό πολιτικό σύστημα. Αυτό συμβαίνει διότι η κεντρική εξουσία είναι αδύνατο να έχει γνώση των αναγκών που υπάρχουν σε κάθε γωνιά της χώρας και πόσο μάλλον να συντονίζει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση των αναγκών αυτών.

Σε περίπτωση μη ύπαρξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η επαρχία δε θα αναπτυσσόταν ποτέ, αλλά ακόμη κι αν αυτό γινόταν, θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο μετά από πάρα πολλά χρόνια. Έτσι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι απολύτως απαραίτητη, προκειμένου οι πολίτες να παραμένουν στον τόπο τους και ακόμη περισσότερο να διαθέτουν οι ίδιοι ενδιαφέρον για την ανάπτυξή του.

Ο εκπρόσωπος του δημοτικού διαμερίσματος Αγίας Μαρίνας και πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου υποστηρίζει ότι τα έργα που ήταν απαραίτητα να γίνουν στην Αγία Μαρίνα και που αποτελούσαν βασικό μειονέκτημα για το δημοτικό διαμέρισμα, έχουν ως επί το πλείστον ολοκληρωθεί. Ελάχιστα δε από αυτά βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη. Το κυριότερο από αυτά τα έργα είναι η ύδρευση, όπου αντικαταστάθηκε ο αμιάντος με πλαστικό σωλήνα.

Κατά τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου, η Αγία Μαρίνα ασκούσε με αποτελεσματικότερο τρόπο τις αρμοδιότητές της την εποχή που αποτελούσε αυτόνομη κοινότητα. Επίσης, εάν εξακολουθούσε να είναι αυτόνομη κοινότητα, θα αντιμετώπιζε πολύ καλύτερα τα όποια προβλήματα διαθέτει.

Από την άλλη πλευρά, ο δήμος Στυλίδας εστιάζει τη προσοχή του περισσότερο στην έδρα του δήμου, παρά στα δημοτικά διαμερίσματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η έδρα του δήμου να αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και τα δημοτικά διαμερίσματα να μένουν σε ανάπτυξη πολύ πίσω.

Βέβαια τα παραπάνω δε σημαίνουν ότι τα δημοτικά διαμερίσματα βρίσκονται στο έλεος του θεού. Αντιθέτως, κάποια από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει το καθένα, έχουν αντιμετωπιστεί. Το θέμα όμως είναι πως δεν είναι δυνατό να επέλθει η επιθυμητή ανάπτυξη με την αντιμετώπιση ενός προβλήματος, από τη στιγμή που θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν περισσότερα προβλήματα και να πραγματοποιηθούν

περισσότερα έργα. Επομένως, με τη διαδικασία αυτή επιβραδύνεται η ανάπτυξη στην περιοχή.

Όμως, δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε το γεγονός ότι ο δήμος Στυλίδας περιλαμβάνει στις βασικές του προτεραιότητες την ανάπτυξη της Αγίας Μαρίνας. Αυτό, κατά κύριο λόγο συμβαίνει, διότι στο συγκεκριμένο δημοτικό διαμέρισμα βρίσκεται, η κοντινότερη στο δήμο, παραθαλάσσια περιοχή, η οποία προσελκύει κάθε χρόνο πολλούς τουρίστες.

Σε αντίθεση με την Αγία Μαρίνα, το Λογγίτσι είναι το πιο υποβαθμισμένο δημοτικό διαμέρισμα του δήμου. Τούτο συμβαίνει διότι η περιοχή αυτή είναι δύσβατη κι χρειάζεται πολλούς οικονομικούς πόρους για να αναβαθμιστεί. Ωστόσο, ο δήμος Στυλίδας καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την αναβάθμισή του.

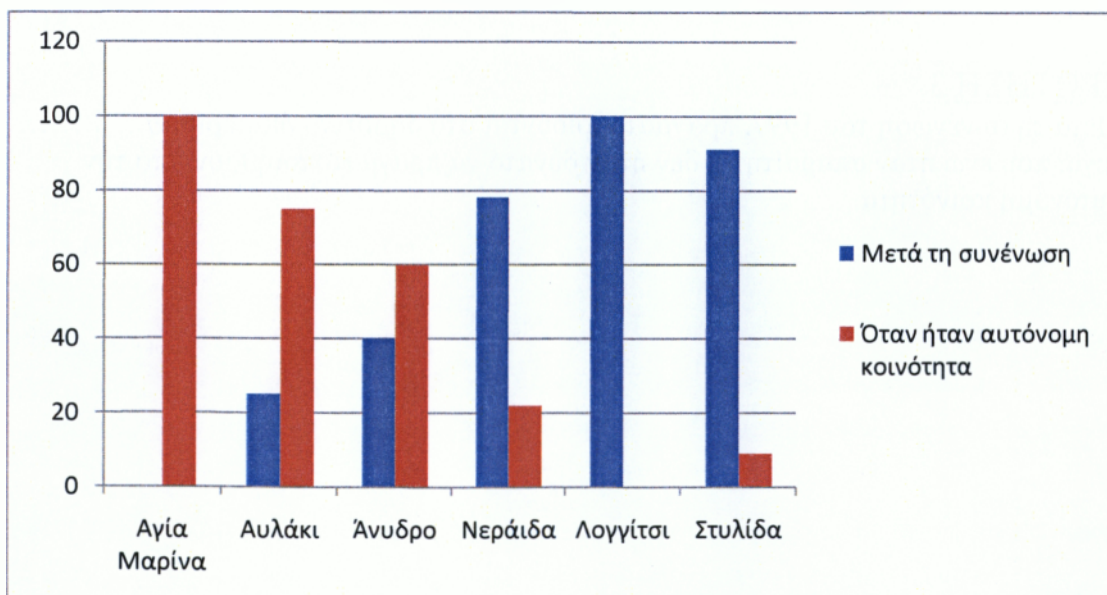
## 5.2. Οι απόψεις των κατοίκων

Στο ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε το 2010 για την παρούσα έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν συνολικά 90 άτομα. Από αυτά, οι κάτοικοι του δημοτικού διαμερίσματος Αγίας Μαρίνας ήταν 22 σε αριθμό, του Αυλακίου 16, του Λογγιτσίου 4, του Ανύδρου 8, της Νεράιδας 10, ενώ της έδρας του δήμου δε ξεπερνούσαν τους 30.

Από τους παραπάνω έδωσαν απάντηση μόλις 75 κάτοικοι του δήμου Στυλίδας. Έτσι, οι 22 απαντήσεις προέρχονταν από το δημοτικό διαμέρισμα Αγίας Μαρίνας, οι 12 από το Αυλάκι, οι 4 από το Λογγίτσι, οι 5 από το Άνυδρο, οι 9 από τη Νεράιδα, ενώ μόλις 23 από τις απαντήσεις δόθηκαν από τους κατοίκους της Στυλίδας

### ΕΡΩΤΗΣΗ 1

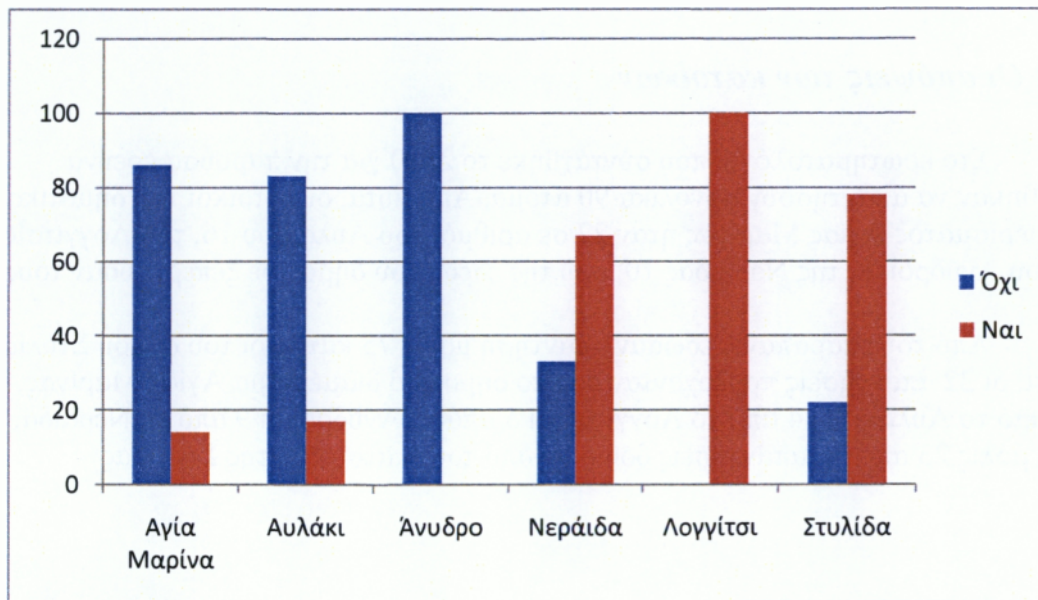
Το δημοτικό διαμέρισμα ..... γνώρισε μεγαλύτερη ανάπτυξη:



Από το διάγραμμα είναι φανερό ότι οι απόψεις σε κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα δίστανται σχετικά με το αν ο τόπος βελτιώθηκε μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καποδίστριας» ή όχι. Ειδικά οι απόψεις των περιοχών της Αγίας Μαρίνας - παραθαλάσσια -και του Λογγιτίου-ορεινή-είναι απόλυτα αντίθετες μεταξύ τους, καθώς η πρώτη περιοχή δείχνει πως δε βελτιώθηκε μετά τη συνένωση. Από την άλλη πλευρά, το Λογγίτσι δε θα μπορούσε ίσως ποτέ να αναπτυχθεί εάν δεν είχε συνενωθεί με το Δήμο Στυλίδας.

## ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Οι πολίτες του δημοτικού διαμερίσματος ..... λαμβάνουν καλύτερη εξυπηρέτηση κυρίως μετά τη συνένωση.

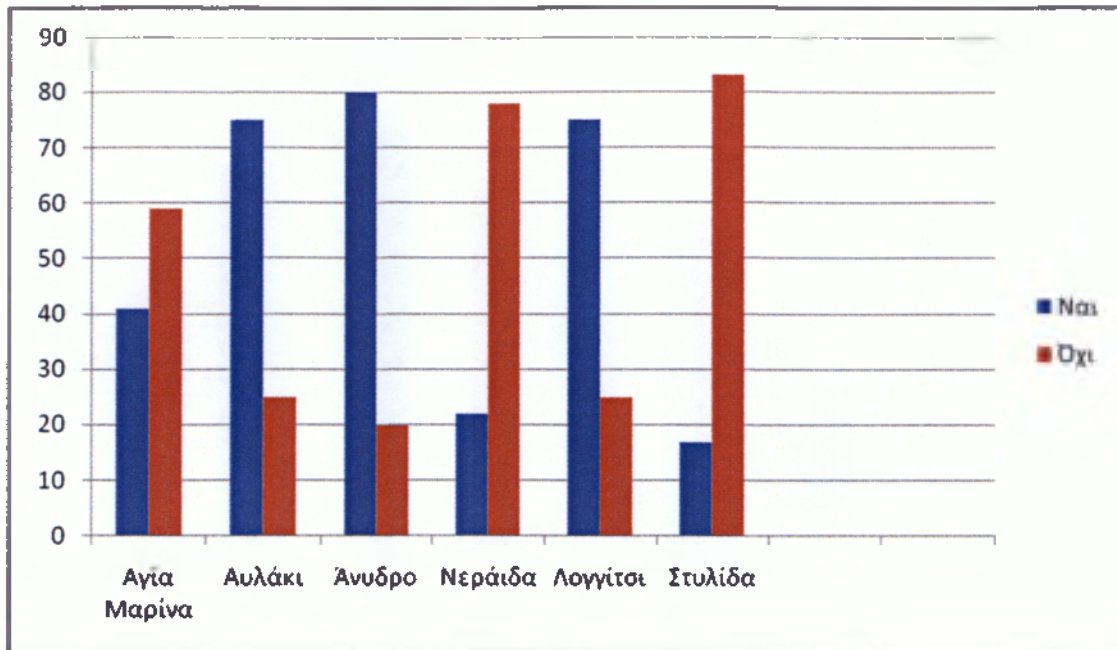


Σύμφωνα με το διάγραμμα, οι κάτοικοι των τριών από τα έξι Δημοτικά Διαμερίσματα εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους για τις υπηρεσίες που λαμβάνουν μετά τη συνένωση. Αυτό είναι κατανοητό αν σκεφτεί κανείς ότι οι κάτοικοι των περιοχών αυτών αναγκάζονται πλέον να πηγαίνουν στην έδρα του Δήμου για να εξυπηρετηθούν.

## ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Μετά τη συνένωση του 1997, πραγματοποιούνται στο δημοτικό διαμέρισμα ..... έργα, που ενώ ήταν απαραίτητα, δεν ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν από την αυτόνομη κοινότητα.





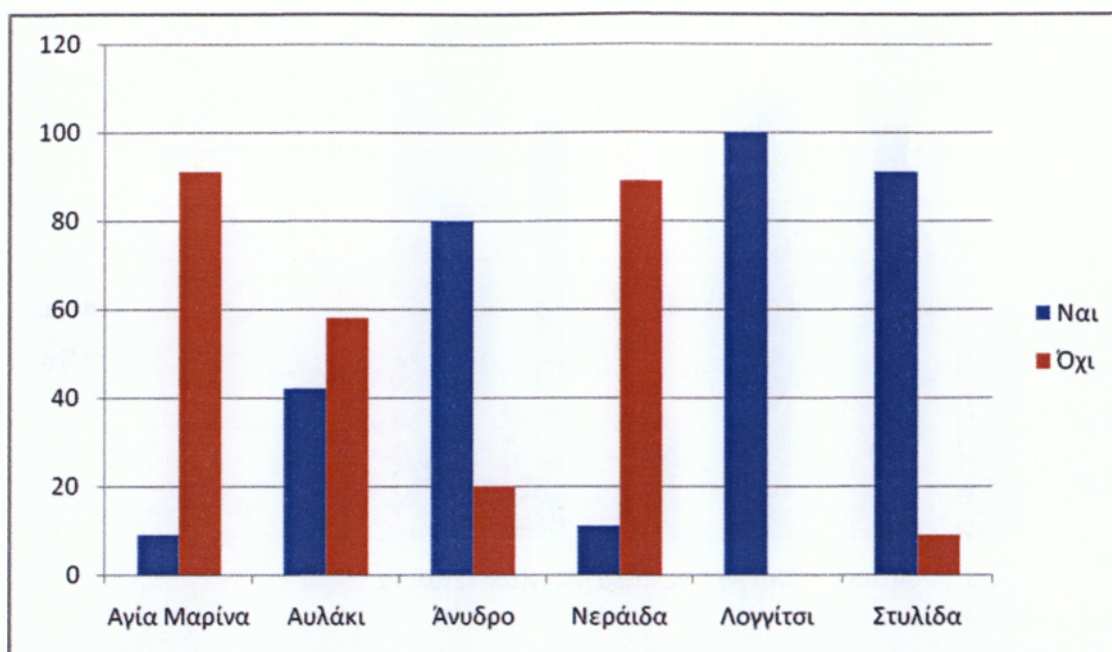
Τα έργα που υλοποιούνται στην Αγία Μαρίνα από το δήμο Στυλίδας είναι πολύ σημαντικά και ήταν απαραίτητο να γίνουν. Αν όμως η Αγία Μαρίνα ήταν ακόμη αυτόνομη κοινότητα, οι κάτοικοι πιστεύουν ότι θα είχαν υλοποιηθεί πολύ περισσότερα έργα. Άλλωστε, η ιστορία της ως αυτόνομη κοινότητα δείχνει τη μεγάλη ανάπτυξη που είχε λάβει και μάλιστα μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα. Στο Άνυδρο, το Αυλάκι και το Λογγίτσι έχουν υλοποιηθεί αρκετά έργα που δε θα είχαν πραγματοποιηθεί εάν εξακολουθούσαν οι περιοχές αυτές να είναι αυτόνομες κοινότητες.

Η Νεράιδα είναι μια ορεινή, δύσβατη και σχετικά υποβαθμισμένη περιοχή, με αποτέλεσμα ο δήμος Στυλίδας να δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει τα όποια προβλήματα παρουσιάζει το συγκεκριμένο δημοτικό διαμέρισμα. Όλα αυτά βέβαια ισχύουν, δεδομένου ότι έχει να αντιμετωπίσει ταυτόχρονα ανάλογα προβλήματα και με τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα. Σχετικά με τα έργα που έχουν υλοποιηθεί στη Νεράιδα, είναι μεν ελάχιστα σε αριθμό, αλλά έχουν εξαιρετική σημασία. Καταρχήν, έχει κατασκευαστεί η οδός που οδηγεί στην έδρα του δήμου, κάτι που παλιότερα παρουσιάζονταν ως εξαιρετικά δύσκολο. Ακόμη και η χρόνια έλλειψη ηλεκτροφωτισμού έχει πλέον αντιμετωπιστεί.

Οι πολίτες που κατάγονται από το Λογγίτσι, αλλά κατοικούν στη Στυλίδα, υποστηρίζουν ότι το Λογγίτσι έχει αναπτυχθεί αρκετά μετά τη συνένωση. Όταν η περιοχή αυτή αποτελούσε αυτόνομη κοινότητα, ήταν εντελώς υποβαθμισμένη, αφού όχι μόνο δεν υπήρχε σύγχρονη οδός για να προσεγγίζει επισκέπτες, αλλά υπήρχε έλλειψη ρεύματος σε ολόκληρη την περιοχή. Μετά τη συνένωση, ο δήμος Στυλίδας πριν από οτιδήποτε άλλο φρόντισε να κατασκευαστεί η σημερινή οδός Στυλίδα – Λογγίτσι, ενώ σήμερα, ολόκληρη η περιοχή διαθέτει ηλεκτροφωτισμό.

#### ΕΡΩΤΗΣΗ 4

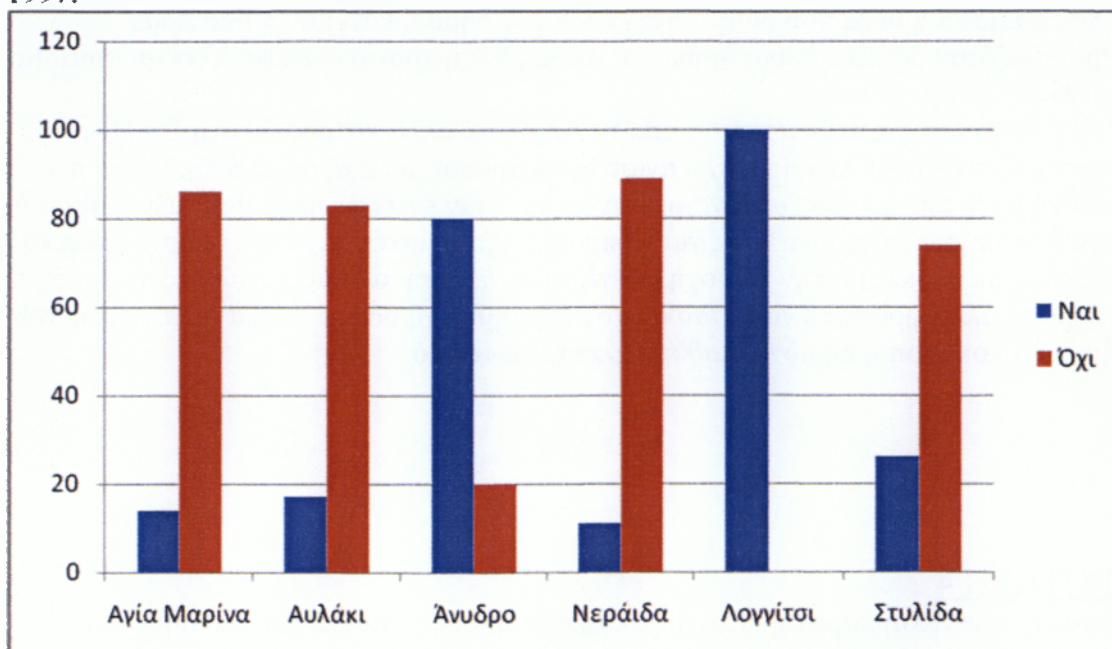
Μετά τη συνένωση παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών στο δημοτικό διαμέρισμα .....



Σύμφωνα με το διάγραμμα, το Δημοτικό Διαμέρισμα που φαίνεται να ωφελήθηκε περισσότερο από τη συνένωση είναι το Λογγίτσι. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο δημοτικό διαμέρισμα Λογγιτσίου διαμένουν κυρίως άνθρωποι τρίτης ηλικίας. Γι' αυτό το λόγο, στη περιοχή αυτή δεν υπάρχουν σχολεία και γενικώς οτιδήποτε μπορεί να προσελκύσει νέους. Ωστόσο, στο Λογγίτσι πραγματοποιούνται εμποροπανηγυρίς κατά τους θερινούς μήνες και με αυτό τον τρόπο προσελκύνονται δεκάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Αν και είναι αδύνατο να ισχυριστεί κανείς ότι το δημοτικό διαμέρισμα προσελκύει νέους, ωστόσο θα μπορούσαμε πραγματικά να πούμε ότι προσελκύει τουλάχιστον περισσότερο κόσμο από ότι παλιά.

### ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Τα αιτήματα των πολιτών βρίσκουν μεγαλύτερη ανταπόκριση μετά τη συνένωση του 1997.

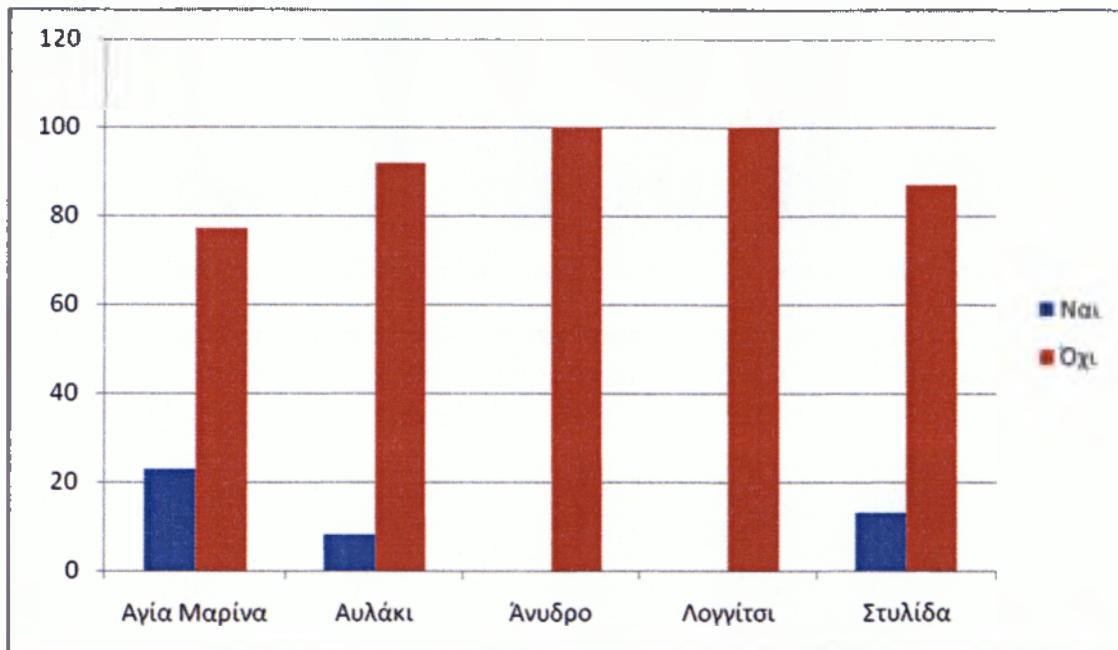


Οι κάτοικοι των Δημοτικών Διαμερισμάτων θεωρούν ότι ο Δήμος δεν ανταποκρίνεται στα αιτήματά τους όπως γινόταν όταν κάθε περιοχή αποτελούσε

αυτόνομη κοινότητα. Κάτι τέτοιο βέβαια είναι απολύτως κατανοητό, αφού οι υποχρεώσεις του Δήμου και τα αιτήματα των πολιτών αυξήθηκαν ραγδαία μετά τη συνένωση.

### ΕΡΩΤΗΣΗ 6

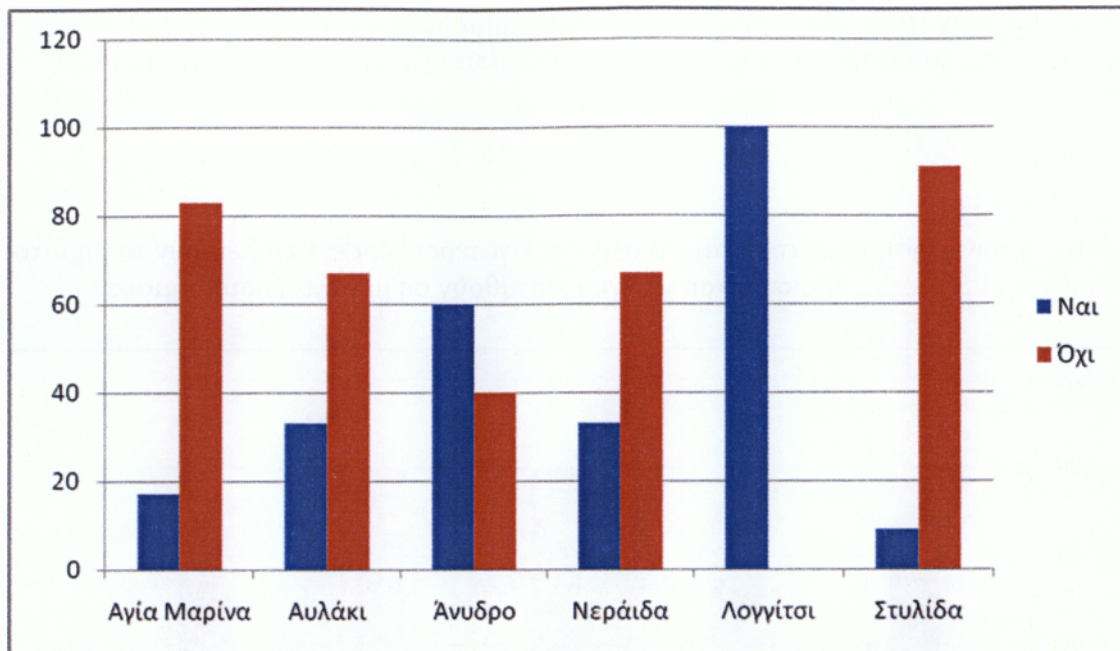
Μετά τη συνένωση παρατηρείται ότι όλο και λιγότεροι νέοι εγκαταλείπουν το δημοτικό διαμέρισμα ..... προκειμένου να εγκατασταθούν σε μεγαλύτερους δήμους.



Κατά το διάγραμμα, σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα παρατηρείται απομάκρυνση των νέων. Αυτό συμβαίνει διότι ούτε θέσεις εργασίας υπάρχουν, ούτε καλύτερη ποιότητα ζωής.

### ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Γενικά η συνένωση με το Δήμο Στυλίδας απέφερε περισσότερα οφέλη από εκείνα της αυτόνομης κοινότητας.



Από το διάγραμμα, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι περισσότερες υποβαθμισμένες περιοχές του Δήμου επωφελήθηκαν ουσιαστικά από τη συνένωση.

## Συμπεράσματα

Το βασικό συμπέρασμα, από την ανάλυση που προηγήθηκε, είναι ότι το κράτος στην Ελλάδα παραχωρεί με δυσκολία αρμοδιότητες και πόρους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το σύστημα στη χώρα μας υπήρξε για πολύ καιρό συγκεντρωτικό και όπως φαίνεται, η νοοτροπία αυτή δεν είναι εύκολο να αλλάξει. Έτσι, το διοικητικό σύστημα της χώρας μεταβάλλεται με αργούς ρυθμούς, ύστερα από κίνητρα που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αρχικά, τη δεκαετία του '90 κάνουν την εμφάνισή τους οι περιφέρειες ως αποκεντρωμένες διοικήσεις της χώρας, οι οποίες όμως δε διέθεταν σημαντικές αρμοδιότητες. Ταυτόχρονα, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις κάνουν την εμφάνισή τους ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης το 1994 και ο ρόλος τους είναι ισότιμος με το ρόλο των Δήμων και Κοινοτήτων.

Σταδιακά, μία ανταγωνιστική σχέση αρχίζει να δημιουργείται μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα σχετικά με τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων τους. Ο ρόλος της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης αρχίζει να αναβαθμίζεται με το πρόγραμμα «Καποδίστριας», το οποίο αποτελεί βασικό σταθμό στην εξέλιξη του θεσμού που αναλύουμε. Αυτή τη περίοδο, οι Δήμοι και οι Κοινότητες αποκτούν περισσότερες αρμοδιότητες σε ζητήματα που αφορούν τον τόπο τους και διαθέτουν δικούς τους οικονομικούς πόρους. Όμως, οι πόροι αυτοί είναι υπερβολικά λίγοι σε σχέση με τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν. Έτσι, θεσμοθετούνται πόροι υπέρ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι όμως δε τους αποδόθηκαν ποτέ. Με αυτό τον τρόπο, οι Ο.Τ.Α. δε κατόρθωσαν να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να φέρουν σε πέρας το πολύτιμο έργο τους. Αυτό ακριβώς συνέβη και με το δήμο Στυλίδας, ο οποίος αποτελεί συνένωση του ομώνυμου δήμου με κάποιες κοινότητες, οι περισσότερες από τις οποίες ήταν εξαιρετικά υποβαθμισμένες.

Όμως βασικό μειονέκτημα των πρώην κοινοτήτων, που συνενώθηκαν με το δήμο Στυλίδας, είναι ότι κάποιες από αυτές είναι αρκετά απομακρυσμένες από την έδρα του δήμου, αλλά και μεταξύ τους. Επίσης, οι περιοχές αυτές μπορούν πραγματικά να χαρακτηριστούν ως δύσβατες, αφού είναι ορεινές και δεν υπήρχαν οι στοιχειώδεις υποδομές για την πρόσβαση σε αυτές.

Επομένως, μετά τη συνένωση του 1997, ο δήμος Στυλίδας απέκτησε αμέσως μεγάλο αριθμό αρμοδιοτήτων, οι οποίες είχαν ανάγκη από πολλούς οικονομικούς πόρους και ανθρώπινο δυναμικό. Η κρατική εξουσία, από την άλλη πλευρά, φαίνεται να μην είναι διατεθειμένη να αποδώσει στο δήμο όλους τους οικονομικούς πόρους που δικαιούται, προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του.

Όμως, το πιο απογοητευτικό από όλα είναι το γεγονός ότι ο δήμος έχει ανάγκη από ανθρώπινο δυναμικό και κυρίως ειδικευμένο προσωπικό, το οποίο δεν είναι σε θέση να προσλάβει, εξαιτίας των οικονομικών του ελλείψεων. Τον δήμο Στυλίδας μαστιάζει η ανεργία κι ενώ υπάρχει στην περιοχή το ειδικευμένο προσωπικό που χρειάζεται ο δήμος, εκείνο αναγκάζεται να εγκαταλείψει τον τόπο του και να αναζητήσει σε άλλες περιοχές, θέσεις απασχόλησης που αφορούν την ειδικότητά του. Με αυτή τη τακτική όμως, η ανάπτυξη του τόπου δεν είναι δυνατό να επέλθει.

Εκείνο που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στο μέλλον είναι πως όσες μεταρρυθμίσεις και να γίνουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, δε θα μπορέσουν να φέρουν ικανοποιητικά αποτελέσματα, εφόσον ο θεσμός αυτός εξαρτάται με οποιονδήποτε τρόπο από το κράτος. Ζωντανό παράδειγμα αποτελεί η οικονομική εξάρτηση από το κράτος ακόμη και σήμερα.

Εν όψει του προγράμματος «Καλλικράτης», που αφορά την ανασυγκρότηση

της πρωτοβάθμιας, αλλά και της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι αναγκαίο να αποδοθούν στη Τοπική Αυτοδιοίκηση οι πόροι που της ανήκουν κι έχουν παράνομα παρακρατηθεί από το κράτος. Φυσικά, τους πόρους αυτούς δε θα πρέπει να στερηθούν οι Ο.Τ.Α. και στο μέλλον.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Το δημοτικό διαμέρισμα ..... γνώρισε μεγαλύτερη ανάπτυξη :
  - Από τότε που συνενώθηκε με το Δ. Στυλίδας
  - Όταν ήταν αυτόνομη Κοινότητα
2. Οι πολίτες του δημοτικού διαμερίσματος ..... λαμβάνουν καλύτερη εξυπηρέτηση κυρίως μετά τη συνένωση.
  - Ναι
  - Όχι
3. Μετά τη συνένωση του 1997, πραγματοποιούνται στο δημοτικό διαμέρισμα ..... έργα, που ενώ ήταν απαραίτητα, δεν ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν από την αυτόνομη κοινότητα.
  - Ναι
  - Όχι
4. Μετά τη συνένωση παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών στο δημοτικό διαμέρισμα .....
  - Ναι
  - Όχι
5. Τα αιτήματα των πολιτών βρίσκουν μεγαλύτερη ανταπόκριση μετά τη συνένωση του 1997.
  - Ναι
  - Όχι
6. Μετά τη συνένωση παρατηρείται ότι όλο και λιγότεροι νέοι εγκαταλείπουν το δημοτικό διαμέρισμα ..... προκειμένου να εγκατασταθούν σε μεγαλύτερους δήμους.
  - Ναι
  - Όχι
7. Γενικά η συνένωση με το Δήμο Στυλίδας απέφερε περισσότερα οφέλη από εκείνα της αυτόνομης κοινότητας.
  - Ναι
  - Όχι

### ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

#### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

1. Έχετε ακολουθήσει κάποιες σπουδές;
2. Ποια ήταν η επαγγελματική σας δραστηριότητα και πόσα χρόνια την ασκούσατε πριν εκλεγείτε;
3. Ποιες ξένες γλώσσες γνωρίζετε και σε ποιο επίπεδο;
4. Πόσες φορές έχετε εκλεγεί και ποιες τετραετίες;

#### Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΝΩΣΗ

1. Γενικά, έχει βελτιωθεί, κι αν ναι σε ποιόν βαθμό το πρόβλημα θεσμικής, οργανωτικής και τεχνικής ανεπάρκειας του Δήμου μετά τη συνένωση;
2. Κατά πόσο επαρκούν οι πόροι για την αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών μετά τη συνένωση;
3. Πώς καταρτίζει ο Δήμος το αναπτυξιακό του πρόγραμμα; Για παράδειγμα, γίνεται μελέτη για την καταγραφή των αναπτυξιακών προβλημάτων και στη συνέχεια τίθενται στόχοι και προτεραιότητες. Αν δεν ακολουθείται η παραπάνω διαδικασία, πού οφείλεται αυτό;
4. Εάν ο Δήμος συμμετέχει με εκπροσώπους του σε όργανα όπως επιτροπές παρακολούθησης, αισθάνεται ότι συμμετέχει ισότιμα ή καπελώνεται από ανώτερα επίπεδα διοίκησης; Δηλαδή λειτουργεί η εταιρική σχέση σωστά;
5. Πόσα και ποια έργα έχει υλοποιήσει ο Δήμος στα πλαίσια κοινοτικών ή εθνικών προγραμμάτων; Υπάρχουν καθυστερήσεις ή άλλα προβλήματα;
6. Επαρκεί η στελέχωση του Δήμου αριθμητικά και ποιοτικά για τη διαχείριση των έργων;
7. Προς το τέλος του Β' ΚΠΣ, τον Ιούλιο του 1998, ελέχθη στη συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης του ΚΠΣ ότι λόγω ανεπάρκειας των τεχνικών υπηρεσιών των δήμων, οι τελευταίοι μετά την υπογραφή των συμβάσεων είναι στο έλεος των εργολάβων. Ίσχυσε αυτό ποτέ για τον Δήμο Στυλίδας;
8. Έχει επαφή ο Δήμος με ευρωπαϊκούς φορείς για την αυτοδιοίκηση, με την Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα;
9. Ποιες είναι οι σχέσεις του δήμου με τη κεντρική διοίκηση(Υπουργεία). Τι προβλήματα υπάρχουν;
10. Ποιες είναι οι σχέσεις του δήμου με την περιφέρεια;
11. Ποιές είναι οι σχέσεις του δήμου με τη νομαρχία; Πόσο άλλαξαν οι μεταξύ τους σχέσεις όταν η νομαρχία έγινε αυτοδιοίκηση; Η ερώτηση δεν αφορά την εποπτεία αλλά την αναπτυξιακή διαδικασία.
12. Υπάρχουν στο δήμο πλεονεκτήματα που παραμένουν ανεκμετάλλευτα λόγω έλλειψης υποδομής και γενικών πόρων;
13. Το ΕΣΠΑ 2007-2013 προβλέπει ενισχυμένο το ρόλο των τοπικών αρχών στην αναπτυξιακή διαδικασία. Ο δήμος Στυλίδας είναι έτοιμος για το ρόλο αυτό; Αν όχι, τι είναι αυτό που λείπει και τι πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει;
14. Πως αξιολογείτε γενικότερα το ρόλο της αυτοδιοίκησης στο ελληνικό πολιτικό σύστημα; Ποιος θα θέλατε να είναι;
15. Ποιά είναι η άποψή σας για το πρόγραμμα «Καποδίστριας 2»;

#### ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

1. Ποιος είναι ο αριθμός των έργων που έχουν πραγματοποιηθεί στο σύνολο των τοπικών διαμερισμάτων, σε σχέση με την έδρα του δήμου;
2. Ποιος ήταν ο αρχικός προγραμματισμός για την δημιουργία έργων στα τοπικά διαμερίσματα και ποια από τα έργα αυτά κατάφεραν να πραγματοποιηθούν;



3. Ποιο ήταν το βασικότερο μειονέκτημα του κάθε τοπικού διαμερίσματος του δήμου και κατά πόσο αυτό έχει αντιμετωπιστεί μετά τη συνένωση;
4. Αν τα τοπικά διαμερίσματα δεν έχουν συναντήσει μετά τη συνένωση την αναβάθμιση που τους αρμόζει, ποιοί είναι οι λόγοι που συνέβαλαν σε αυτό;
5. Ο δήμος εστιάζει την προσοχή του κυρίως στις ανάγκες των τοπικών διαμερισμάτων ή στις ανάγκες της έδρας του δήμου και πού οφείλεται αυτό;
6. Οι εκπρόσωποι των τοπικών διαμερισμάτων εκπροσωπούνται ισότιμα στις επιτροπές που τυχόν έχει συμμετοχή ο δήμος ή όχι και γιατί;

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

### Ελληνική :

- Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- Βικιπαίδεια, «Ελληνική Συνταγματική Τροποποίηση του 2001», 2010
- Δαράκη Π., «Πολιτισμός & Τοπική Αυτοδιοίκηση», 1995
- Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, «Μελέτη Αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας», 2010
- Ελευθεροτυπία, «Κι άλλοι στον χορό κατά 'Καποδίστρια'», 2010
- Ιατρού Στ., Κουδούνη Αμ., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Στ., «Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», 2005
- Ι.Τ.Α., «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός. Ο Δήμος του 21ου αιώνα. Συζήτηση και μια Πρόταση», 2007
- Κουτρούλης Μ., «Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα», 2010
- Κουτσουλιάνος Χ., «Ο αποτελεσματικός συνδυασμός του place marketing και της δράσης των αναπτυξιακών εταιριών των Ο.Τ.Α. για την τοπική ανάπτυξη», 2006
- Μπέσιλα-Βήκα Ε., «Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τ.1, Θεσμικό Πλαίσιο-Ευρωπαϊκή Διάσταση», 2005
- Μπουροδήμος Γ., «Διοικητική Μεταρρύθμιση ή εθελούσιες συνενώσεις;», 2010
- Νόμος 2539/1997, «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης»
- Νόμος 3463/2006, «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων»
- Νόμος 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»
- Ριζοσπάστης, «Αναγκαστικές Καταργήσεις Κοινοτήτων», 2010
- Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, Απογραφή, 1991
- Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, Απογραφή, 2001
- Σύνταγμα της Ελλάδας, 2001
- Τα Νέα online, «Προβλήματα σε 11 κοινότητες με έντονες αντιδράσεις στον 'Καποδίστρια'», 2010
- Το Βήμα, «Αντεπίθεση για τις συνενώσεις», 2010
- Τσουντας Κ., «Οι λειτουργίες του κράτους στα σύγχρονα πολιτεύματα», 2005
- Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, «Ανάλυση του προγράμματος 'Καποδίστριας'», 2010
- Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, «Αριθμός των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2010
- Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, «Πρόγραμμα 'Ιωάννης Καποδίστριας'», 2010»

### Ξενόγλωσση:

- Kersting, N./ Vetter, A. (Eds.), Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency, Leske+Budrich, Opladen 2003

- Berg, R., Mayor or Manager? Standards of Political Leadership in European Local Government, στο έργο: Heinelt, H./ Magnier, A./ Bäck, H., (Eds.), European Mayors as Political Leaders, Routledge, London and New York, 2005